

LURD

SUSRET NEBA I ZEMLJE

**opis ukazanja
prema dokumentaciji R. Laurentin-a**

**priredio i komentirao:
o. Božidar Nagy, DI**

Zagreb, 1979.

PREDGOVOR

Pozornost cijeloga kršćanskoga svijeta i ove godine bit će usredotočena prema Lurdu. 16. travnja 1979. navršilo se sto godina kako je u samostanu časnih sestara u Nevers-u umrla Bernardica Soubirous, glavno lice lurdskih ukazanja ovdje na zemlji i prenosilac poruke Neba.

Nema katolika koji nije čuo za Lurd; mnogi su onamo hodočastili, ali je malo onih koji su potanko upućeni o onom što se u Lurdu stvarno dogodilo 1858. godine kad se Blažena Djevica Marija osamnaest puta ukazivala djevojčici Bernardici i preko nje uputila poruku svijetu. Činjenica je da na hrvatskom jeziku imamo malo literature o Lurdu, a pogotovo nemamo djela koje bi nam objektivno i kritički iznijelo povijest ukazanja prema autentičnim dokumentima. Ni ova knjižica nema namjeru ispuniti prazninu i nedostatak jedne kritičke studije o Lurdu. Ali, ipak, želi na temelju autentičnih dokumenata dati objektivan prikaz samih ukazanja da bi čitatelji, a napose hodočasnici u Lurd, mogli dobiti one osnovne podatke o svemu što se u Lurdu dogodilo kao i o značenju njegove poruke. A to je i dovoljno da shvatimo bit poruke koju nam je Nebo u Lurdu uputilo. Jer, kao što Blažena Djevica nije trebala mnogo riječi da izrekne svoje želje, tako smatramo da nije potrebno mnogo papira da njezinu poruku prenesemo i popratimo kratkim opisom i komentarom samih ukazanja.

*Kod izrade ove knjižice služio sam se knjigom francuskog teologa René Laurentin-a »*Lourdes – Récit authentique des apparitions*« (Lurd – vjerodostojan opis ukazanja) – Paris-Lourdes, 1966. R. Laurentin se smatra danas najboljim poznavaoцем lurdskih ukazanja sa znanstveno-kritičke strane. Objavio je 13 velikih svezaka u kojima je na znanstven način sa svom povijesnom kritičnošću proučio, obradio i objavio sve dokumente koji se odnose na ukazanja Blažene Djevice Marije i na daljnji razvoj Lurda uključivši tu i život sv. Bernardice. Iz tih 13 velikih svezaka izdvojio je ono najbitnije i objavio u spomenutoj knjizi koja broji 288 stranica. Pripremajući ovu knjižicu povadio sam iz te knjige ono najvažnije, skrativši mnoge sporedne opise i ostalo što ne bi bilo posebno značajno za naše čitatelje. Doslovno sam preveo sve riječi Blažene Djevice Marije, Bernardičine izjave, dijaloge koje je R. Laurentin u svojoj knjizi objavio na temelju vjerodostojnih dokumenata. Tako čitatelj može biti siguran u istinitost opisa samih ukazanja kao i svega što je Bernardica rekla prenoseći nam Gospinu poruku.*

No ova knjižica ne sadrži samo prikaz ukazanja nego i komentar o njima. Smatrao sam potrebnim da nakon svakog ukazanja dodam svoj komentar kako bih pomogao čitatelju da lakše razumije smisao svakog ukazanja. Jer, Blažena Djevica i onda kad nije ništa govorila, puno je toga rekla načinom ukazivanja, kretnjama, pogledom, izrazom lica i ostalim. Zato se prikazivanje lurdskog događaja odvija na dva kolosijeka. Najprije slijedimo ukazanja u svojoj njihovoj dramatičnosti, praćena neizvjesnošću i uzbuđenjem koje su izazivala u narodu, pa kod civilnih i crkvenih vlasti. Usporedno s tim dajemo komentar ukazanja, otkrivajući njihov smisao i duhovnu poruku. Jer nije nužno čekati tek 25. ožujka kad je Blažena Djevica objavila svoje ime; danas znademo da je to bila ona već 11. veljače, kad se zbililo prvo ukazanje.

Kao što će čitatelj moći primijetiti, ovdje ne donosimo nikakve posebne dokaze za istinitost samih ukazanja. Vjerodostojnost ukazanja pretpostavljamo. Za to nam je mjerodavan sud Crkve, koja se već četiri godine nakon samih ukazanja izjasnila o njihovoj istinitosti. Msgr. Laurence, biskup Tarbes-a, pod čiju upravu potpada i Lurd, nakon četirigodišnjeg ozbiljnog ispitivanja 18. siječnja 1862. godine izdao je službeni dokument, kojim tvrdi da se Blažena Djevica Marija stvarno ukazala Bernardici Soubirous i da je to ukazanje istinito te vjernici mogu vjerovati u njegovu vjerodostojnost i nadnaravni značaj. Time što je Crkva priznala istinitost lurdskih ukazanja, ona ne obavezuje na vjerovanje jer Lurd kao

takav ne ulazi u sadržaj objave. Ali svaki razborit kršćanin prihvatit će za istinito ono za što mu Crkva jamči, kao što je to ovdje. Jer, Lurd samo potvrđuje službenu objavu koju Crkva posjeduje i prenosi. I toj službenoj objavi ovaj Gospin zahvat daje dubinu i otkriva sve bogatstvo, kao što je to pokazao i pokazuje daljnji razvoj vjerskog života u Lurdu.

Opseg ove knjižice ne dopušta nam da posebno prikazemo lurdsku čudesa. O tome je opširno pisao dr. Božo Vuco u svojoj knjizi »Lurd – nebeska ukazanja i čudesna ozdravljenja«, Makarska 1974. No, ipak, moramo i ovdje naglasiti da su lurdsku čudesa Božja potvrda za vjerodostojnost lurdskih ukazanja. Već od samih početaka u Lurdu su se počela zbivati čudesna ozdravljenja koja ni sama medicinska znanost nije mogla nikako protumačiti. Nakon što bi liječnici proglasili jedno ozdravljenje neobjašnjivim s prirodne strane, tek tada bi Crkva izrekla svoj sud. Do sada je Crkva u Lurdu priznala samo 66 čudesnih ozdravljenja, dok ih je Međunarodna liječnička komisija priznala daleko više. Čudesno ozdravljenje, osim što je dobročinstvo za fizičko zdravlje određene osobe, nosi u sebi još jednu veću i dublju poruku: ono je znak da Bog stvarno djeluje, da potvrđuje, konkretno ovdje u Lurdu, istinitost ukazanja kao i važnost poruke koju je Blažena Djevica Marija uputila svijetu. Posredno se time potvrđuju i sve ostale istine naše svete vjere. Osim toga čudesna ozdravljenja koja su se dogodila i događaju u Lurdu jesu znak jednog važnijeg ozdravljenja koje svaki hodočasnik u Lurdu može zadobiti: ozdravljenje duše od bolesti grijeha.

A ta ozdravljenja duše, koja izmiču vanjskoj kontroli u Lurdu, su daleko brojnija i važnija. Prema tome nas Gospa želi preko tih vidljivih znakova Božje Svemogućnosti dovesti do onoga najvažnijeg radi kojeg je sišla među nas a to je: zdravlje duše i milosni život. Sigurno svaki vjernik, koji je hodočastio u Lurd, složiti će se da ondje čovjek na poseban način doživljava istinitost naše svete vjere; nadnaravni svijet je tako blizak i imamo osjećaj kao da se nalazimo u »predvorju« raja. I taj doživljaj svete vjere, njezine univerzalnosti, pa doživljaj Crkve kao velike Božje obitelji koja obuhvaća sve ljude bez obzira na narodnost, jezik, boju kože, sve je to tako duboko i snažno u Lurdu da u hodočasniku mora proizvesti veće prohtjeve za nadnaravne vrijednosti, veću ljubav i oduševljenje za Boga, Isusa Krista, Njegovu i našu Majku, za Crkvu i za sve istine naše svete vjere.

»Po Mariji k Isusu« - to je velika poruka Lurda. I zato smo za naslovnu stranicu uzeli snimku koja, možda, najjasnije sažima lurdsku poruku: Isus Krist pobjedonosno nadvisuje svojim križem, koji se izdiže iznad svega kao znak naše svete vjere; k Njemu nas privodi Blažena Djevica Marija, u znaku svoje lurdске Bazilike, što se nazire u pozadini.

Želio bih na koncu zahvaliti svima koji su mi pružili svoju pomoć pri izradbi ove knjižice. Napose sam zahvalan svojim prijateljima koji su mi dali onaj odlučujući poticaj da sam konačno uspio odvojiti vremena i staviti na papir što već godinama nosim u sebi, nakon što sam i sam hodočastio u Lurd: pomoći drugima da kroz podrobno poznavanje lurdskih ukazanja prodube svoju vjeru u nadnaravni svijet i porastu prema Blaženoj Djevici Mariji, koje je uloga i u životu svakoga od nas da nas privodi bliže svome Sinu, Kristu Gospodinu. Kao što sam i sam u Lurdu doživio »predokus neba«, tako bih želio svakom čitatelju da hodočasti onamo i sam doživi taj »kutić raja« na zemlji. Tek tada će moći shvatiti sve značenje poruke lurdskih ukazanja, čemu bi htjela pomoći i ova knjižica.

*16. travnja 1979. na 100. godišnjicu ulaska
sv. Bernardice u obećanu sreću drugoga svijeta*

O. Božidar Nagy, DI

OBITELJ SOUBIROUS

Lurd, gradić na jugu Francuske, na podnožju Pirinejskog gorja koje graniči sa Španjolskom, početkom 1858. godine ima svega nekoliko tisuća stanovnika. Život teče svojim uobičajenim tokom. Taj mali provincijski grad nema ništa čime bi privukao pažnju. U njemu samo odjekuju događaji koji se zbivaju u središtu zemlje, u glavnim gradovima, i po svijetu.

Mjesna uprava je uređena: gradonačelnik, policija, sud, kraljev zastupnik... Lurd ima svoga župnika, dva kapelana, a potpada pod biskupiju Tarbes. Tu su i časne sestre, drže sirotište i konvikt. Stanovništvo je podijeljeno na klase, kao uostalom i svagdje...

Među najnižom klasom jedva da bi se mogla naći siromašnija obitelj od Soubirous-ovih. Stanuju u ulici Petits Fossés u takozvanom »cachot«-u (čitaj: kašo), nekadašnjem lurdskom zatvoru. Jedna jedina prostorija za njih šestero, vlažna, mračna! No nisu uvijek bili u takvu stanju. Imali su mlin, ali su pali pod stečaj prije nekoliko godina i od onda ih bije bijeda. Mlin su morali napustiti pa jedan rođak, u čijem je posjedu bio cachot, ustupio im ga je za stanovanje. Otac bez stalnog zaposlenja radi kao najamni radnik, gdje se već nađe kakav posao.

Četvero žive djece: Bernardica 14 godina, rođena 7. siječnja 1844, najstarija; Toinette 11 godina; i dva mlađa braća Jean i Justin. Dva sina su im umrla već prije.

Koncem siječnja Bernardica se vratila iz Bartrès-a, malog mjesta udaljenog nekoliko kilometara od Lurda. Tu je pomagala u kućanstvu i u čuvanju ovaca kod Marie Laguës, svoje dojilje, koja joj je zamijenila majku kroz prvih šesnaest mjeseci života. Treba početi u školu a i na vjeronauk. Jer, Bernardica ne zna ni čitati ni pisati, a nije primila niti prvu pričest. Siromaštvo i bijeda obitelji nisu joj dopustili početi ranije u školu. Povrh toga još je i bolesna. Prije tri godine preboljela je koleru, ali će posljedice nositi kroz cijeli život: astmu i tuberkulozu.

Jedino bogatstvo obitelji jesu križ i krunica; i danas se čuvaju u cachot-u. Vjera kroz molitvu nalazi svoj izraz i ostaje netaknuta uz sve udarce siromaštva i bijede. Iako je na vani krajnje siromaštvo, u očima Božjim ova obitelj nije siromašna. Vjernost Bogu kroz molitvu svakoga dana, bijeda i udarci života strpljivo prihvaćeni i nošeni, jesu vrijednosti koje samo Bog poznaje i cijeni.

I Bernardica posjeduje to nutarnje bogatstvo duha koje će joj biti kao neka predpriprava za milosti čiji će posrednik postati. Ne znamo mnogo o Bernardičinu duhovnom životu prije ukazanja. Ali i ono malo što nam je kasnije otkrila, dostatno je da nazremo o kakvoj se duši radi. Dok je čuvala ovce i pomagala u kući obitelji Laguës, nije joj bilo lako. Dolazilo je i teških časova: »Mislila sam da to dobri Bog hoće. A kad se znade da to dobri Bog dopušta, onda se čovjek ne tuži.« Kako će se rijetko i kod odraslih naći ovakav stav predanja u Božju Volju u kušnjama života!

Zajedničkom večernjom molitvom svete krunice uz ognjište završava i ovaj dan 10. veljače 1858. I nitko ne sluti da je Ona koju su te večeri kao i svakoga dana pozdravljali i zazivali »Sveta Marijo, moli za nas...« da je pogledala na siromaštvo ove obitelji, kao što je davno prije i na »njezinu neznatnost« svratio svoj pogled Svevišnji.

Tiha noć spustila se na Lurd i njegove stanovnike. Sutra započinje novo razdoblje za njihov gradić, za sve njih, a napose za obitelj Soubirous. Svatko bi se samo sažalno nasmiješio onome tko bi danas ustvrdio da će kroz bijedu te obitelji doći toliko radosti i blagoslova za milijune. Jer, sutra će se Nebo približiti zemlji, odškrinuti svoja vrata možda najjače nakon što je sam Bog sišao među nas prije dvije tisuće godina...

Sutrašnjim danom Lurd ulazi u povijest kršćanstva i svijeta...

U ZNAKU SVETOGA KRIŽA

Prvi susret

Četvrtak, 11. veljače 1858.

Hladno zimsko prije podne. U cachot-u je također zima. Nema drva. Majka Lujza šalje svoje dvije kćeri Bernardicu i Toinette-u s njihovom prijateljicom Jeanne Abadie da idu nakupiti granja. Djevojčice odlaze. 11 je sati.

Odlučiše poći uz lijevu obalu Gave do Massabiellske pećine. Mjesto baš nije ugodno ni po danu, a pogotovo ne po noći. Ali ondje Gava naplavi dosta granja.

Toinette i Jeanne već su prešle bose rukavac Gave, koji se nalazi između spilje i rijeke. Bernardica se skanjuje. Slabo zdravlje, majčine opomene, na koncu hladna voda što bi je trebalo pregaziti... sve je to zadržava. Uzalud pokušava pronaći uže mjesto gdje bi mogla preći a da se ne izuje. Vraća se pred spilju i počinje skidati obuću.

Odjednom začuje šum, kao udarac vjetra. Digne glavu, pogleda prema livadi preko rijeke. Sve mirno. Nastavi izivanje. Opet isti šum. Ovaj put pogleda pred sebe prema spilji. Na desnoj strani spilje pokraj tamne udubine, tri metra iznad zemlje jedan se trnovit grm zanjihao. Neko blago svjetlo počelo je polagano rasvjetljivati udubinu. I u tom svjetlu pojavljuje se divna bijela mlada žena, više slična djevojčici. Smiješi se neizrecivim smiješkom. Širi ruke, naklanja glavu i kao da tom kretnjom želi reći: približite se... Obučena je sva u bijelo, na glavi bijeli veo; plavi pojas oko struka, krunica u rukama i na nogama po jedna ruža svijetložute boje kao i krunica...

Bernardica je kao prikovana. Uplašena. Ne usuđuje se približiti. Prva reakcija: trlja si oči odlučno da se možda ne vara. Ali divna prikaza je još uvijek ondje. I smiješi se.

Nema druge nego potražiti pomoć drugdje. Gotovo nesvjesno ruku tura u džep svoje pregače i uzima krunicu. Prinosi križ čelu da se prekriži. Ali što je to? Ruka joj se zaustavlja i pada. Neka nevidljiva sila ne dopušta joj prekrižiti se. Strah postaje veći. U tom času divna prikaza uzima blistavi križ svoje krunice i čini lijepo, dostojanstveno lijepo, znak svetoga križa. Bernardica je slijedi; tek sada se i ona mogla prekrižiti. I započinje molitvu svete krunice. Zrnca krunice klize joj kroz prste. Ali i prikaza čini to isto. Samo ne miče usnicama i ne moli. Bernardica je mirna, strah je iščeznuo, a radost joj je preplavila dušu. Po završetku krunice prikaza je iščeznula. Na mjestu gdje se pojavila, u udubini, još se nekoliko trenutaka zadržalo blago svjetlo, koje se potom raspršilo kao maglica.

Bez poteškoće je prešla rukavac da bi se pridružila svojim drugaricama. Još jedno iznenađenje: voda je bila mlaka...

- Niste li ništa vidjeli? – upitala ih je kad su se sastale.

Malo začuđene promatraju Bernardicu sjetivši se da su je malo čas vidjele kako kleči i moli krunicu, što im je bilo još čudnije...

- A što si ti vidjela?

Bernardica okreće razgovor na drugo, požalivši što je išta rekla.

Ipak putem kući na navaljivanje djevojčica Bernardica im povjeri što je vidjela i zamoli ih da to nikome ne kažu. Ali, tko bi zadržao djevojčice! Čim su došle kući, majka je doznala za stvar. Ne samo da nije tome pridavala važnosti, nego je Bernardicu istukla, misleći da joj kćer pravi komedije.

Navečer kod zajedničke molitve uz ognjište Bernardičin glas je odjednom postao tih. Majka primjećuje suze u njenim očima: plače. Što se dogodilo? Ali je Bernardica previše

uzbuđena da bi mogla bio što odgovoriti. Za vrijeme molitve Blaženoj Djevici obuzelo ju je nešto od radosti koju je doživjela danas kod spilje.

Mama Lujza ide posavjetovati se s tetom Romaine, koja stanuje iznad njih. Potom obadvije ispituju Bernardicu. Zaključuju: »To je san, to je priviđenje«.

Ipak, majka je uznemirena. Da nije, možda, kakva duša iz čistilišta? Zaspala je posljednja s molitvom na usnama; samo da od toga ne bude kakva zla.

Petak, 12. veljače 1858.

Bernardica se digla sva snena. Toinette vreba priliku da nešto dozna novoga od svoje »starije sestre«, koja nije veća od nje; svega 1 metar i 40 cm visine i još izgleda kao mala djevojčica. Velike crne oči, na kojima joj Toinette pomalo zavidi, dobile su novi izražaj. Toinette je znatiželjna što to krije ova tišina Bernardičina lica. Bernardica malo govori i na koncu zaključuje:

- Nešto me vuče da idem k Massabiellskoj spilji.

Toinette prenosi stvar majci.

- Na posao! – glasio je majčin odgovor!

Ipak, majka je zabrinuta. Povjerava svoju brigu prijateljicama.

Subota, 13. veljače

Toinette je također stvar povjerala svojim prijateljicama. Događaj kod spilje dobiva razmjere tajanstvenosti.

Te večeri duhovnik časnih sestara završava ispovijedanje. Među posljednjima je i Bernardica te između ostalog govori sigurnim i uvjerljivim glasom:

- Vidjela sam nešto bijelo koje ima oblik jedne gospođe.

Vlč. Pomian je naučen na pridavati važnosti ovakvim izjavama pa ni u ovom slučaju. Ipak ga iznenađuje sigurnost Bernardičinih odgovora. Na njegovu molbu Bernardica mu je dopustila da se o tome porazgovori s gospodinom župnikom.

- Treba čekati – odgovorio je župnik kratko, a inače je veoma rastreseno slušao što mu je kolega pričao.

I obojica su prešli na razgovor o ozbiljnijim stvarima.

* * *

Da ne ostanemo u neizvjesnosti i da slijedimo uzbuđljivi razvitak lurdskih događaja, nastojat ćemo već u prvom ukazanju pročitati poruku. Ne moramo čekati 25. ožujak da doznamo ime tajanstvene divne prikaze u liku mlade djevojke. Blažena Djevica Marija, Majka Kristova i naša nebeska, duhovna Majka, sišla je na zemlju, među svoju djecu. No već kod ovog prvog susreta, iako još nije progovorila, puno nam je toga rekla. Pokušajmo čuti!

Gospa se ukazuje u liku mlade djevojke, i to nešto niža od Bernardice, koja je sama bila visoka samo 1,40 m. Bernardica će kasnije upotrijebiti razne izraze kojima će pokušati opisati prikazu: mala gospođica, bijela djevojčica, mala djevojka. Naravno, niti jedan izraz neće biti dovoljan da izrazi kako je Bernardica Blaženu Djevicu vidjela i doživjela. No, sigurno najviše iznenađuje Gospina mladost. To je i razumljivo. U Bogu nema starosti. Isto tako duša koja živi duhovnim, božanskim životom, ne poznaje starenja. Bog je izvor mladosti. Sveti će Augustin dati recept za trajnu mladost: približite se Isusu Kristu da ostanete uvijek mladi! S druge strane grijeh je onaj koji nagrđuje dušu i čini je ružnom, starom. I jer u Bogu nema grijeha, svi koji su u Bogu i žive s Bogom odaju svježinu, mladost, vedrinu. Pa ako

fizička starost i nastupi, duša koja živi s Bogom vječno je mlada, neovisno o vanjskom izgledu.

Gospa se ukazuje s krunicom u ruci. I tako će ponoviti kod svih ostalih ukazanja. I ne samo to. Nego svojom je krunicom pratila Bernardicu dok je ova molila. Nije li nam time jasno rekla da joj je krunica najdraža molitva, da svaku našu Zdravo Mariju prati, bilježi i pamti u svom srcu?! I nije li nas time ohrabrila, potaknula da je i mi molimo često, svakodnevno? Jer samo po molitvi približujemo Nebo zemlji.

Još jedna pojedinost. Bernardica se htjela prekrižiti, ali nije mogla dok se Blažena Djeвица nije prekrižila mirno, polako, dostojanstveno. Tek tada se Bernardica prekrižila slijedeći Gospu na isti način. Gospa je htjela poučiti Bernardicu kako treba činiti znak svetoga križa koji, na žalost, mnogi kršćani čine u brzini, rastreseno i ne daju mu ono duboko značenje koje ima taj znak našega spasenja.

Znakom svetoga križa, po kojem nam je došlo Otkupljenje, započinje osamnaest susreta Neba i Zemlje u Lurdu.

PROBRAŽENO LICE

Drugi susret

Nedjelja, 14. veljače 1858.

Bernardičini roditelji najprije su joj zabranili da ne smije ići k spilji; na koncu su popustili. I Bernardica polazi u društvu znatiželjnih prijateljica. Svrćaju se u crkvu i uzimaju svete vode. Do spilje se ne dolazi lako. Trebalo se uspeti strminom i onda se spustiti. Bernardica unatoč svojoj boležljivosti i slaboj tjelesnoj građi među prvima je. Vuče je nada da opet vidi onu divnu mladu gospođicu, kako ju je običavala nazvati, koja joj se tako ljubavno smiješila.

Došavši pred spilju, Bernardica počinje moliti krunicu. Pri koncu druge desetke vidljivo je zadržala.

- Evo svjetla.... Evo je! Krunicu ima preko desne ruke. Promatra vas, - reče djevojčicama, koje su nastojale usmjeriti pogled onamo kamo je Bernardica gledala, ali nisu ništa vidjele.

No, čujmo kako Bernardica sama dalje opisuje što se zbivalo:

»Počela sam bacati prema njoj svetu vodu govoreći ako dolazi od Boga da ostane, ako ne, neka ode, i žurila sam škropljenjem.

Ona se počela smiješiti, saginjati glavu i što sam je više škropila, ona se više smiješila i naklanjala glavu... i tada se uplaših i požurih škropiti dok se bočica nije ispraznila.«

Bernardica je potom kleknula. Za vrijeme prve polovine viđenja, mogla je promatrajući i usput govoriti s prisutnima. No poslije toga, viđenje ju je potpuno obuhvatilo i činilo se kao da je izgubila vezu s vanjskim svijetom. Klečala je blijeda, nepokretna, otvorenih očiju, usmjerenih prema spilji, lica gotovo preobražena.

Njezine prijateljice su se uplašile. Nakon uzaludnih pokušaja i drmanja da je vrate u stanje svijesti, neke su u strahu pobjegle. Obaviješten od svoje majke i tete iz susjednog mlina, dolazi mladi Antonie Nicolau da pritekne u pomoć. Ovako opisuje prizor koji je ugledao:

»Bernardica je bila na koljenima... očiju otvorenih, zaustavljenih na niši... ruku sklopljenih, a među prstima krunica... Smiješila se i imala je lice lijepo, ljepše od svega što sam vidio... cijeli dan sam bio pod dojmom, misleći na to. Ostao sam neko vrijeme nepomičan

tako je promatrajući... moja majka i teta bile su očarane kao i ja... Gledao sam prema niši, ali nisam ništa vidio. Unatoč smiješku bilo mi je teško jer je bila tako blijeda.«

Potom su Bernardicu odnijeli u mlin, gdje je polako došla k svijesti. U to je stigla i majka, sva uzbuđena i uznemirena. Počela je najprije tući Bernardicu. Prirodna reakcija žene koja, povrh bijede u kojoj je živjela njezina obitelj, sada zbog kćeri postaje predmet govorkanja, bolesne znatiželje, pa i ruganja lurdskih stanovnika, jer se vijest počela brzo širiti s najrazličitijim komentarima. Ta nikom nije ugodno biti predmet naklapanja, pogotovo kad još čovjek mora nositi tako težak križ siromaštva! No žene, posebno one koje su vidjele Bernardičino preobraženo lice kao u anđela, kako su rekle, spriječile su majku od daljnjih pokušaja kažnjavanja. Ona je tada slomljena briznula u plač, jer je jedva što razumjela od svega što se zbivalo.

Kako se osjećala Bernardica? Unatoč svim tim reakcijama koje su se na nju oborile, veliki mir ju je izdizao iznad svega toga: nešto novoga u njezinom srcu, što ne može izreći. Moglo bi joj biti i deset puta teže, ali ostat će joj taj mir, nastao već prvoga dana, i postajući sve sigurniji. Neizvjesnost i iznenađenje pred nepoznatim ustupili su mjesto novom dojmu: povratak jedne prijateljice na čijem licu odsjeva dobrota i smiješak. Srećom da toga ima, jer će kušnje postati teške...

Naravno, od roditelja je uslijedila ponovna zabrana. Vijest se polako širila gradićem, ali još ne izazivajući preveliko zanimanje: dječja posla! Već sutradan na vjeronauku, Bernardica je postala predmet zadirkivanja i ismijavanja.

* * *

Koja je poruka današnjeg ukazanja? Kad je Bernardica svetom vodom škropila Gospu, ona je naklanjala glavu, prihvatila je taj čin provjere i potvrdila da dolazi od Boga! I usput se smiješila. Oh! Taj Gospin smiješak koji je sam izraz ljubavi! Kako je morao Bernardicu činiti sretnom već ovdje na zemlji unatoč svim kušnjama. Sigurno, nosit će ga u srcu cijeli život. Mora ispunjati srećom svijest da postoji nebesko biće koje nam se smiješi. (Molimo je da nam pomogne tako živjeti da njezin smiješak uvijek počiva na našim životima!)

Blagoslovljena voda?! Koji je njezin smisao i značenje? Crkva je od davnine blagoslivlja i upotrebljava u bogoslužju i obredima. Nosi u sebi nešto božanske moći, koja čisti, posvećuje, otklanja zlo... Da li je cijenimo, da li joj pridajemo ono značenje koje joj daje Crkva i tako je upotrebljavamo?!

I na koncu, Bernardičino preobraženo lice. Ovo je prvi puta da je Bernardica bila ovako potpuno uronjena u viđenju, izgubivši svaku vezu s vanjskim svijetom. Kod ostalih ukazanja uglavnom će ostajati pri svijesti, ali će joj veoma često lice biti onako lijepo, preobraženo, anđeoskog dostojanstva, pred kojim će i najnevjernije i najsumnjičavije osobe biti ispunjene nutarnjim poštovanjem da bi na koncu povjerovali (liječnik, policajci). Božanski, nadnaravni svijet nestvorene ljepote i uzvišenosti, kad se samo malo odškrine i obasja lice nas smrtnika, već ga čini sebi sličnim. A što će tek biti kad u potpunosti uđemo u taj nadnaravni svijet, kad se pokaže ono što smo sada već u svojoj nutрини – djeca Božja, i kad postignemo blaženstvo i slavu sinova Božjih! Kako se moramo truditi da živimo dostojno poziva kojim smo pozvani!

OBEĆANJE SREĆE NA DRUGOM SVIJETU

Treći susret

Četvrtak, 18. veljače 1858.

Ovaj puta je posredovala kod roditelja gospođa Milhet. Tako je Bernardica zajedno s njom i djevojkom Antoinette Peyret rano ujutro, još za mraka, pošla pred spilju. Bio je to četvrtak, 18. veljače.

Misleći da se radi o ukazanju iz čistilišta duše Elise Latapie, uzorne djevojke nedavno umrle, a koja možda želi nešto poručiti, gospođa Milhet je uputila Bernardicu, ako se prikaza opet ukaže, neka je pita za ime i neka ga napiše na papir koji su za tu svrhu ponijele zajedno s tintom i perom.

Tek što su došle, kleknule i počele moliti krunicu, Bernardica potihom reče:

- Evo je!

Obje su pogledale prema spilji, ali nisu ništa vidjele. Bernardičino lice je međutim bilo mirno, sretno, no bez onog bljedila s drugog svijeta, kako su pričali svjedoci od nedjelje. Bistre oči gledale su desno gore u smjeru spilje blistajući od radosti. Viđenje je došlo brže nego što je bilo predviđeno. Sve tri izmolile su krunicu, a prikaza je prebiralala svoju krunicu bez riječi.

Pri završetku krunice, Bernardica se digla i upućena od gospođe Milhet približila se spilji s papirom, perom i tintom. No, odjednom je zastala. Prikaza se povukla i na čas nestala u udubini. Bernardica se uplašila da je njezino približavanje nije možda udaljilo pa je otišla. No za čas se prikaza ponovno pokazala, ali ovaj puta dolje. Sišla je kroz prolaz koji povezuje gornju udubinu s dnom spilje i sada je stajala pred Bernardicom tako blizu da ju je mogla čak dotaknuti. Prije nego je sišla, pokazala je prstom Bernardici kamo da dođe. Nikad je Bernardica nije vidjela tako blizu.

Pružajući pero i papir Bernardica je izgovorila lekciju gospođe Milhet:

- Da li biste bili tako dobri da napišete svoje ime.

Divna bijela gospođica smije se u svome svjetlu. Što joj je smiješno? Što je zabavlja? Da li stvari za pisanje, koje je Antoinetta uzela od svoga oca iz sudnice? U svakom slučaju to je dobroćudan smijeh. Bernardica se također smije. Kakvo prijateljstvo zrači iz pogleda bijele gospođice i kako je slatko u to prijateljstvo unići smijući se! Poslije onog događaja u nedjelju s blagoslovljenom vodom, što Bernardica sada žali kao nedoličan čin, usuđuje se sada otvoriti svoje srce ovom prijateljskom pogledu. Smijeh divne bijele prikaze završava se odgovorom uz smiješak:

- Nije potrebno.

Po prvi puta Bernardica čuje njezin glas »nježan i sladak«. Potpuno je sigurna sada da se ne radi o priviđenju. Prikaza nastavlja dalje ali ovaj puta ozbiljnijim tonom:

- Da li biste bili tako ljubazni pa dolazili ovamo kroz petnaest dana (Voulez-vous avoir la grâce de venir ici pendant quinze jours)?

Bernardica, malo naučena na toliko poštovanje prema svojoj osobi, potpuno je zbunjena. Nitko je do sada nije oslovio s »vi« kao ova divna lijepa mlada djevojka. Bernardica potvrdno odgovara, ne misleći na posljedice. Na Bernardičino obećanje nadovezuje mlada gospođica:

- Ne obećavam da ću vas učiniti sretnom na ovom nego na drugom svijetu. (Je ne vous promets pas de vous rendre heureuse en ce monde, mais en l'autre.)

Ove ozbiljne riječi, koje sadržavaju proročanstvo trpljenja, čine se sada slatkima pod pogledom One koja ih je izgovorila.

Gospođa Milhet i Antoinette, poluskrivene čekale su izvan spilje, jer im je Bernardica dala znak da se povuku kad je prikaza časovito nestala spuštajući se na niže, i nestrpljivo su upozoravale Bernardicu neka pita prikazu kako je bilo dogovoreno. Bernardica je to već obavila pa je u čudu ustanovila da nisu čule njezin govor iako je glasno govorila. To se događalo u svim kasnijim viđenjima kad je govorila s prikazom.

I dalje su one uporno navaljivale neka pita prikazu da li što smeta njihova prisutnost i da li se mogu približiti; odgovor je bio da ništa ne priječi da se približe. No, kad su došle, gospođica je već bila nestala nakon što se opet podigla na mjesto gdje se obično ukazivala. Samo se svjetlo u udubini ovaj puta duže zadržalo. Viđenje je ukupno trajalo nešto malo manje od pola sata.

Putem kući Bernardica je rekla Antoinetti: Prikaza Vas je dugo promatrala i smiješila se.

* * *

Danas je Gospa prvi puta progovorila. Izrekla je tri važne rečenice, iz kojih možemo još puno toga zaključiti.

Nije bilo potrebno da pismeno stavi svoje ime, jer još nije bio došao čas da otkrije svoju osobnost. Sva ukazanja su se odvijala po dobro smišljenom planu, sve je imalo svoje vrijeme, smisao i značenje. Nije bio potreban papir kao posrednik između Neba i Zemlje, nego živi ljudi, njihovo svjedočanstvo. Ime i poruka, trebali su biti preneseni preko živog srca, preko osobe, koja je za to morala jamčiti svojom čašću, ugledom, uz cijenu neugodnosti i trpljenja. Mnogima je sakriveno koliko je Bernardicu stajao ovaj izbor da bude posrednica. To je znala samo ona i Gospa, koja ju je za to izabrala.

Isto tako bilo je s Isusom koji nam nije ostavio ništa vlastoručno napisano (koliko bi truda uštedio egzegetama što se muče da odgonetnu i protumače nejasna mjesta u Svetom Pismu). Ali nam je zato ostavio nešto daleko važnije i dragocjenije: svoju poruku zapisao nam je u srcima apostola; oni su za nas njegova knjiga, njegovo pismo. Prenijeli su nam njegovu poruku, posvjedočivši za nju svojom osobom ali i svojim životima. Za našu vjeru i njezino širenje nužno je potrebno svjedočanstvo osobe, koja za to jamči svojim ugledom, poštenjem, životom. »I bit ćete mi svjedoci...« jesu posljednje Isusove riječi, upućene apostolima prije uzašašća (Dj Ap 1,8).

Gospa moli Bernardicu da dolazi pred spilju kroz petnaest dana. Upotrijebila je najfiniju bontonsku formulu i još k tome ju je oslovila i uvijek će je oslovljavati tijekom ukazanja s »vi«. Bernardica nikad nije doživjela toliko poštovanje prema svojoj osobi ni od koga, a pogotovo da bi je netko, nju bolesnu, siromašnu, nepismenu, oslovio s »vi«! Nije li nam time Gospa jasno rekla da Nebu nije nitko nevažan, da svako ljudsko biće, pa i ono najbjednije, ima jednako dostojanstvo, jer je svaki čovjek stvoren na sliku Božju, Božje je dijete. Svakog čovjeka Bog jednako ljubi i poštuje. To znači da i mi trebamo isto tako činiti.

Bernardica se odazvala pozivu i dala je obećanje da će dolaziti. (O, kako je važno da se uvijek odazivamo kad nas Bog zove da nešto za njega učinimo, a za to ne treba čekati ovako izvanredne zgode. Dosta je otvoriti svoje oči i uši i poslušati što nam govori preko Evanđelja i živog crkvenog učiteljstva, koje nam govori u ime Kristovo). Gospa izgovara divne značajne riječi, danas ugravirane u pozlaćenom okviru staklenog lijesa u Neversu, u kojem počiva neraspadnuto Bernardičino tijelo: »Ne obećavam da ću Vas učiniti sretnom na ovom svijetu nego na drugom!«

Blažena Djevica obećava sreću na drugom svijetu. Kako li je moralo zatitirati srce Bernardičino na to obećanje. O da, postoji drugi svijet, postoji sreća za one koji će je biti

dostojni nakon ovog života. S tim obećanjem i s tom nadom u srcu neće biti niti jedan životni križ za Bernardicu pretežak. A to vrijedi i za nas. Jer, svi smo pozvani u tu sreću, svima nam je obećana, i svi je možemo postići, ako hoćemo.

Iz Gospinih se riječi zaključuje da Ona može učiniti čovjeka sretnim. Kako? U prvom redu ako to čovjek sam želi i hoće, ako se prepusti njezinom vodstvu, ako joj se odazove, ako joj »obeća« da će »dolaziti« i izvršavati ono što bude tražila kroz tih »petnaest dana«. Vidjet ćemo kasnije da to nije ništa drugo nego on što Isus stoljećima preko svoje Crkve traži od svakog kršćanina, samo što ga mnogi ne čuju, ili ne želi čuti... A sreća koju Blažena Djevica nudi nije ništa drugo nego Njezin Sin, Isus Krist. Privoditi ljude k Isusu, to je Gospina uloga u životu svakoga od nas. »po Mariji k Isusu« više nego igdje drugdje to se doživljava u Lurdu. I to je ona sreća koja nas očekuje, koja je svakom od nas obećana, ako se prepustimo njezinu vodstvu!

Ne na ovom svijetu! Ozbiljno upozorenje za Bernardicu. Susreti s Gospom ispunjali su je srećom već ovdje na zemlji. Ali je Gospa upozorava da se ne zanosi previše ovim trenucima sreće, koji će proći. Istina, ostat će divna uspomena, ali će isto tako nadoći stvarnost života. Vječnu sreću trebat će zaslužiti, postati je dostojan kroz vjernost u kušnjama, u trpljenju, u poniženju, što su obilovali u Bernardičinom životu. Činjenica je da je Djevica Marija mnogima u Lurdu povratila zdravlje, ali Bernardicu nije ozdravila. Ostala je bolesna do konca života. U njezinu životu bila je očita tajna križa koji čisti, spašava, otkupljuje. Blago onima koji shvaćaju vrijednost trpljenja i ne dopuštaju da i jedna njegova kap propadne, nego ga u jedinstvu s Kristom prikazuju kao zadovoljštinu za svoje grijeha i za druge ljude!

SMIJEŠAK U TIŠINI

Č e t v r t i s u s r e t

Petak, 19. veljače 1858.

Rano jutro. Još je mrak. Desetak osoba prati Bernardicu prema spilji. Među njima gospođa Milhet i Bernardičina teta Bernarda. Bernardica ide ispred sviju spuštajući se niz strminu prema spilji. Ostali je tek polagano mogu slijediti. Ljubav ne poznaje zapreke. Svijest da je čeka susret s dragom prijateljicom iz onostranosti koja je svojim smiješkom usrećuje i pokazuje da je voli, svladava sve poteškoće. Osobe što je slijede, ne shvaćaju kako je brzo Bernardica stigla niz strminu. I dok su ostali pristigli, Bernardica je već bila pred spiljom. Kleči i započinje kronicu. Vrijeme: oko šest sati ujutro. Upaljena svijeća, koju je ponijela teta Bernarda, raspršuje mrak pa se unutrašnjost spilje ne čini više tako neprijatnom.

Tek što je izmolila tri Zdravo Marije, Bernardičino lice se mijenja. Postaje veoma blijeda. Usta su joj poluotvorena, oči se ne miču. Smiješi se. Josèphe Barinque ovako opisuje prizor kojeg će se sjećati cijeli život:

»Bernardica pozdravlja glavom i rukama: Bio je užitak gledati je, kao da cijeli život nije činila drugo nego učila ove naklone. Nisam drugo mogla, nego je promatrati.«

Svi kleče. Molitva i sabranje vladaju prisutnima, ali isto tako i uzbuđenje. Neki su zabrinuti za Bernardicu i za njezin izgled, da joj se štogod ne dogodi, jer je tako blijeda.

No malo-pomalo Bernardica poprima ponovno normalan izraz lica. Koliko je trajalo viđenje? Čini se više od četvrt sata.

Povratak je radostan, ali i sabran. Bernardica malo govori. Nema ništa novoga reći nego što je bilo prijašnjih dana. »Aqueró« - »Ono« (tako je u siromaštvu svoga rječnika na dijalektu nazivala Prikazu) se smiješila u tišini.

Vijest o ukazanju se međutim širi Lurdom. Izaziva sve veće uzbuđenje, zanimanje, zbunjenost i najrazličitija tumačenja. Postavlja se pitanje tko se ukazuje? Bernardica nije ništa određeno navela. Prikazu koju je vidjela već četiri puta, naziva »mala gospođica«, »bijela djevojka«, »mala djevojka«, kao da se radi o nečem malenom...

* * *

Sva ukazanja odvijaju se po dobro smišljenom planu. Gospa poznaje pedagoški način pristupa, pogotovo kad se radi o poruci s drugoga svijeta. Treba najprije učvrstiti povjerenje i sigurnost kod Bernardice kao i privrženost da bi potom mogla biti sposobna da prenese poruku i za nju posvjedoči pa i u kušnjama i poniženjima, što će je zbog toga snaći. Ništa neće biti teško Bernardici kad zna da postoji jedno divno biće, koje joj se smiješi a kroz taj smiješak pokazuje da je voli, da je ljubi. Nije li i Isus pripremio svoje apostole na gori Taboru preobrazivši se pred njima kako bi lakše mogli podnijeti kušnju njegova poniženja, njegove muke i smrti na križu?

I ovo ukazanje kao i sva druga uvijek u sebi uključuju molitvu, uranjanje u razmatranje. Krunica se molila uvijek na početku ukazanja. Samo kroz molitvu dolazimo u dodir s nadnaravnim svijetom, samo molitva otvara vrata Božjoj milosti i njegovoj naklonosti.

Blažena Djevica se smiješila danas u tišini.

MOLITVA U SABRANOSTI

P e t i s u s r e t

Subota, 20. veljače 1858.

Između šest i sedam sati Bernardica je opet pred spiljom. Danas je već tu nekih tridesetak osoba. Kleči četvrt sata na koljenima u molitvi. Potom joj se lice mijenja. Smiješi se, naklanja se, »njezine vjeđe čak se ne miču kad naginge glavu na pozdrave«. Malo-pomalo ozračje sabranosti sve obuhvaća i svi mole u tišini. Nakon četvrt sata posljednji pozdrav; val žalosti prijeđe preko njezina lica, crne trepavice ponovno se spustiše i Bernardica se diže.

Bernardica ni danas nema ništa novoga reći na znatiželjne upite, kojima su je obasuli na svih strana. Vidjela je Aqueró, onu bijelu gospođicu, koja se smiješila i pozdravljala je. To je sve...

Bernardica je još od četvrtka bila gost gospođe Milhet, koja ju je uzela k sebi. No danas je obitelj odlučila da je vrati kući i to je gospođi odmah saopćeno. U pravi čas, jer da je Bernardica ostala, to bi samo uvećala poteškoće s kojima će se sutra suočiti, a o kojima još ništa ne sluti.

* * *

Ozračje sabranosti i molitve vladalo je danas među prisutnima i tako će biti kod svih ukazanja. Ta se sabranost teško može opisati. Treba je doživjeti, osjetiti.

Sigurno neće biti niti jednog pravog Gospina štovatelja koji u pojedinim milosnim časovima ne bi nešto slično osjetio ili doživio. Bilo na njezine blagdane, bilo u iskrenoj molitvi sv. krunice ili na hodočašću u njezinim prošteništim. Gospina prisutnost sabire, uzdiže dušu, smekšava je i čini otvorenijom da primi Riječ Božju i Njegovu milost. Ali se i mi moramo pripremiti i raspoložiti, dati Bogu vremena i mogućnosti da nam se očituje. Ipak nemojmo previše tražiti ni očekivati takve, nutarnje utjehe. Bogu je draža naša ustrajnost kad

smo u suhoći, u kušnji. Jer, lako je moliti kad te nose njegova krila. Ali treba ustrajati kad smo umorni, kad ne osjećamo ništa, kad se teško mogu sabrati, kad nemamo vremena, kad mislimo da nije zgodno mjesto...

U svakoj prilici, u svakom trenutku možemo uzdići srce Bogu i sabrati se u njegovoj nazočnosti pa makar ništa ne osjećali. A taj napor volje, ta vjernost neće ostati nenagrađeni. Utjehu će Bog već poslati...

»VODIT ĆE VAS PRED UPRAVITELJE...«

Š e s t i s u s r e t

Nedjelja, 21. veljače 1858.

Ovaj puta Bernardicu prati tetka Basile. Dogovorile su se da pođu ranije da bi izbjegle znatiželjnim osobama. Još je daleko do šest sati kad obje polaze prema spilji. No, uzalud su poranile. Danas se pred spiljom okupilo već oko stotinjak osoba. Promatraju tiho Bernardičino ushićenje da bi se potom razišli sretni što su vidjeli Bernardičino preobraženo lice i doživjeli ono ozračje sabranja i molitve. Ni danas Aqueró nije ništa rekla.

Vijest se, međutim, širi sve više i više. Među ljudima se govorka da bi to mogla biti Blažena Djevica Marija, ali nema nikakve službene potvrde niti od same vidjelice Bernardice, niti od koga drugoga. Mnogi sliježu ramenima. Bit će, misle si drugi, da se radi o jednom od onih ništâ, čime stanovnici Lurda hrane dosadu nedjeljnog počinka.

Toga jutra, kad je Bernardica prolazila pokraj kuće kapelana Pène-a, grupa žena je zaustavlja i poziva da pođe svećeniku koji je želi vidjeti. Bernardica ga, istina, ne poznaje, ali je poslušala. Zaista trebat će još jednom iznova pričati sve što je vidjela i doživjela, a to već postaje teško i pomalo dosadno, jer riječima ne može u potpunosti izreći što je vidjela; ali ljudi opet krivo razumiju i još k tome svatko na svoj način.

Kapelan je prima neupadljivom blagonaklonošću. Bernardica odgovara... Njezina jednostavnost, čednost, mirna jasnoća njezinih odgovora snažno se doimlju gospodina kapelana... i povećavaju Bernardičin umor.

Vijest je došla i do policije. Vlast se zainteresirala za slučaj, jer ipak mora nadzirati javni red i mir, pogotovo u ovoj stvari koja počinje izazivati sve veće uzbuđenje u narodu.

Bernardici sigurno nije bilo ugodno kad je izlazeći s večernjice u crkvi, gdje je opet našla malo nutarnjeg duševnog smirenja od neprestanih znatiželjnih upita, ugledala dva čovjeka: poljara Callet-a i policijskog komesara Jacomet-a. Ovog drugog je odmah prepoznala. Bio je to onaj isti koji je lanjske godine njezinog oca odveo u zatvor poradi sumnjičenja da je ukrao vreću brašna iz jednog mlina. No kako dokaza nije bilo (a sumnja je počivala samo na činjenici što je obitelj bila potpuno siromašna!), otac je ubrzo pušten.

- Hodi sa mnom – reče joj komesar Jacomet i Bernardica bez prigovora poslušala. Ta znala je zašto su po nju došli.

Naravno odmah se okupila grupa osoba, koje su, tko iz sažaljenja, tko iz znatiželje, a tko već iz zabrinutosti da se Bernardici što zlo ne dogodi, slijedile komesara i poljara dok su vodili Bernardicu.

Ušli su u komesarevu kuću zvanu Cénac. Vrata se zatvoriše, a svijet je ostao vani u napetom iščekivanju.

Saslušavanje započinje... Komesar se obraća veoma ljubaznim tonom.

- Dakle, Bernardice Soubirous, ti ideš svaki dan k Massabiell-u?

- Da gospodine.

- I vidiš ondje nešto lijepa - ohrabruje ju komesar i tonom i pogledom.

- Da gospodine.

Iz malešna Bernardičina lika izlazi snažan, siguran glas, bez straha. To će morati biti zanimljivo, misli si Jacomet. Uzima potom papir, olovku i počinje zapisivati Bernardičine osobne podatke, koje dobiva iz njezinih odgovora praćenih koji puta nesporazumima, jer je Bernardica neuka i nepismena i po prvi puta je na ovakvom saslušavanju. S općenitih pitanja prelazi se na stvar:

- Dakle, Bernardice, ti vidiš Blaženu Djevicu?

- Ne kažem da sam vidjela Blaženu Djevicu!

- Ah, dobro! Nisi ništa vidjela! Pokušava komesar riješiti problem već u korijenu.

- Ali vidjela sam nešto!

- No, što si vidjela?

- Nešto bijeloga.

- Je li to nešto ili netko?

- Ono (Aqueró) ima oblik male djevojke.

- I to ti nije reklo: Ja sam Blažena Djevica?

- Ne, »Ono« mi nije reklo.

- Zanimljivo! Pa to se govori po gradu. Izgleda da se čak piše i po novinama.

Jacomet je u neprilici. Oprezni Bernardičini odgovori ne poklapaju se s javnim govorkanjem, jer svi govore o Blaženoj Djevici ili o nekoj Gospođi... Stvar je zamršenija negoli se činilo. Treba ići po redu. I sada započinje niz pojedinačnih pitanja o samim ukazanjima: kada, gdje se »ono« ukazalo, kako je obučeno... Bernardica daje točno određene odgovore...

- Je li lijepa?

- Oh, da gospodine, veoma lijepa!

- Lijepa kao... gospođa Pailhasson, ili gospođica Dufo? - Komesar se očito razumije i cijeni domaće ljepotice.

Bernardica će sažalno:

- Ne mogu se usporediti.

- Koliko joj je godina?

- ... mlada.

Komesar se počinje zanimati za osobe koje su bile uz Bernardicu za vrijeme »ukazanja«. Aha, gospođa Milhet privlači njegovu pažnju. Zanimljivo s onim perom i papirom. No, još začudnije što se papir nije vratio ispunjen objavama u propisanom obliku. Međutim, Jacomet usmjeruje ispitivanje na to da bi mu Bernardica priznala kako ju je netko bilo da se radilo o gospođi Milhet ili o roditeljima, naravno uz odgovarajuću novčanu nagradu, nagovorio i rekao što mora govoriti... Bernardica ozbiljno odbija lukava pitanja i podmetanja.

Na koncu, Jacomet zaključuje da je to bio sve samo san. Bernardica nije će. Onda je bilo maštanje. I to ona odbija. Na koncu se komesar poziva na njezinu čast, ugled, kako joj se svi smiju i kako ne bi trebala ići više k spilji.

- Ali ja sam obećala ići onamo kroz 15 dana.

- Nisi nikom obećala, jer si se prevarila. Hajdemo. Bit ćeš pametna i obećat ćeš mi da nećeš više ići onamo. Bernardica šuti ali crne oči joj jasno govore: jer sam obećala, ne mogu nešto drugo obećati!

Jacomet je u neprilici. Ova mirna jasnoća, opuštenost i sigurnost, to nije stil nenormalne osobe. Pokušava na drugi način Bernardicu smesti i uhvatiti da laže. Ali uzalud. Bernardica tvrdi da govori samo istinu. Na koncu mu preostane prijatna zatvorom.

- Učinite što hoćete, - odgovara mirno Bernardica.

Potom je Jacomet sav zapisnik prepisao tintom na čisti list papira. Svjesno je unio neke netočnosti, onako kako je on htio da se stvar odigrala.

Bernardica sluša pažljivo:

- ... Blažena Djevica mi se ukazala.

- Nisam rekla da mi se ukazala Blažena Djevica – prigovara Bernardica. I Jacomet je morao ispraviti.

- Dobro... jedna djevojka obučena u bijelo, stara 20 godina.

- Nisam rekla da ima 20 godina - ponovno ispravlja Bernardica.

- Lijepa kao gospođa Pailhasson...

- Ne, rekla sam da je ljepša od svih dama, koje ste spomenuli.

- Kosa joj je padala odzada kao veo...

- Ne... kosa joj se jedva vidjela ispod vela..

I čitanje se nastavljalo isprekidano Bernardičinim ispravcima Jacomet-ovih većih ili manjih, što svjesnih, što nesvjesnih izmišljanja.

- Ne, gospodine... vi ste mi sve izmijenili!

Tu i tamo Jacomet uporno ostaje pri svojim greškama, bilo da se pričinja, bilo da je stvarno krivo razumio.

- Da! To si mi rekla!

- Ne, gospodine!

- Jesi!

- Nisam!

Ton se sve više povisuje, razgovor se puni srdžbom i pomalo prelazi u svađu. Jacomet osjeća da gubi. Pokušava još posljednjim činom da je dovede do priznanja da nije ništa vidjela i da neće ići više k spilji. Bernardica odlučno odbija i jedno i drugo. Zaključna riječ Jacomet-ova: »Poslat ću po žandare i ići ćeš u zatvor.«

U međuvremenu žamor pred kućom postaje sve veći. Svijet postaje nestrpljiv. Čuju se udarci na vratima i povici:

- Pustite je van!

I možda bi stvarno Bernardica danas i završila u zatvoru da se nije pojavio njezin otac; pustili su ga unutra.

Sada je drugačiji susret nego onaj prije jedanaest mjeseci kad ga je Jacomet vodio u zatvor. Jacomet je pročitao pred ocem zapisnik. Otac je ostao zaprepašten nad tvrdnjom da je Bernardica izjavila (što je Jacomet u stvari sam izmislio i zapisao) kako je roditelji sile da ide k spilji – na što se Bernardica opet oštro usprotivila, ali se Jacomet nije obazirao. Ne upuštajući se u daljnju raspravu o neistinitosti tih navodnih Bernardičinih izjava, otac je obećao Jacomet-u da Bernardica neće više ići k spilji, što je ovaj i želio postići.

Vraćajući se kući i brišući suze, Bernardica osjeća da nikada ne bi sama bila sposobna suočiti se s ovakvom kušnjom. Ova nepoznata hrabrost jednostavno joj je dana. Naslućuje odakle je dolazila.

* * *

I današnje ukazanje prošlo je u šutnji. Gospa slijedi određenu pedagogiju. Želi najprije Bernardicu učvrstiti. Osim toga treba pripremiti tlo svojim molbama, koje će kasnije izreći. Stvari, posebno ovako neobične, koje dolaze s drugoga svijeta, trebaju vremena da ih se prihvati. Veća je vjerodostojnost kad se sve odvija u dužem vremenskom razmaku, pred brojnim svjedocima, s mogućnošću provjere i svjedočenja, kao što se danas zbilo.

Upravo današnje prvo Bernardičino svjedočenje pred vlastima i njezino neustrašivo držanje podsjeća nas na Isusove riječi koje nam je zapisao sv. Matej:

»Pred upravitelje i kraljeve vodit će vas poradi mene za svjedočanstvo njima i poganima. Kad vas predaju, ne budite zabrinuti kako ili što ćete govoriti. Dat će vam se u onaj

čas što ćete govoriti. Ta ne govorite to vi, nego Duh Oca vašega govori u vama!« (Mt 10, 18-20).

Ne bi li nas ove riječi trebale potaknuti da svjedočimo za Krista ne samo u ovakvim rijetkim prigodama, koje će možda ponekad iskrsnuti pred pojedinim kršćanima, nego u onom svakidašnjem našem životu kad smo često skloni da iz obzira ili iz straha zatajimo svoju vjeru pred javnošću, radi boljeg napredovanja u društvu ili materijalne koristi. Isus, koji je, istina, došao spasiti svijet i pokazivao veliko milosrđe prema grešnicima, nije li također rekao i ove riječi:

»Tko god se dakle prizna mojim pred ljudima, priznat ću se i ja njegovim pred Ocem, koji je na nebesima. A tko se odreće mene pred ljudima...« (Mt 10, 32-33).

NEODOLJIVA SILA

D a n b e z s u s r e t a

Ponedjeljak, 22. veljače 1858.

Uzalud Bernardica ujutro moli roditelje da bi išla k spilji. Zabrana je oštra. Roditeljima je već svega dosta. Povrh bijede i siromaštva postali su predmet naklapanja po Lurdu. Jedni se smiju, drugi im dosađuju neprestanim posjetima. Samo odgovarati na znatiželjne upite već umara, a kamoli što su postali predmet najrazličitijeg ogovaranja.

Sva žalosna Bernardica polazi u školu. Prati je majka. Sestra poglavarica, vidjela je jučer kako je komesar odvodi, pa joj sada dobacuje prijekornim tonom: No, je li konačno završena karnevalada?!

Nije joj lako sjediti u školi kad zna da bi morala biti negdje drugdje. Bernardičine misli su neprestano kod spilje. Niti kod ručka, kad se vratila kući, roditelji ne popuštaju. Povratak u školu poslije ručka nikad joj nije bio tako težak. Dolazeći pred školu, Bernardica se zaustavlja. Jednostavno ne može dalje. Neka nutarnja sila prevladava i gotovo je tjera prema spilji. Odluka da će slušati posve se rastopila. Upućuje se prema spilji ni ne razmišljajući što se to s njom događa. Dva policajca su nadzirala njezin hod u školu i natrag pa je odmah počeo slijediti. Takvo je bilo naređenje. Ne zaustavljaju je niti joj brane, nego je samo nadziru.

Iako je Bernardica išla drugim putem, ipak su je opazili i već se okupilo nekoliko grupica žena i djevojaka te je prate.

Došavši pred spilju, Bernardica klekne i započinje molitvu. Tu su njezine tete, dva policajca i jedno pedesetak osoba. I policijski nadzornik, stražmeštar d'Angla je također ovdje. S visoka naduveno ispituje mjesto, spilju, približava se Bernardici i ironično je zapitkuje nekoliko puta da li što vidi. Bernardica šuti i ne daje nikakva odgovora. Stražmeštar si u sebi misli: imao sam pravo, sve skupa je to praznovjerje; i da bi danas u XIX. stoljeću netko pokušao tvrditi da vjerujemo u ovakve gluposti!

Ali Aqueró se ne pojavljuje. Bernardica je, naravno, žalosna. Odsutnost ukazanja različito se tumači. Nepovjerenje onih koji ne vjeruju samo je povećano, a oni koji vjeruju su u nedoumici, no ipak i iz toga izvlače dokaz u prilog: ako je Bernardica sve do sada glumila i pretvarala se, zašto to nije učinila i danas?!

Niti Bernardica si ne može razjasniti zašto danas nije bilo ukazanja. Ispituje se da li je ona sama, možda, kriva. »Vjernici«, kako ih se počinje nazivati za razliku od onih koji »ne vjeruju« u događaje kod spilje, misle da to nije ni zbog afere s policijom, ni zbog prisutnosti policajaca niti zbog ruganja stražmeštra, koji je na koncu ironično dobacio kako je »njegov

šešir poplašio prikazu pa je zato odletjela«; nego prošlo je vrijeme ukazanja, budući da su se dosadašnja uglavnom zbivala ujutro.

Vidjevši što se danas dogodilo s Bernardicom, koja je unatoč zabrani pošla k spilji, jer je bila privučena nekom silom, što je jednostavno ne može protumačiti, a inače nikad nije bila neposlušna, roditelji su povukli zabranu. Tome je vjerojatno doprinijela i činjenica što je Bernardica išla na ispovijed vlč. Pomian-u. On ju je pažljivo slušao i na koncu zaključio: Nema nitko prava da te priječi odlaziti k spilji.

* * *

Zašto se danas Gospa nije ukazala? Ako razmotrimo rečenicu kojom je pozvala Bernardicu da kroz 15 dana dolazi k spilji, u njoj nipošto nije sadržano obećanje da će joj se svaki dan ukazivati. Dakle, nigdje ne stoji da se Blažena Djevica morala svaki dan ukazivati. S druge pak strane odsutnost današnjeg ukazanja, a to će se ponoviti još jednom, ide upravo u prilog istinitosti samih ukazanja. Dapače, Nebo je sigurno pokušalo raspršiti svaku sumnju o tome da se Bernardica možda »pretvara, glumi, izmišlja i slično«, kako se govorkalo... Odsutnost današnjeg i još jednog kasnijeg ukazanja samo potvrđuje da su ukazanja objektivne i stvarne naravi, uzrok imaju izvan Bernardice, a nisu proizvod njezine mašte i slično. Jer, inače, ostaje neriješen problem zašto Bernardica nije ustvrdila da je i danas vidjela, ako je »izmišljala«, kako su neki mislili.

TAJANSTVENA MOLITVA

S e d m i s u s r e t

Utorak, 23. veljače 1858.

Iako ukazanja traju već od 11. veljače, lurdski župnik i ostali svećenici jesu veoma suzdržljivi, što je i sasvim normalno i poželjno u takvim izvanrednim pojavama, koje bi trebale biti nadnaravne. Ako je to ozbiljna stvar, vrijeme će već pokazati. Ipak, župnik Peyramale, ujedno i dekan, već bi se odavno okomio s propovjedaonice svojim gromovitim glasom protiv tih »navodnih ukazanja« i govorkanja pobožnih žena da ga u tome ne sprečava činjenica tolikog priliva vjernika u crkvu i na ispovijed. Mnogi dolaze iz daleka, a ima i iskrenih obraćenja. Bez sumnje, obraćenja su u vezi sa spiljom...

Dan prije, porezni kontrolor, gospodin Estrade, dolazi do župnika neka mu i on potvrdi da je u pravu što odbija svojoj sestri Emmanuélite molbu da je sutra prati do spilje. Na njegovo iznenađenje, župnik ne samo da ga ne odvrća, nego mu gotovo nalaže da je prati: »Govori se o tome mnogo i neću imati ništa protiv da jedan ozbiljan čovjek kao vi pođe onamo i vidi što se događa.«

Sutra ujutro rano, prateći sestru i njezinu prijateljicu g. Estrade ne prestaje dobacivati šaljive i ironične primjedbe na račun svega: »Lijepa prilika. Gledat ćemo komediju u samoj korizmi... s dopuštanjem gospodina župnika... Jeste li ponijeli svoje dalekozore... Budite ozbiljne gospođice i otvorite dobro oči... A ako vas vrag odnese... Jeste li uzeli svetu vodu i svijeću?« Smijeh, hihotanje, šale...

Još nije odbilo šest sati, a već se okupilo nekih stotinjak osoba. Koliko mu je sve smiješno, toliko je g. Estrade zabrinut za svoj ugled, što će ljudi reći i kako će to govoriti kad se bude razglasilo da je i on, ugledna osoba, također bio kod spilje. Ugodno je iznenađen i donekle umiren, kad je, zaokruživši pogledom po mnoštvu prisutnog, uglavnom ženskog svijeta, ugledao gospodina Dufo-a, općinskog savjetnika i člana savjeta advokata, gospodina

Dozus-a, liječnika, pa čak i g. de La Fitte-a, umirovljenog vojnog intendanta, glavara jedne od prvih obitelji u mjestu, kao i kapetana Duplessis-a. Napola zbunjeni i napola umireni uzajamnom prisutnošću, ta gospoda izmijeniše nekoliko riječi razjašnjavajući razlog svoga dolaska kao i svoja filozofska stanovišta o cijeloj stvari, koja ih izdižu iznad lakovjernosti običnog puka.

Bernardica je u međuvremenu stigla u pratnji svoje tetke Bernarde. Kleknula je odmah blizu g. Estrade-a, koji se s jedne strane sretan a s druge i pomalo zbunjen tom povlasticom, jer će i on biti gotovo u središtu pažnje.

Promatra Bernardicu; još ju je vidio u komesarijatu, jer je i on bio prisutan kad ju je Jacomet preslušavao. Lice prirodno, obično, s nešto malo izraza žalosti i bojazni, Ništa od izraza kao nekoga tko bi pravio komediju...

U kojem času se stvar dogodila? Da li se Bernardica neprimjetno promijenila ili su se njemu postupno raspršile predrasude? Da li je to bljedilo njezina lica, radost ili novi izraz njezina pogleda? Još nije dao ime samoj stvari, ali ga je obuzeo gotovo fizički osjećaj: **netko je ovdje**. Iako ništa ne vidi, nego samo sjene tamo gdje je Bernardica upravela svoj pogled, skida šešir kao i svi drugi prisutni čestiti ljudi niže klase.

I on s poštovanjem, gotovo nepomičan, promatra i divi se kao i drugi ovoj poniznoj maloj djevojčici koja je postala ogledalo nekog većeg od sebe.

Bernardica je završavala prvu desetku, kad se zbila promjena na njezinom licu. Pokret prstiju i usana je prekinut. Nastavlja, ali nepravilno. Radost čini se zadržava joj disanje, i zaustavlja molitvu. Smiješak, nakloni, veliki znakovi križa, kakve još nikada gospodin Estrade nije vidio pa će kasnije reći: Ako se u nebu križa, onda se to čini samo tako.

Poslije toga odvija se razgovor. Bernardica govori ali zvuk njezinih riječi se ne čuje. Samo se usnice miču. Potom sluša. Čudi se. Glavom daje potvrdni znak, potom niječe. Časovito se ražalosti, ali zatim se opet smije, otvoreno, veselo, na način kojim u svojoj krajnjoj jednostavnosti zadržava u sebi nešto što nadilazi stvarnost. G. Estrade je svladan.

U međuvremenu s druge strane jedna djevojka, Eleonora, promatrajući Bernardicu, dolazi na pomisao koju odmah provodi. Najprije uštinu Bernardicu; ova ne osjeća. Potom iz pregače vadi veliku pribadaču i zabode je Bernardici u pleća. Bernardica se ne miče. Uzbuđena na Bernardičinu neosjetljivost, Eleonora se okanjuje tih pokusa, predaje se sabranosti, koja se malo-pomalo spustila na sve prisutne kao veliki nevidljivi plašt.

Još je jedna neobična pojava primijećena na Bernardici. Svijeća, što ju je držala u ruci, kliznula joj je do zemlje tako da joj je drugi prst ruke bio dugo vremena obuhvaćen plamenom a da nije pokazivala ni najmanji znak da je peče ili smeta. Emmanuélite je to promatrala ali nije se usudila da joj izvuče svijeću niti da joj ukloni ruku.

Videnje je trajalo oko jedan sat. Kad je opet došla u vezu s ovim svijetom, Bernardica pokazuje znakove zadovoljstva, sreće. Aquero se nije naljutila. Sve ostalo je bez značenja. Tiho, neusiljeno, nesvjesna divljenja kojeg je postala predmet, Bernardica se diže i upućuje polako kući noseći svoj smiješak i sigurnost. O današnjem razgovoru neće nitko ništa doznati unatoč mnogim znatiželjnim upitima. Radi se o stvarima koje ostaju samo između nje i njezine nebeske prijateljice. Najvjerojatnije da je to bilo danas, tvrdi R. Laurentin, kad ju je Gospa naučila jednu tajnu molitvu, samo za nju, koju će Bernardica odsada moliti svakog dana do konca ovozemaljskog života.

Kod spilje vlada oduševljenje. Sumnjičavi, ironični gospodin Estrade, koji je došao s toliko predrasuda k spilji da se svemu samo nasmije, izjavljuje:

- Došao sam kao nevjernik, a vraćam se vjerujući...

Cijeli će život pokušati izraziti osjećaj koji ga je obuhvatio za vrijeme ovih neusporedivih trenutaka. Teško pronalazi riječi da podijeli svoje divljenje sa g. Dufo i g. de la Fitte:

- Čudesno... uzvišeno... božanstveno...!

Vijest o današnjem ukazanju munjevito se širi. Prisustvovanje predstavnika lurdske inteligencije ukazanju kod spilje jest događaj dana o kojem se raspravlja napose u kavani »Café Français«. Estrade se najviše bojavao kako će se vladati njegovim kolegama iz kreme lurdske družbe, koja se okuplja u spomenutoj kavani; ali sada bez straha brani događaje kod spilje i malu vidjelicu od njihovih ironičnih i zajedljivih primjedbi.

Cijeli će dan do navečer Bernardica biti predmet ispitivanja i posjeta. Ali ništa iz nje neće izvući, osim nekog malog razjašnjenja. Zašto je dva puta pokušala prekriziti se? Jer je to učinila prije nego se Aqueró prekrizila i zato joj je ruka pala. Što joj je prikaza rekla? Jednu molitvu ali samo za nju. Drugo se ništa neće od nje doznati o današnjem ukazanju.

Posvuda se samo govori o događajima kod spilje. Lurd se koleba između oduševljenja i negodovanja, slijeganja ramenim i zbunjenosti. Znatiželja raste. Mnogi će si postaviti pitanje prije nego će večeras zaspati: da li da i ja idem sutra k spilji ili ne? A probudit će se s bojazni: samo da ne zakasnim.

* * *

Iako niti danas nema neke posebne poruke, ipak i iz ono malo što se doznalo možemo zaključiti koliko je Gospi stalo da nauči Bernardicu križati se pobožno, polako, dostojanstveno, da znade dati tom znaku sav onaj smisao što ga ima. I sam g. Estrade je posredno to potvrdio izjavivši: »Ako se u nebu križa, onda se to čini samo tako«.

Svi su danas oduševljeni Bernardičinim uznesenjem, onim nebeskim izrazom lica, onim odbljeskom božanske ljepote, koji se na njoj održavao i koji ju je toliko obuhvatio i usrećio da je postala neosjetna za vanjski svijet. Ne možemo li iz toga i za nas izvući pouku o tome što i nas čeka. Sigurno, u ovom životu nećemo imati takvih izvanrednih milosti kao što ih je Bernardica primila, a i ona ih je dobila ne radi sebe nego radi nas, da bude posrednica poruke Neba Zemlji. I da nam ujedno posvijesti naše određenje, blaženi cilj, kojemu idemo u susret. »Oko nije vidjelo, uho nije čulo i srce čovječje nije osjetilo što je Bog pripremio onima koji ga ljube« - kaže sv. Pavao, a potvrđuju lurdska ukazanja i oni, iako kratki, ali duboki i značajni trenuci blaženstva Bernardičina kad je promatrala Blaženu Djevicu.

Gospa ju je naučila jednu molitvu, tajnu koju Bernardica neće smjeti nikome reći. To je jedna od tajni, a bit će ih još dvije. Sasvim je jasno zašto je Blažena Djeвица zabranila Bernardici da tu molitvu nikome ne kazuje. Možda bi joj mogli, moleći je, pridavati neko magično značenje, a bilo bi možda i takvih koji bi je izdizali iznad svih dosadašnjih službenih molitava što ih znademo, što ih Crkva nalaže ili preporuča. Gospa svojim zahvatom sigurno ne želi unositi nered u molitveni život kršćana i Crkve i učiti nas nešto mimo onoga što već znamo. Na koncu, ukazujući se s krunicom, jasno je rekla koja joj je molitva najdraža. No, činjenica da je Blažena Djeвица naučila Bernardicu jednu molitvu za njezine osobne potrebe, ne upućuje li nas ponovno na vrijednost i moć molitve, pa i onakve koju mi sami sebi složimo i sastavimo za naše potrebe? Jer Isus nas jasno upozorava da ni jedna molitva neće ostati neuslišana. Pa ako i ne dobijemo što smo molili, dobit ćemo sigurno nešto bolje, tj. ono što Bog vidi da je za naše veće dobro.

Istaknimo još i ovu činjenicu. Gospa je povjerila Bernardici molitvu pod tajnu kao što će kasnije povjeriti i druge dvije tajne. I to je jedan prilog za istinitost lurdske ukazanja. Održavanje tajne posebno za djevojčicu nije lako. Traži se i koliko žrtve i odricanja da je ne povjeri pa i najbližima. Pogotovo ako se radilo o nečemu što se ticalo Bernardičine budućnosti, da će mlada umrijeti, kako neki naslućuju. Prisutnost povjerenih tajni u lurdske ukazanjima, koje nisu za svakoga, jasno upućuju na činjenicu da se radi o susretu živih osoba, neovisno što jedna pripada ovom, a druga onome svijetu. I to samo povećava vjerodostojnost i istinitost lurdske ukazanja. Jer, da to nije tako, postavlja se pitanje zašto bi Bernardica nešto izmišljala, što bi mučilo nju samu i samo povećavalo znatiželju ljudi? A njezina jednostavnost

i istinoljubivost, koju su svi potpuno potvrdili, isključuje mogućnost bilo kakva pretvaranja ili glume, za što ona već i zbog svojih skromnih fizičkih i umnih kvaliteta, stvarno nije bila sposobna.

MOLITVA I POKORA ZA OBRAĆENJE GREŠNIKA

O s m i s u s r e t

Srijeda, 24. veljače 1858.

Između dvije i tri stotine osoba sakupilo se danas već rano ujutro pred spiljom. Odsutnost ukazanja od 22. veljače izaziva bojazan da se ne ponovi isto. Zato najrevniji upozoravaju na sve što bi po njihovu mišljenju moglo »naljutiti prikazu«, što koji puta ide i u pretjerivanje pa i u izmišljanje: »Ako se dira ružin grm ispod gornje niše, prikaza će otići...«

Evo Bernardice! Kleknula je, upalila svijeću i načinila znak križa. Sabranje, koje izlazi iz te kretnje, jest zarazno. Zrnca krunice klize kroz prste...

Prema koncu prve desetke Bernardičin se lik mijenja. Neovisno o jutarnjem svjetlu, koje je počelo bivati sve jače, i zapaljene svijeće što je drži, lice joj je pobijelilo od neke svijetle bjeline. Prelazi u drugi svijet.

Dragi Bože, umrijet će – uzdahnula je jedna žena. Drugi to ponavljaju. Gospodin Dufo je danas prisutan sa cijelom svojom obitelji, ali ne usuđuje se ni pogledati, toliko ga se prizor dojmio. Učiteljica Fanny Nicolau je zaplakala, tiho, i nije sama...

Nakon pet do šest minuta, neki nemir kvari ovu slatkoću prizora. Bernardica gubi svoj smiješak. Nešto kao oblak prešlo je preko sjaja njezina lica. Ponovo joj se vratila prirodna boja. Diže se. Izraz lica odaje žalost, nemir, čak i nezadovoljstvo. Oči su joj pune suza. Što se dogodilo? Aqueró je nestala, povukla se u dubinu spilje. Oni najbliži primijetili su da Bernardica više ne vidi Prikazu, pa je svatko za se mislio da nije možda on skrivio odlazak blagoslovljenog bića. Bernardica se približava nekoliko koraka prema unutrašnjosti spilje na desno i gleda prema gore u prolaz, koji povezuje gornju nišu s donjom udubinom. Najbliži su čuli jedan uzdah »veoma sladak, jedva izgovoren, kao da je rekla: Ah, kakva sreća, evo je!«. Njezino lice ponovno poprima smiješak i postaje bljeđe. Ovaj puta Bernardica daje dojam da sluša. Usnice joj se miču, ali niti oni najbliži ništa ne čuju, premda je po izrazu lica jasno da razgovara s osobom koju vidi. Da li je razgovor bio o nečemu žalosnom? Vjerojatno, jer se Bernardica vraća na svoje prijašnje mjesto sa suzom na svakom obrazu. No, stigavši pred vanjsku udubinu, žalost iščezava i premda su joj oči još vlažne od suza, počela se smiješiti velikom milinom, primjećuje Jacqueline Pène, koja ju je izbliza promatrala.

Ukazanje se nastavlja. Bernardica ide prema unutrašnjosti spilje i opet van. Radost i žalost mijenjaju joj se na licu, koje odaje promjene u stanju ushićenja. Kao da neka nevidljiva ruka spušta i podiže fini veo s njezina lica, ili, kao da se radi o svjetlu s drugoga svijeta, koje ju čas osvjetljava, čas nestaje. Jer bljedilo joj lica nije mutno ili tamno kao na mrtvoj osobi, nego kao neka blaga svjetlost, »kao sunce, koje se pojavljuje pa opet nestaje«, rekla je Dominique, koja je bila prisutna. Oni najbliži primjećuju kako Bernardica u unutrašnjosti spilje pozdravlja tri puta, naklonivši se, svaki put sve dublje. Sluša, glavom daje potvrdni znak, potom niječe.

Zatim počinje puzati na koljenima, potom se sagiba prema zemlji i ljubi je. Ponavlja tu istu kretnju kad li njezina tetka Lucila prestrašeno krikne misleći da se Bernardici nešto loše dogodilo. Ovaj krik dozove Bernardicu u vanjski svijet, ali dok je upozorila tetku da se ne boji, Aqueró je nestala. Bernardica se diže, pomalo žalosna i udaljuje se s onom samo njoj svojstvenom neupadljivom ravnodušnošću, koja je štiti od znatiželjnika. Čini se da je i

Bernardica uvjerenjena da je danas Aqueró otišla zbog upadice s tetkom Lucilom pa je moli neka više ne ide s njom k spilji. Putem kući međutim s iznenađenjem ustanovljuje da niti oni najbliži nisu ništa čuli od razgovora što ga je vodila s Aqueró; a govorila je posve normalno glasno kao uvijek kad s nekim razgovara. Na pitanje učiteljice Fanny Nicolau, na kojem joj jeziku prikaza govori, Bernardica odvratila:

- Govori mi na dijalektu i govori mi vi.

(To je dijalekt francuskog jezika s dosta sličnosti sa španjolskim, jer se Lurd nalazi blizu španjolske granice.)

No što se stvarno danas dogodilo? Bernardica je sama dala razjašnjenje kapelanu Pène, komu je bila pozvana da ispriča današnje ukazanje.

Aqueró je danas izgovorila novu riječ: Pokora.

Rekla je: »Molite se Bogu za obraćenje grešnika«.

Potom ju je zamolila da »hoda na koljenima i da poljubi zemlju za pokoru za grešnike«. Imala je žalosno lice. Aqueró uvijek s puno poštovanja prema njoj, pitala ju je da li »bi joj to bilo neugodno«. »Oh, ne,« odgovorila je Bernardica od srca. Ta osjeća se spremnom na sve samo da učini veselje ovoj prijateljici iz Neba, koja je tako žalosna kad govori o grešnicima.

I dok nova rečenica prikazuje »molite se za grešnike« počinje kolati gradom, dotle je Bernardica iznenađena nad današnjim otkrićem kako nitko nije čuo što je govorila s Aqueró. Istina, bilo je tajni koje su rečene u dubini srca, samo za nju, ali ostalo je govoreno na glas. No ipak je to previše ne zaokuplja. Za nju je važna njezina prijateljica odozgor i njezine želje, koje je počela danas očitovati: Misao na grešnike jučer još daleka, a danas tako stvarna, pročitala ju je u žalosti Njezinog pogleda i ta će je misao držati cijeli život.

* * *

U današnjoj poruci i onom što se dogodilo, iako je malo rečeno, krije se ipak mnogo toga. »Molitva Bogu za obraćenje grešnika« jest prvo što svraća našu pažnju. Istina, Crkva odavno to naučava i provodi, ali ipak nam je drago to čuti još jednom i ovaj puta iz ustiju One, koje je sin prinio žrtvu svoga života za spas grešnika. U ovoj rečenici najprije vidimo da je naša molitva za drugoga učinkovita, da stvarno može koristiti, dapače proizvesti obraćenje, isprositi milosti. Učinkovitost molitve za druge! Ali s time je povezano da onaj koji moli za druge, ništa ne gubi, nego i on raste u Božjim očima i stiže zasluge. Za žive i mrtve Bogu se moliti jest sedmo duhovno djelo milosrđa. Da li ćemo vidjeti plod svoje molitve? U vječnosti da, ovdje nije nužno iako se to često zbiva. Ali Bog nam to često skriva, jer ne želi da bi uspjeh naših molitava škodio našoj skromnosti i poniznosti. Čovjek se lako uzoholi i misli da je nešto kad ugleda plod svoga truda i djelovanja. Tek u vječnosti, kad budemo utvrđeni u poniznosti, dijelit ćemo radost svoga truda i svojih nesebičnih molitava za druge s onima za koje su bile upravljene.

Grieh jest stvarnost koja postoji i koja toliko žalosti Boga, kako je to Gospa jasno pokazala kad je svojim žalosnim izrazom lica govorila o grešnicima a to se nesvjesno održavalo i na Bernardičinu licu. Grieh je bolest duše i Isus je došao da izliječi tu bolest. Njegov cilj jest spasenje grešnika. Grieh, istina, Bog oprašta ako se čovjek kaje, ali ne može nadoknaditi onu bol koju grešnik sam sebi zadaje kad griješi. Jer grieh je uvijek stranputica, lutanje po trnju i bespuću. Za rane, što si ih čovjek tako sam nanese, Bog ne odgovara pa ni onda kad se griehnik vrati na pravi put.

Danas je prvi put Gospa spomenula riječ pokora. Tražila je od Bernardice neke izvanjske čine odricanja, poniženja, ono što je bilo u tom času moguće a za Bernardičinu dob izvedivo. Hodati po kamenitom tlu na koljenima, poniziti se i poljubiti zemlju (iz koje smo uzeti). To ne znači da su to jedine vrste pokorničkih vježbi. Koje se mogu izvesti i koje je

Gospa tražila. Činjenica je da Gospa upozorava na važnost pokore. Dapače, ovdje je dala jasan smisao: za obraćenje grješnika. Svatko si sam može odabrati vrstu pokore. U pokori je najbitnije da se duša još više privije uz svoga Stvoritelja, da se želi nečega lišiti, što je ugodno, kako bi tu patnju, to mrtvljenje prikazala Bogu. Stvarno u pokori je najvažnija naša privrženost, ljubav, vjernost, odanost Bogu, što mi tim činima potvrđujemo, a koji od nas traže određeno odricanje, koje nam nije baš lako. Dakle, nije samo mučenje i patnja kao takva u pokori da ima u sebi vrijednost, nego naša volja i ljubav koja se u tim teškim činima utvrđuje i pokazuje. Isto kao što u Kristovoj mucu nije nas otkupilo Kristovo mučenje kao takvo i razaranje njegovog biološkog života, nego njegova ljubav, poslušnost i vjernost Ocu, koja se upravo u tom činu njegove muke i smrti najviše očitovala.

Zanimljivo je i ovo zamijetiti kako Gospa ima puno razumijevanja i s puno poštovanja traži pokoru od Bernardice. Pitala ju je da li joj to smeta, tj. da li joj je to neugodno. Tu nam je dala očiti dokaz da ne želi od nas takve pokore koje bi škodile našem zdravlju, jer sa zdravim tijelom može čovjek puno dobra učiniti i dužnost nam je od Boga dana da se brinemo za održavanje našega života. Dapače kod Bernardice ide to tako daleko da Gospa ne želi da joj pokora bude previše neugodna nego u granicama njezinih mogućnosti. No svakako kad biramo pokoru, izabrat ćemo onakvu u kakvoći i količini koja neće škoditi našem zdravlju. Ali isto tako imajmo na umu da poteškoće dnevnoga života primamo u duhu pokore. Ima ljudi koji se tuže, ljute, jadikuju pod teretom svakidašnjeg križa, ili ga ne prihvaćaju, prigovaraju Bogu i možda čine još gore. Prava pokora sastoji se upravo u prihvaćanju iz Božje ruke svega što nam život donosi.

Još jedna napomena u vezi s Bernardičinim promijenjenim stanjem, koje ipak nije bilo takvo da bi je posvema odvojilo od svijeta. Kroz njezinu ekstazu možemo nazrijeti ono bogatstvo života u onostranosti, onaj život sreće i blaženstva u koji smo pozvani nakon savjesno ispunjene zadaće na ovome svijetu.

Treba još naglasiti činjenicu kako je Gospa s Bernardicom razgovarala s puno poštovanja, govorila joj je na dijalektu koji razumije, oslovljavala sa vi i još k tome se spuštala iz gornje udubine k njoj dolje. Ne možemo li iz toga zaključiti s koliko ljubavi i poštovanja Bog okružuje svakoga od nas?

IZVOR

Deveti susret

Četvrtak, 25. veljače 1858.

Već u dva sata ujutro tri žene se upućuju prema spilji u strahu da će stići prekasno za »dobra mjesta«. Ipak bile su prve. Malo kasnije počinju pristizati i druge osobe. I kad je Bernardica stigla, sakupilo se već oko 300 osoba. Među njima bilo je i onih koje je povukla znatiželja, pa »nevjernih« koji su se na licu mjesta htjeli uvjeriti kako se radi o zabludi ili tome slično, poput Elfride Lacrampe, kćerke vlasnika hotela des Pyrénées, koja se, iako veoma pobožna, oštro protivila navodnim ukazanjima.

Bernardica je stigla, kleknula i počela moliti kronicu. Mnogi što su bili privučeni znatiželjom da vide njezino preobraženo lice, nisu danas vidjeli na njoj nikakve promjene. Nakon molitve predala je svijeću svojoj tetki i počela je puzati na koljenima po kamenitu hrapavom tlu i to takvom spretnošću da je iznenađivala sve prisutne. Od vremena do vremena sagnula bi se i poljubila zemlju. U jednom času Josèphe Barinque, najbliža osoba, koja je bila uz nju, čula ju je izgovoriti u jednom dahu, kao neki odjek, tri puta ponovljenu riječ: Pokora... pokora... pokora...

Kad je Bernardica došla u unutarnji dio spilje, zaustavila se, uspravila i gledala. Najbliži su vidjeli kako joj se usnice pomiču, ali nisu ništa čuli. Vraća se potom nazad i upućuje prema rijeci. Ali je nešto zaustavlja... Vraća se s izrazom zbunjenosti, gleda prema gornjoj udubini i potom ide prema lijevoj strani spilje. U svim tim kretanjama nikakav pogled na okolnu publiku, koja se gurala ne bi li što vidjela. Sve je činila kao da je bila sama s nekim gore...

Nakon što se uspjela probiti kroz svijet do podnožja spilje praćena od svoje tete Bernarde i pošto je ponovno pogriješila pravac koji joj je prikaza pokazivala, konačno se zaustavila na pravom mjestu. Što su vidjeli okolni svjedoci bilo je ovo: gotovo s odvratnošću Bernardica je pogledala blatnjavo tlo, potom je pogledala prema spilji upitnim, zbunjenim pogledom i onda je odlučno kleknula i počela desnom rukom praviti u tom blatnjavom tlu udubinu. Iz te udubine tek je četvrti puta uspjela zahvatiti vode, još uvijek mutne. Prinijela ju je ustima, pila i onda ponovno zahvatila, da bi njome oprala lice; a jer je voda bila blatnjava, lice joj je ostalo uprljano. No to nije bilo sve. Pokraj udubine, što ju je iskopala, nalazile su se neke divlje biljke, uzela je nekoliko listića te ih stavila u usta i pojela. I potom se vratila na običajno mjesto.

Svi promatrači ostali su ne samo iznenađeni, nego razočarani i osupnuti. Mnogi su pomislili da je to izraz bolesti, da se radi o simptomima nenormalnosti. Dok se vraćala na mjesto, teta Bernarda, sva postidjena prizorom, ne samo da joj je maramicom obrisala uprljano lice, nego joj je gotovo neprimjetno prilijepila jednu ćušku, jer je mislila da mala stvarno pravi komedije.

Šaputanje, žamor, razočaranje... Koji su prvi puta prisustvovali ukazanju potaknuti od svojih prijatelja opisivanjem Bernardičina ushićenja prijašnjih dana, još više se učvrstiše u sumnji i nevjeri, dok su oni »vjerni« ostali zbunjeni ne znajući kako da dovedu u sklad ono što su vidjeli prijašnjih dana i ovo danas. Mnogi sliježu ramenima s osjećajima dubokog žaljenja prema »bolesnoj« djevojčici...

Stvarno danas nije bilo nikakvih stanja ushićenja niti onog vedrog lica sa smiješcima prijašnjih dana. Lice je Bernardičino odavalo danas više tugu i žalost nego radost.

Na putu kući, nakon što je pustila da se oluja negodovanja tete Bernarde završi zbog ovih »komedija«, Bernardica je mirno odgovorila da je sve ono što je učinila, izvela po naređenju Aqueró.

I danas ju je pratilo nekoliko osoba samo u daleko manjem broju nego prijašnjih dana. Jedna od odvažnijih, Pauline Cazaux, približila se i upitala Bernardicu:

- Zašto si zaustavila znak križa na koncu krunice?

- Aqueró nije završila. Nisam ga mogla napraviti prije nego je ona završila.

No svi, posebno oni koji se ipak ne odriču »vjerovanja« u istinitost događaja, pitaju se što je sve skupa danas značilo ono gibanje bez smisla pa kopanje rukama u tlu i ostalo u tako jasnoj proturječnosti s vedrom nepokretnošću prijašnjih dana. Nekoliko će puta Bernardica danas razjasniti što se dogodilo: na povratku kući, kod kuće, u Cénacu-u pred velečasnim Pène-om i gospodinom Estrade-om. Govori bez poteškoće i neprilike, ali i bez oduševljenja u jednostavnosti svoga dijalekta.

- Aqueró mi je rekla da idem piti i da se umijem na izvoru. Ne vidjevši ga, pošla sam prema potočiću. Ali mi je dala prstom znak da idem pod pećinu. Pošla sam i našla malo vode kao mulj, tako malo da sam jedva mogla zahvatiti rukom. Tri put sam je bacila, tako je bila prljava. Tek sam četvrti puta uspjela.

- Zašto je to tražila od tebe?

- Nije mi rekla.

-Što ti je točno rekla?

- Idite piti na izvor i ondje se umijte.

- A ona trava, koju si jela, što ti je rekla?

- Idite jesti od te trave, koja je ondje.

- Ali životinje jedu travu!

Bernardica na tu primjedbu nije odgovorila, ali će kasnije na slične primjedbe odgovoriti: »Tà vi također jedete salatu!«

- A zašto ono kretanje na koljenima?

- Aqueró mi je rekla da idem poljubiti zemlju kao pokoru za grešnike.

- A znaš li da ljudi misle da si luda, kad činiš ovakve stvari?

- Za grešnike...

Bernardica ostavlja snažan dojam odgovarajući na pitanja i opisujući ono što se danas zbilo; to odaje i njezin pogled i ton kojim govori. I nesvjesno je prožeta blagom žalošću, kojom je mlada djevojka iz pećine izgovorila one riječi: za grešnike. Da, iz dubine svoga srca shvatila je da postoji samo jedna žalosna stvar na svijetu: grijeh. Da bi utješila Aqueró, osjeća se spremnom na sve. I ako za čim žali, nije to što je jutros sablaznila one koji su je promatrali, već što nije bila spremnija poslušati Aqueró.

Iako je »stvar spilje« izgubila danas mnogo kod osoba »prosvijetljenog javnog mnijenja«, među običnim pukom našlo se osoba koje se nisu dale smesti onim što se danas dogodilo. Neki čovjek, imenom Domengieux, koji je bio odmah pokraj Bernardice kad je iskopala onu rupu iz koje je pila, nije čekao svršetak ukazanja. Prvi je zgrabio od te vode, misleći da bi mu tajanstvena voda, proizašla iz pećine, mogla biti dobra. Neki su to isto učinili prije nego su se razišli.

Poslije podne našlo se nekoliko osoba kod spilje. Joanne Montet donijela je bočicu svete vode, poškropila unutrašnjost spilje i tek onda joj je došla misao da napuni bočicu vodom iz lokvice, koja se jedva nazirala. I bila je to prva bočica lurdske vode, koja je krenula od spilje, a koju će zatim slijediti milijuni drugih. I drugi posjetioци zanimaju se za lokvicu mutne vode, nastale na mjestu gdje je Bernardica izdubla rukom. Neki ponavljaju Bernardičine kretnje naslućujući da ova tajanstvena voda, što izlazi iz utrobe zemlje, neovisno što je još mutna, nosi neko obećanje. I u srcima jednostavnih nada se počinje buditi...

Toga dana Bernardicu je čekalo još jedno iskušenje. Mjesna upravna vlast, koja se nakon prvog saslušanja Bernardice 21. veljače zadovoljila time da stvar nadzire i čeka daljnje odvijanje događaja kod spilje, sada se pokrenula. Iako stvar još nije dramatična, ali je javni red i mir poremećen. Dužnost je uprave da stvar predvidi, predusretne.

Jedan službenik iz općine pokucao je na vrata cachot-a kasno poslije podne:

- Gospodin kraljevski zastupnik traži da Bernardica Soubirous večeras dođe k njemu u šest sati.

Oca nije bilo kod kuće. Majka je primila vijest, pogođena je. Već po treći puta okapanja s vlastima; to je uvijek velika neugodnost, a može i loše završiti. Majka sva u suzama ide po bratića Sajous-a, da bi pošao s njima.

Kad su došli do kuće g. Dutour-a, kraljevskog zastupnika, vrata je otvorila služavka usiljenom gostoljubivošću i pustila ove ljude iz »niže klase« u lijepo uređeno predvorje. Uskoro se zatim pojavio gospodin Dutour, ozbiljna i službena izgleda. Samo majka i Bernardica pošle su u sobu, dok je ujak Sajous morao čekati u predvorju.

Ispitivanje započinje na isti način kao kod komesara Jacomet-a. S puno ljubaznosti, takta, finoće, sve s ciljem da se postigne ono što je i Jacomet želio: provjeriti koliko je mala iskrena i poštena te napose učiniti da više ne ide k spilji.

Zahvaljujući obilnoj dokumentaciji i zapisnicima, moguće je do u tančine rekonstruirati razgovor, koji se odvijao te večeri između Bernardice i zastupnika u prisutnosti njezine majke pri dvjema svijećama što su gorjele na stolu. Iz toga razgovora donosimo samo najzanimljivije dijelove.

- Čemu slični to viđenje? – pita zastupnik.

- Ničemu!

- Kako? Čemu je najviše slična?
- Blaženoj Djevici iz župne crkve što se tiče lica i odjeće... samo je okružena svjetlošću i živa je.

- Koliko joj je godina?

- Mlada.

- A kako je velika?

Bernardica pokaže rukom visinu nešto nižu od sebe.

Zastupnik je pisao Bernardičine odgovore i kad ih je počeo čitati, već kod prvih rečenica Bernardica se usprotivi:

- Gospodine, to vam nisam rekla!

Gospodin Dutour je pokušavao istom taktikom kao i Jacomet: iskriviti Bernardičine odgovore, ne bi li je zbunio i uhvatio u laži, ali je Bernardica bila dostatno pažljiva, pa je uočila pogreške i ono što joj je pokušao podmetnuti.

Ton razgovora se pooštrava. Bernardičini odgovori »Ne, gospodine« popraćeni su takvim izrazom lica i pogledom koji jasno govore: »Vi lažete!« Gospodin Dutour, iznenađen Bernardičinim odlučnim, sigurnim i snažnim glasom, koji je izlazio iz njezine krhke pojave, osjeća neuspjeh u dosadašnjem ispitivanju.

Prelazi na drugi dokaz: novac. Bernardica odlučno odbija bilo kakovo koristoljublje pa i prigovor da je boravila par dana kod gospođe Milhet. To je zato što ju je ona pozvala i Bernardica se odazvala da joj učini radost, a ne zbog sebe. Niti iz toga g. Dutour ne uspijeva ništa izvući.

Preostaju mu na koncu mjere zastrašivanja.

- Ti ćeš mi obećati da se nećeš više vratiti k spilji.

- Obećala sam da ću onamo ići kroz petnaest dana.

- To obećanje, učinjeno jednoj gospođi koju nitko nije vidio, ne vrijedi. Trebaš odustati.

- Kad onamo idem, osjećam mnogo radosti.

- Radost je loš savjetnik. Slušaj radije časne sestre, koje su ti rekle da je to sve utvara.

- Privlači me neka neodoljiva sila.

- Ako te stavimo u zatvor, što ćeš onda?

- Ako ne budem mogla, onda neću ići.

Zastupnik pozvoni i pojavljuje se njegova žena:

- Poručite komesaru da dođe i odvede ovu malu na spavanje u zatvor.

Majka je već jedva na nogama, koliko je trajalo ispitivanje, pa se nije mogla više suzdržati. Briznula je sva slomljena u plač. Jedva se drži na nogama. Zastupnik više iz samilosnog prezira nego iz učtivosti primijeti:

- Pa, ima stolica. Možete sjesti!

Bernardica je primijetila taj ton, pokušala je odbiti ponižavajuću ponudu, ali se Lujza, već sva shrvana, više srušila nego li sjela na stolicu ponuđenu od gospođe Dutour.

I dok se to zbivalo u sobi, pred kućom su se čuli udarci i povici svijeta, što se ondje već bio okupio:

- Pustite ih van!

Dutour pokušava još jednom prinuditi Bernardicu da se ne vraća k spilji:

- Uzbuđuješ cijeli svijet da trči. Moram te zaustaviti, ako time nastaviš.

- Zabranite ljudima ići onamo; ja ih nisam zvala da dolaze.

- Ali ti ideš.

- Ja, ja sam obećala...

Gospodin Dutour drhti sve više i više, dok se vani udarci po vratima udvostručuju. Izlazi iz sobe i za čas se vraća:

- Komesar nema vremena, stvar je odgođena za sutra. Ali da se dobro razumijemo: nećeš više ići k toj spilji...

- Gospodine, ja vam to ne obećavam.

Ne želeći pokazati svoj neuspjeh, Dutour ih pušta van. Ali je u nutrima veoma uzbuđen. Mislio je da je stvar jednostavnija. Ispitivanje nije bilo za njega uspjeh.

Već je skoro devet sati kad se majka s Bernardicom vratila kući. Prijetnje su teške, poteškoće nerazmrsive. Bez raspravljanja ide na počinak. Soubirous-ovi su naučili živjeti iz dana u dan, što ih spašava od očajanja, pa odlaze i ovaj problem za sutra.

* * *

Današnji događaji, koji su se zbili, nalaze se upravo u sredini svih zbivanja. Poslije toga još će slijediti devet ukazanja.

Tri puta je Blažena Djeвица danas izrekla riječ: pokora. Očito, kolika važnost i vrijednost za vjerski život kršćana. I ne samo to. Za tolike grijehе, što ih ljudi počinjaju, potrebno je dati Bogu zadovoljštinu i možemo je dati. Bog to očekuje od nas. U prvom redu za nas same, za naše grijehе. A onda i za tuđe. Jer grijeh je stvarnost koja žalosti Boga, kako je to Gospa izričito pokazivala žalošću svoga lica, što se odražavalo i na Bernardičinu licu. I tražila je od Bernardice da odmah učini neke pokorničke čine, što ih je već dan ranije bila učinila. Nakon što je to sve obavila, Bernardica je bila poslana da prokopa izvor, da se na njemu napije i umije. Svi proučavatelji Lurda slažu se u tome da lurdski izvor ima dublje značenje, a ne samo ono prvotno kao »čudotvorna voda«, koja vraća zdravlje bolesnima. (Premda se radi o posve prirodnoj vodi, činjenica je da su mnogi po toj vodi zadobili tjelesno zdravlje.) Izvor je samo simbol dublje stvarnosti, tj. milosti koja nam se dariva kad dušu pripremimo u sakramentu pokore i drugim pokorničkim činima. Važno je upravo to uočiti: da izvoru prethodi zahtjev za pokoru kao i pokornički čini. Tek nakon obavljene pokore dolazi izvor. Ne podsjećaju li nas na to Isusove riječi: »Tko je žedan, neka dođe k meni i pije. Tko bude pio vode, koju ću mu ja dati, neće nikada ožednjeti!« Ili kad sv. Pavao spominjući izvor iz pećine koji je izveo Mojsije kod Meribe, veli: »A duhovna stijena iz koje su pili bijaše Krist!« Lurdski izvor jest simbol jedne veće stvarnosti – Kristove milosti, koja nas napaja i pere. Blažena Djeвица, kao Posrednica svih milosti, i u Lurdu je izvršila tu posredničku ulogu, ali ujedno naznačujući da ne pridajemo magična svojstva toj vodi, nego da nas ta voda svojom simbolikom privede duhovnoj vodi, Kristovoj milosti, koju moramo piti po sakramentima i u kojoj moramo prati svoju dušu.

Umivanje u mutnoj vodi, koja je uprljala Bernardičino lice, kao i nalog da jede travu trebalo je sačuvati Bernardicu u poniznosti i od nje odbiti tolike obožavatelje, koji su bili očarani promjenama u ekstazi na njezinom licu u prijašnjim ukazanjima. Bila je to Gospina pedagoška gesta, da bi je sačuvala u skromnosti. Takvi čini, u prvi mah neobični i bez mnogo značenja (ali neškodljivi u fizičkom i moralnom smislu) govore također u prilog istinitosti lurdskih ukazanja... Takve geste, koje će je obrukati pred tolikima toga dana i izazvati ono što smo već vidjeli, (razočaranje, sažaljenje, nevjerovanje, mišljenje da je bolesna, da je u ludilu i slično) Bernardica sigurno ne bi sama izmislila; niti bi došla na misao da izvodi nešto što bi moglo škoditi i njoj i činjenici samih ukazanja.

Pokora i milost jest glavna poruka današnjeg dana, glavna tema današnjeg ukazanja. Nakon pokore dolazi milost, koja nas čisti, pere; i kao što će lurdska voda mnogima povratiti tjelesno zdravlje, tako i Kristova milost vraća svakoj duši, koja to želi zdravlje za vječnost.

NEBO SE NE ŽURI

D a n b e z s u s r e t a

Petak, 26. veljače 1858.

Sutradan ujutro Bernardica je opet u stanju kao prije nekoliko dana, u ponedjeljak 22. veljače. Zastupnik joj je zabranio ići k spilji. Ona mu, doduše, nije bila obećala, ali tu su prijetnje. Nemoguće je, dakle, ići onamo, a da se time ne izaziva vlast.

Majka je sva shrvana od straha. Upućuje Bernardicu neka ne ide; neka se sama odluči da ne pođe, ali nema hrabrosti izričito joj zabraniti. Očito je da je nešto privlači k spilji, nešto tajanstveno.

Vani grupica žena čeka izlazak vidjelice, kako bi je otpratile do spilje. Ni ne slute kakva se mučna borba vodi u duši majke i kćerke. Prisutna je i rodbina. Teta Bernarda, kao i najstarija sestra, »nasljednica«, konačno se umiješala i njezina primjedba odlučuje:

- Da sam na Bernardičinu mjestu, ja bih pošla.

Tako Bernardica konačno polazi u pratnji grupe žena, svoje tete, ali i poljskog stražara, koji je zadužen da prati njezino kretanje.

Unatoč jučerašnjem razočaranju, kod spilje se nalazi oko pet stotina osoba u času kad Bernardica dolazi.

Klekne, započinje krunicu, gleda prema spilji molećivim pogledom, punim čeznuća, ali udubina je prazna. Ništa se ne događa. Aqueró se ne pojavljuje. Bernardica ponavlja jučerašnje pokrete: puzi na koljenima, ljubi zemlju, čak i pravi znak rukom neka je prisutni slijede. Odlazi k izvoru, umiva se u vodi, danas čistijom nego jučer, moli se neko vrijeme...

Ništa!

Na povratku sva žalosna potihom mrmlja i pita se: Što sam učinila – pa prelazi u pameti jučerašnje i današnje događaje, razbijajući glavu nije li možda sama skrivila što je današnje ukazanje izostalo?

Međutim kod spilje većina nije ni opazila da Bernardica danas nije ništa vidjela. Pokornički čini, koje je danas ponovila, bili su manje sablažnjivi nego jučer. Sa žarom su je mnogi slijedili, jer su u tom našli neki svoj smisao.

Danas je i župnik Peyramale poslao svoga »špijuna« k spilji, svoju bivšu župljanku Viktoriju Bonnacarrère, 34 godišnju ženu, inače veoma staloženu. Bila je slučajno kod njega u posjetu. Vratila se od spilje posvema razočarana, da ne kažemo upravo sablažnjena, nad onim što je Bernardica radila: te ljubljenje blatnjave zemlje, te puzanje na koljenima po kamenitu tlu itd. Izvijestila je župnika o svemu, izražavajući žaljenje što je samo gubila vrijeme.

- No, dobro! Ali imade čak i muških osoba koje su pobuđene na dobro. Drugi su međutim dobili dojam kao i vi. - Rekao joj je župnik i sam u neprilici da razumije što se u stvari događa.

Voda što je počela istjecati iz izvora, sve je čistija i obilnija. Kroz cijeli dan bit će osoba koja će obilaziti spilju i puniti svoje prazne boce vodom izvora. I ta tajanstvena voda je glavna tema o kojoj se danas govori u gradu više nego o odsutnosti današnjeg ukazanja.

Jacomet će biti o svemu obaviješten. Masa će svijeta sutra vjerojatno biti brojnija nego danas. Kamo sve to vodi?

* * *

I za izostanak današnjeg ukazanja vrijedi isto kao i za ono u ponedjeljak 22. veljače. Nitko bi možda mogao očekivati da će Nebo baš danas pokazati svoju prisutnost i snagu nakon poteškoća, što ih je Bernardica jučer imala. No, baš se dogodilo obratno. Kad se ljudske strasti odviše uzbude, kao i ljudski probici, Bog se povlači. On ne želi biti nametljiv, ne želi prisiljavati ljudsku slobodu da nešto prihvati za što treba vremena i dostatno razloga da to doista prihvati kao istinito. Slično je i u našem osobnom životu. Kad se previše zaokupimo vanjskim probicima, jedva će se Bog dati čuti! Za njega se treba u duši pripraviti, otvoriti mu vrata svoga uma i srca, pa će on rado doći. Uostalom, tako je i među ljudima. Nitko ne želi onamo gdje zna da nije poželjan, da nije dobro došao, gdje nema osjećaj da je dragi gost.

No, izostanak današnjeg ukazanja opet ide u prilog dokazu o stvarnosti ukazanja. Jer, ako je Bernardica »izmišljala« ili »imala priviđenje«, onda se s pravom moramo pitati zašto ih nije imala i danas?

Treba se priviknuti osim toga i na Božju pedagogiju, koja djeluje polako, tiho, nenametljivo, iznad svakog očekivanja, koja često iznenađuje neobičnošću događaja i zahtjeva, ali koji imaju svoj dublji smisao i kasniji rasplet. Zato valja znati čekati, a ne odbaciti sve što se ne slaže s našim ljudskim zamislima. Božji putovi nisu ljudski putovi.

TAJNA SPILJE

Deseti susret

Subota, 27. veljače 1858.

Drvene cokule nisu nikad tako rano klopotale i u tako velikom broju kao u noći između 26. na 27. veljače. Antoine Clarens, mladi direktor škole, probudio se od te neuobičajene buke. Znao je o čemu se radi, odlučio je i on poći do spilje, jer i onako nije mogao više spavati. Ovo je već drugi puta kako se susreće s tom spiljom koja u sebi nosi nešto tajanstveno. Prvi puta, bilo je to prije kojih desetak godina, kad je cijela okolica govorila o nekom tajanstvenom svjetlucanju i on ga je uspio raskrinkati. Radilo se o običnoj vatri što je tinjala. Ugled mu je u mjestu odmah porastao jer je smogao smjelosti i pošao s nekim prijateljem k spilji da provjeri o čemu se radi. Ali ovog puta ta zagonetka spilje ponovno se javlja. Hoće li i sada biti nešto slično...?

Kad je stigao do spilje, sav je prostor već bio ispunjen. Svijeta je više nego jučer! Jedva se uspio onamo probiti uz sam rub rijeke. Povremeno bi se nagomilana masa svijeta ustalasala s jedne na drugu stranu. Bilo je deset do dvanaest osoba po kvadratnom metru.

Oko sedam sati eto konačno i Bernardice! Otvara joj se prolaz kroz gusto stisnuto mnoštvo. Nekoliko trenutaka veliko je komešanje. No, čim je mala kleknula, nastade opći tajac... neka vrsta sabranosti, koja je tako godila duši.

Clarens se uspio progurati upravo do Bernardice. Danas prvi puta gleda prizor, koji je već tolikima posvema blizak: bljedilo, nakloni, smiješci... Na to je Bernardičino lice postalo žalosno. Ova zadnja promjena u izgledu, koja je čini gotovo neprepoznatljivom, doimlje se mladog direktora.

Vidjelica se diže, ponovno klekne, hoda na koljenima i ljubi zemlju. Upućuje se k onoj lokvici, pije vodu i vraća se uprljana lica, koje njezinom izgledu daje neobičan izraz, da Clarens jednostavno odvraća svoj pogled od nje. I dok je promatrao, bio je zaokupljen jednim dojmom: Sve ovo nema nikakva smisla i zahtijeva liječnički zahvat; to što prije učiniti, dok ne bude kasno.

* * *

Blažena Djevica Marija izabrala je Massabiellsku pećinu za mjesto svojih susreta s Bernardicom. Nije došla u obzir niti kuća, niti drvo, niti svetišni prostor, niti bilo koje drugo mjesto, nego baš jedna stijena s udubinom, od tvrda kamena na dosta udaljenu osamljenu mjestu od grada, kojemu se nitko nije rado približavao kad bi se smračilo. Ima li u tome neke znakovitosti?

Stijena, kamen, navode nas na misao o čvrstoći, stalnosti, jakosti, solidnosti. Kad čitamo psalme, veoma često ćemo naići kako psalmist naziva Boga imenom stijena, hridina, utvrda, zaklon, tvrđava, zaštita. Sam je Isus uzeo baš riječ »stijena« (aramejski kefa, grčki petros) da bi Simonu promijenio ime u Petar, označivši time njegovu ulogu koju će imati u Crkvi: »Ti si Petar-stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju«. Osim toga svoj Govor na gori Isus završava onom veličanstvenom prisposodobom o gradnji kuće na stijeni koja odolijeva svim olujama i bujicama, želeći time označiti ljude koji slušaju njegove riječi i izvršavaju ih.

Kako stijena, kamen, već u Bibliji ima znakovitost, nije li nam Gospa, ukazavši se u Massabiellskoj pećini, željela svratiti pozornost na tu simboliku i upozoriti nas kako je jedino Bog, nadnaravni svijet, ona hridina na kojoj trebamo graditi svoj život, da jedino u Bogu trebamo tražiti oslonac i zaštitu; da je samo Katolička Crkva izgrađena na stijeni-Petru ona zajednica koju neće niti vrata paklena nadvladati?

ČEKANJE I SUMNJA

Jedanaesti susret

Nedjelja, 28. veljače 1858.

Računa se da je kod današnjeg ukazanja bilo prisutno oko tisuću osoba. Bernardica je ponovila pokorničke vježbe iz prošlih dana. Mnoštvo, koje se već na to naviknulo, ljubi zemlju za vrijeme ukazanja i nakon njega. Više nego jučer, crpi se iz izvora, a količina vode se povećava.

Međutim, vlasti se sve više uznemiruju kako se približava »veliki četvrtak« - tj. posljednji dan ukazanja.

Toga jutra ukazanju je prisustvovao i gospodin Renault, zapovjednik žandarmerije iz Tarbes-a, grada, kojemu upravno pripada i Lurd. Pratio ga je policajac Bigué. U dva sata ujutro krenuli su ovamo na konju. I dok zapovjednik nije davao izjave o svojim osjećajima, Bigué je bio zadivljen; ukazanje je osim toga potrajalo dosta dugo. A nakon svršetka, Renault je izdao pismenu naredbu mjesnoj žandarmeriji da mora svako jutro poslati do spilje jednog stražara, koji će zatim izvijestiti što se događalo, koliko je osoba bilo, kakvi ljudi onamo dolaze...

I na lurdskom sudu stvar spilje prelazi u prvi plan. Nakon mise, Bernardicu su ponovno odveli na preslušavanje po naređenju Jacomet-a, ovog puta pred malo veću komisiju mjesne vlasti. Unatoč zabranama, prijetnjama i nagovaranjima, ništa nisu postigli. Ona je ostala postojana u svojoj odluci da pođe k spilji naročito u četvrtak. Po pričanju stražara, koji ju je vodio na preslušavanje, sve je zadivila svojom odlučnošću i neustrašivošću. Ili je bila svetica ili nadahnuta, kad je mogla sačuvati onakvu prisebnost, - tvrdio je stražar. I tko zna kako bi sve završilo, da nije došla časna sestra, poglavarica sirotišta i izvukla Bernardicu s preslušavanja. Gospoda, naime, nisu željela imati okapanja s tom krupnom i odvažnom časnom sestrom.

Poslije podne istraga se nastavlja. Ovog puta dolazi kući direktor škole Clarens, koji je dan ranije prisustvovao ukazanju. Uvjeren da djevojčica zaista boluje od katalepsije, kako je

bilo objavljeno u domaćem listu »Lavedan«, došao je ne samo iz ljubavi, nego i službeno, ne bi li je uvjerio da ne ide više k spilji, jer bi mogla još i nastradati. Osim toga, želio ju je uvjeriti o njezinoj »zabludi« i »varci«. Mladi direktor imao je uspjeha kod svojih učenika pa je valjda mislio da će i ovoga puta uspjeti »razotkriti« tajnu spilje, kao i one događaje od prije deset godina.

Ali bio je veoma brzo razoružan. Nikakvo uzbuđenje kod Bernardice! Odgovara na pitanja stvarno, ravnodušno, prirodno, jasno, sigurno, priprosto i ljupko, što je sve brzo uzdrimalo Clarens-ovo ranije uvjerenje. Čak je i onim čudnim vježbama Bernardica dala jednostavno i zadovoljavajuće razjašnjenje!

- Viđenje mi je to naredilo za pokoru, najprije za mene, a onda za druge.

I Clarens se morao pitati nema li narod zaista razlog da očekuje u četvrtak čudesa? Postavlja zato posljednje pitanje:

- Da li je štogod saopćeno, dan kakav zadatak?

- Još ne!

Clarens odlazi zbunjen dojmom, koji je na njega učinila Bernardica i zbog svega što se po Lurdu o njoj širi. No jedna stvar mu je sada posvema sigurna: Bernardica nešto vidi... Ali što bi to bilo? Dolazi do zaključka: Na znanosti je da nam pokaže da li je djevojčica imala priviđenja ili ne; na crkvenoj vlasti je da se izjasni da li se radi o čudu. Do njihove izjave jedini razuman stav jest: valja čekati i sumnjati!

U kasno poslije podne Clarens je našao potrebnim da o svemu obavijesti druge, posebice svog zaštitnika, prefekta Massay-a. Tako se dao da pobilježi sve ono što se događalo. To će nastaviti sve do »velikog četvrtka«, 4. ožujka.

* * *

Razboriti stav gospodina Clarens-a vrijedan je svake pohvale. Čim se uvjerio da ima nešto na stvari, ali nije očito što bi to bilo, usteže se od donošenja suda, jer, uostalom, za to nije ni nadležan. Stvar odlaže do daljnjega, dok se o svemu ne izjasne, s jedne strane liječnici, a s druge strane duhovne vlasti, ako bi se radilo o nečem nadnaravnom.

Kako bi često bio poželjan kod mnogih, a napose kod vjernika, takav razboriti stav! Ne rijetko mogu se čuti glasovi i navodnim »ukazanjima«, »porukama iz drugog svijeta«, »zastrašujućim prijetnjama« Božjim itd. Mnogi lakovjerni brzopleto nasjedaju takvim i sličnim neprovjerenim i nepotvrđenim glasinama. Još je žalosnije što se nađe i kršćana koji ih bez sustezanja šire te na taj način štete ugledu i Crkve i prave vjere.

Ako se radi o nadnaravnim pojavama, o »porukama iz onoga svijeta«, o »ukazanjima«, onda tu postoji nadležno tijelo, koje je odgovorno provjeriti istinitost takvih pojava, a to je, bez sumnje, samo Crkva. I dok ona nije nešto potvrdila ili odbila, jedino razumno je čekati njezin konačan sud! Uostalom, ukoliko je stvar Božja, to će vrijeme i tijekom događaja sami potvrditi. Bog će se sam pobrinuti kako će svoju stvar i namjeru izvesti.

G. Clarens morat će čekati samo četiri godine na takvo izjašnjenje Crkve, koja će službeno potvrditi istinitost lurdskih ukazanja.

No, ne zaboravimo! Bog nerado čini čudesa, jer bi to značilo prisiljavati čovjeka da vjeruje. Poštuje našu slobodu, želi da se slobodno za njega odlučimo. Službena objava je dana. U Evanđeljima piše sve što moramo znati o Bogu i čovjeku, i što je potrebno za naše spasenje! I tu službenu objavu Crkva dalje kroz povijest prenosi i tumači. Ništa drugo nemamo više očekivati. Pa ni Gospa u Lurdu nije ništa novoga objavila, što se već ne bi znalo. Potvrdila je samo službenu objavu, prizvala na ljudsku volju, pozvala ljude na revniji kršćanski život... Zato svaka »nadnaravna« pojava, koja nije u skladu sa službenom objavom i ne nalazi u njoj mjesta, sigurno nije vjerodostojna. Pametan će se i razborit vjernik uvijek držati Crkve i njezinih sudova, jer je jedino ona od Krista baštinila pravo da vodi i poučava u

istini. A ako Bog i daje koju nadnaravnu pojavu, koja će nam biti od pomoći da lakše prihvatimo i slijedimo službenu objavu, treba da lakše prihvatimo i slijedimo službenu objavu, treba je sa zahvalnošću prihvatiti, ako je Crkva odobrava.

DOŽIVLJAJ NADNARAVNOG

D v a n a e s t i s u s r e t

Ponedjeljak, 1. ožuljka 1858.

»Čekati i sumnjati« - taj razborit stav Clarens-ov nije ipak opći zakon. Danas je ponovno oboren jučerašnji rekord prisutnih kod spilje; jedan je policajac, po naređenju Renault-a, izbrojio jutros 1.500 osoba, koje su se vraćale nakon završenog ukazanja.

Da nisu danas priskočila u pomoć dva lovca u bijelim plaštevima i odlučna nastupa, Bernardica bi jedva mogla obaviti svoje pokorničke vježbe i doći do izvora.

Ovog jutra, po prvi i jedini puta, bio je prisutan i jedan svećenik kod spilje za vrijeme ukazanja. Antoine Dézirat, zaređen je prije nekoliko mjeseci, još je kod kuće i čeka mjesto službovanja. Istina, čuo je za zabranu što ju je izdao župnik Peyramale za svoje svećenike da se ne smiju miješati u stvar spilje ni ići do nje. Ali on nije potpadao pod župnikovu jurisdikciju pa je ipak pošao s grupom župljana iz Omex-a, doduše s nekim nemirom u srcu.

Došao je pred spilju u isto vrijeme kad i Bernardica. Čim su ga ljudi ugledali, pustili su ga proći pa je tako uspio doći se dobra mjesta, ni metar daleko od Bernardice.

O onome što je vidio, sačuvati će duboku uspomenu i nikad neće uspjeti to onako dobro kako bi to želio izraziti. Čujmo kako je to ipak pokušao:

»Dok je Bernardica prebivala krunicu, jedva je micala usnama, ali po njezinom stavu i crtama lica vidjelo se da joj je duša očarana... Smiješak je nadilazio svaki izražaj. Ni najspretniji umjetnik, niti najsavršeniji glumac ne bi nikad mogao proizvesti njezinu ljupkost i milinu!

Nemoguće predstaviti!...

Što me se dojmilo, bila je radost pa žalost, koja joj se odražavala na licu. Kad bi se jedna od tih pojava izmjenjivala, bilo je to na brzinu, ali ipak prijelaz nije bio prenagao, nego veličanstven. Promatrao sam dijete kad je išlo k spilji. Promatrao sam ga sa skrupuloznom pažnjom. Kakve li razlike između njega tada i u času ukazanja! Ista razlika, koja postoji između materije i duha!...

Jedino je Bernardica vidjela Prikazu, ali su svi osjetili Njezinu prisutnost!... Poštovanje, tišina i sabranost vladalo je posvuda... Oh! Kako je bilo lijepo ondje! Vjerovao sam da se nalazim u predvorju raja.«

Koliko je vremena proveo u promatranju anđeoskog izraza na Bernardičinu licu, a da nije skidao pogleda s njega osim da letimično pogleda prema niži, za nj praznoj? Sudeći po krunici, to je trajalo deset minuta. Ali imao je osjećaj da je na čas izvan vremena, kao da je u nekoj drugoj vrsti bivstvovanja.

Nije mogao, a da ne podijeli svoj jutrošnji doživljaj još istoga dana sa dva druga svećenika! Jedan je od njih ostao veoma uzdržan, a drugi, vlč. Sempé, prasnuo je u smijeh. I sigurno bi se još više nasmijao, da mu je danas netko rekao kako će za deset godina postati prvi upravitelj lurdske svetišta...

Lurdom je danas kolala priča o »blagoslovu krunica« koji da je Bernardica izvela kod spilje. O čemu se radi? Oni najbliži primijetili su kako je ona po povratku od izvora nastavila moljenjem krunice. Ali odjednom ju je spremila u džep, izvadila drugu, dignula je u visinu svojih očiju i nastavila na nju moliti. Za ljude je to bio znak da i oni dignu svoje krunice u vis,

jer su mislili da prikaza »blagoslivlja« njezinu krunicu pa s njom i njihove. Bio je to kriv zaključak zbog nedostatnog obavještenja! Bernardica će to danas sama razjasniti vlč. Pèneu, a preko njega i ostalima, koji nisu razumjeli što se zapravo događalo. Bila je, naime, ponijela sa sobom krunicu pobožne bolesnice Pauline Sans, koja je imala vruću želju doći do spilje, ali joj je bilo nemoguće. Na početku ukazanja Bernardica je započela moliti na svojoj krunici, a kad se vratila s izvora, zabunom je izvadila iz džepa krunicu te bolesnice. Aqueró ju je upozorila da ne drži svoju krunicu pa je zato Bernrdica učinila zamjenu. Dakle, nikakav »blagoslov« nije bio posrijedi, o kojemu se danas pričalo po gradu.

Danas je po prvi puta bio i njezin otac kod spilje, dakako i majka. Poziv na skidanje šesira i tišinu, što su ga neki njima pripisivali, bio je dostatan povod za govorkanje kako je to sve »režija« Soubirous-ovih, ne bi li se nekako domogli novaca i tako isplivali iz svoje bijede! Takva pretpostavka ulazi i u izvještaj, koji su danas sastavili, svaki za se i komesar i zastupnik, da bi ga sutra prepisali i još nečim nadopunili, ako bude novih podataka. A bit će ih.

Te noći se prema spilji uputila jedna siromašna žena, Catherine Latapie iz Loubajaca, šest kilometara daleko. Prije dvije godine padom je povrijedila desnu ruku pa su joj dva prsta ostala savinuta i ukočena tako da nije mogla raditi mnoge poslove. Premda su je muž i ukućani odgovali, krenula je na put pješice i povelala sa sobom dvoje manjih od svoje četvero djece, dok je s petim bila trudna već u devetom mjesecu. Čula je za izvor i te noći ju je probudila jedna misao i zagrija joj srce: pođi k spilji i ozdravit ćeš! I pošla je! A kako je zaronila ruku u vodu izvora, prsti su joj se jednostavno ispružili. Stala je njima micati, kao da nikad nisu bili neispravni. Sva radosna, počela je zahvaljivati u molitvi. Vratila se kući također pješice, da bi odmah na povratku dala na svijet svoje peto dijete, sina Jean-Baptiste-a, koji će jednog dana postati svećenik.

Njezino će ozdravljenje biti jedno od sedam čudesa, što će ih biskupska komisija prihvatiti kao dokaz vjerodostojnosti lurdskih ukazanja.

* * *

Zašto je Gospa danas tražila od Bernardice da moli na svojoj, a ne tuđoj krunici? Da li je time željela naglasiti osobni značaj krunice kao predmeta, tj. da bi svaki morao imati svoju? Vjerojatno! Ali je vjerojatnije da je htjela sačuvati Bernardicu od svih daljnjih smicalica, pa i praznovjernih i magijskih, čemu je bila već izložena od pobožnih osoba. Ako bi ona molila za vrijeme ukazanja na tuđoj krunici, krunica kao materijalan predmet ne bi dobila na vrijednosti. Ono što je važno u molitvi svete krunice jest unutarnje raspoloženje pobožnosti i sabranje, kojim se moli, a ne da li je ovakva ili onakva, bolje ili lošije kakvoće, iz ovog ili onog hodočasničkog svetog mjesta. Doduše, sve te vanjske okolnosti o porijeklu krunice kao predmeta mogu biti srcu drage i možda pomagati u molitvi, ali ono glavno jest nutarnji žar i sabranje kojim se moli.

SVEĆENICI, PROCESIJA, KAPELICA

T r i n a e s t i s u s r e t

Utorak, 2. ožujka 1858.

Iz dana u dan priliv svijeta k spilji postaje sve raniji i sve brojniji. Danas se već oko pola noći prve osobe spuštaju padinom prema pećini. U 7 sati, kad će Bernardica doći, ima ih

oko 1650. Zbog velikog broja prisutnih Bernardica će imati još većih poteškoća da obavi uobičajene pokorničke vježbe: ići na koljenima, poljubiti zemlju, piti na izvoru.

Ali činjenica koja danas privlači pažnju jest Bernardičino zaustavljanje u udubini spilje. Smije se i potom postaje ozbiljna. Nekakav se razgovor odvija između nje i bića koje vidi.

Čim je ukazanje završilo, grupa najbližih žena okruži Bernardicu ispitujući je što joj je prikaza danas rekla. Naime, kako se približavao zadnji dan ukazanja, tako je sve više raslo neko neizvjesno očekivanje da će se nešto dogoditi; kakvo čudo, kazna ili slično. Na ova zabrinuta pitanja Bernardica daje kratak odgovor:

- Rekla mi je da idem reći svećenicima neka se ovamo dolazi u procesiji.

»Pobožne« žene shvatile su to na svoj način: to je uvjet da se izbjegne kazna i zadobije čudo posljednjega dana. I odmah se uputiše župniku da ga o svemu obavijeste. Procesija se mora po svaku cijenu održati!

No, Bernardica ipak nije sve rekla. Dobila je još jedan zadatak: da kaže svećenicima neka se sagradi kapelica. Bila joj je povjerena još jedna tajna, ali to neće nitko doznati.

Župnik Peyramale iz dana u dan sve je zabrinutiji. Što se to događa u njegovoj župi? Je li to ludost ili vjetar Duhova? Sve više i više nameće mu se dojam da su plodovi toga »drveta« dobri: molitve, revnost, obraćenja. I to su činjenice, koje se potvrđuju i množe. No to ipak nije dostatan razlog da se u stvar umiješa svojim ugledom. Njegov stav je jasan i odlučan: opreznost, suzdržanost, zabrana svim svećenicima i redovnicima da idu k spilji. Mjesne vlasti mu čestitaju na tom mudrom stavu. Ali ipak u svojoj nutрини nije baš sasvim miran i siguran: a što ako je sve to istina? I župnik je između dvije vatre. S jedne strane ima ljudi koji u to ne vjeruju, koji su bili kod spilje i dobili veoma loš dojam. S druge pak strane tu su ugledne osobe, kao g. Estrade, g. Dufu koje se zalažu za stvar spilje. Ne bi li i on trebao sve to malo bolje ispitati?

- Gospodine župniče, Blažena Djevica hoće jednu procesiju za četvrtak...

Župnikovo nezadovoljstvo i nelagodnost još se više povećava. Ovakva nemoguća želja nakon što je zauzeo tako čvrst i odlučan stav prema događajima kod spilje! A što ako Bog stvarno traži nemoguće? Jedva može svladati uzbuđenje razapet između dva protivna osjećaja. Grmljavina se sručila na tu grupicu »revnih« njegovih župljanki pa se prestrašene njegovim oštrim nastupom bez riječi povukoše k vratima i napustiše župni dvor.

Bernardica se najprije uputila vlč. Pomian-u želeći izbjeći susret sa strogim župnikom, koji i njoj i mnogima ulijeva samo strah i odbojnost. Svećenik je saslušao i ostaje suzdržan, ali je šalje ipak župniku pod čiju nadležnost zapravo i spada »izvršavanje« takvih »naloga«. No Bernardica se ne usuđuje ići sama. Teta Basile je premalo. Treba pojačanje u teti Bernardi, koja će imati više odvažnosti u ovakvoj situaciji.

Župnik se nervozno šeće po sobi. Gledati ga ovako uzbuđena i stroga pred sobom prolazi vas svaka volja da budete »osoba - koja - ide - k - spilji«.

- I ti kažeš da vidiš Blaženu Djevicu? – pita župnik.

- Nisam rekla da je to Blažena Djevica? – odgovara Bernardica.

- Tko je onda ta gospođa?

- Ne znam!

- Kako ne znaš! Novine i ljudi koje si navela da trče za tobom, govore da je to Blažena Djevica - odgovara župnik vrlo uzbuđeno. - No pa što onda vidiš?

- Nešto... nalik na jednu gospođu...

Župnikova reakcija prelazi već u ironiju. Dakle, nije netko nego nešto. No Bernardica vidi, ako se ovako bude nastavilo, da neće uspjeti izvršiti povjereni zadatak. Prekine župnika i odrješito reče:

- Gospodine župniče, Aqueró traži da se dolazi k spilji u procesiji.

Ulje na vatru! Župnikova reakcija još je žešća. Što, kako, kojim pravom se traži od mene takva stvar. Tu je biskup da određuje procesije!...

- A za kada je to tražila procesiju – nastavlja župnik pola ironično – za četvrtak? Bernardica napinje pamet, ali se ne može sjetiti ništa određena.

- Ne znam!

Užasno! Župnik sve više galami, uzbuđenje raste. Situacija postaje sve neugodnija po Bernardicu i njezine tete, jednako zastrašene kao i mala.

- To su izmišljotine i laži – nastavlja dalje župnik. I obraćajući se tetama reče strogim glasom:

- Možete sada ići. Pošaljite je u školu i ne dopustite joj da ide više k spilji. Da se s tim komedijama već jedanput svrši!

Tek što su došle k sebi u mirnoj uličici, Bernardica se sjeti da je zaboravila reći drugi dio poruke: da se izgradi kapelica. Bernardica se sama ne usuđuje više vratiti. Teta Bernarda je već nestala, a tetka Basile je čvrsto odlučila da se više neće pojavljivati pred župnikom nakon ovakvih neugodnih scena i poniženja. Bernardica ni kod kuće ne nalazi nikoga tko bi je ponovno pratio g. župniku, jer je pričanje teta o »prijemu« kod župnika sve zastrašilo.

Među lurdskim svećenstvom toga jutra vode se bučne rasprave: kako se postaviti prema događajima kod Massabielle-ske spilje: da li se umiješati ili ne? Mišljenja su podijeljena. Župnik je već nekoliko dana prije obavijestio biskupa, koji se očito nije baš previše zanimao za stvar. Ali ga je Peyramale tako izvijestio da je ipak na koncu povukao svoje prijašnje odobrenje i rekao neka svećenstvo ne ide k spilji. No stvari se danas zamršiše. Velečasni Pène je iz bližega slijedio stvari preko izjava svjedoka i ispitujući Bernardicu pa je očito sklon događajima i smatra da bi svećenstvo trebalo pokazati više zanimanja za stvar. I tko zna kako bi ta živa diskusija dalje tekla da se nije iznenada pojavio biskupov generalni tajnik vlč. Fourcade, koji je za stvar spilje pokazao dosta pozitivnog zanimanja, jer je već dobio obavijesti što govore u prilog. Učinak njegova zahvata brzo se pokazao. Vlč. Pomian je također prisustvovao živim raspravama u župnom dvoru, a onda je izašao, pozvao tetku Basile i rekao neka samo paze na Bernardicu, a za ostalo vidjet će se u četvrtak. Drugim riječima neka samo nastavi ići k spilji.

Tog istog dana posjetio je župnika i gospodin Estrade, koji je stvar s obzirom na procesiju shvatio općenito za duže razdoblje, a ne u »četvrtak«, kako su krivo tumačile »pobožne« žene i pod čijim se dojmom župnik još uvijek nalazio, tim više što ni Bernardica nije stvar razjasnila. I dok župnik ostaje pri svome odbijajući da išta vjeruje, gospodin Estrade dobroćudno zaključuje braneći događaje kod spilje:

- Zapamtite gospodine župniče, jednoga dana ćete ići u plaštu prema Massabielle-u pjevajući Sancta Maria, a ja ću biti sretan da vam odgovaram Ora pro nobis.

I to se stvarno zbilo 5. X. 1872. No 2. III 1858. još smo daleko i od same mogućnosti da se u to povjeruje!

Bernardica je još uvijek u neprilici tko će je pratiti župniku, da mu prenese i drugi dio poruke, što ga je u zbunjenosti zbog njegova oštrog nastupa zaboravila izreći. Stvar je razriješila sakristanka, gospođica Dominique, koja je pošla pripremiti teren kod župnika. Zahvaljujući susretima toga dana župnik je dobroćudniji (Ta nije on u srcu takav kakav se često pokazuje prema vani. To najbolje znade lurdski sirotinja, jer još nikoga od njih nije odbio, tko bi ga zamolio za pomoć). U sedam sati navečer Bernardica je ponovno pošla župniku zajedno s Dominique.

Atmosfera je opuštenija, ali ne manje uzbuđljiva. Sva četiri svećenika okupljena su u velikom župnom salonu u kojem gore svijeće i daju cijelom prostoru neku ozbiljnost i svečanost. Bernardici je župnik ponudio da sjedne u veliku fotelju, no trebalo je vremena da smogne hrabrosti i izrekne drugi dio poruke:

- Gospodine župniče, Aqueró mi je rekla: Idite reći svećenicima neka sagrađe ovdje kapelu.

Župnik je iznenađen. Dakle nije procesija! Novi problemi. Bernardica osjeća kako se ponovno priprema oluja...

- Kapelica? Isto kao i za procesiju. Jesi li sigurna?

- Jesam! – izgovara Bernardica s potpunim uvjerenjem.

- I još uvijek ne znaš kako se ona zove?

- Ne, gospodine župniče.

- Dobro, onda je treba pitati.

I gospodin župnik je završio. Ovaj puta bio je kratak i prošlo je bez »svete srdžbe«, kako i ona i njezine tete nazivaju njegovu ljutnju.

No sad su nastupili kapelani, vlč. Pène, vlč. Serres, a napose vlč. Pomian, duhovnik sestara u sirotištu. Bernardica se međutim ne zbunjuje na njihova moguća i nemoguća pitanja...

S olakšanjem i sa zadovoljstvom Bernardica napušta župni dvor. Reći će Dominiqutte-i, koja će se toga sjećati:

- Veoma sam zadovoljna. Izvršila sam svoj zadatak.

- Treba pitati Gospođu za ime.

- Da, ako se sjetim.

Bernardica je malo zabrinuta. Kad počne ukazanje, zna to već iz iskustva, zaboravi na sve, i pitanja koja je pripremila jednostavno joj izmaknu iz pameti.

Kao i kod svećenstva tako i kod mjesnih vlasti ovaj je dan prošao u svestranom razmišljanju. Sve ovo gibanje svijeta, ovo moljenje kod spilje, ova bdijenja, pa ta mala iz niže klase, koja je postala središte ne samo Lurda, nego već i cijele okolice, pa i štampa – sve to remeti javni red i mir, iako to, istina, nije protiv kakva zakona.

Za komesara policije postoje samo dvije pretpostavke: ili mala pravi komedije... ili se radi o prividenjima.

No kako tomu stati na kraj? Mišljenja su podijeljena. Jedni su da se stvar jednostavno zabrani. Drugi u tome vide samo veću opasnost zbog nezadovoljstva, koje će se u narodu stvoriti. No svi su zabrinuti za taj nesretni »četvrtak«, zadnji dan navodnih »ukazanja«, kad se u Lurdu očekuje masa svijeta, jer broj iz dana u dan sve više raste. Gradonačelnikovo je mišljenje međutim prevladalo. Za sada ne upotrebljavati zabrane niti sile, nego osigurati službu javnog reda, najviše zbog one strme padine kojom se silazi k spilji, kao i zbog blizine rijeke. Spriječiti možebitne nezgode. Za to nisu dosta samo mjesne pričuve, nego treba pojačati broj policajaca s onima iz okolnih mjesta. Na raspolaganje treba staviti i vojsku iz tvrđave.

Kako se radi međutim o stvari koja se odnosi na vjeru, još iste večeri gradonačelnik zajedno sa zamjenikom šefa policije i s kraljevskim zastupnikom polaze župniku i obavještavaju ga o mjerama što ih kane poduzeti. Župnik im ne samo potvrđuje nego naglašava kako su te mjere neophodno potrebne i ističe ujedno svoju krajnju opreznost prema događajima kod spilje, a to opet ne mogu dosta nahvaliti predstavnici mjesne vlasti. Oproštaj je prijateljski, gotovo srdačan popraćen uzajamnim odobravanjem zauzetih stavova.

* * *

Tri su nove stvari koje je Gospa danas izreka i koje zaslužuju našu pažnju i razmišljanje: svećenici, procesija, kapelica.

Gospa ne želi unositi nikakav nered u vjerski život. I ona se podređuje onoj vlasti koju je ustanovio njezin Sin u Crkvi: hijerarhijsko svećenstvo. Rekla je u množini »svećenici«. Jasno se tu razumijeva »svećenstvo kao takvo«, duhovna vlast na čelu s biskupom, koji nosi

puninu Kristova svećenstva. Oni su vlasni u ime Kristovo voditi Božji narod, njime upravljati, uređivati vjerski život i njegove javne manifestacije.

Zašto je Gospa izričito spomenula i zaželjela procesiju, a ne koji drugi oblik vjerskog očitovanja?

Što znači procesija? Danas se, na žalost, već pomalo gubi osjećaj za takav način očitovanja vjere. Procesije su sve malobrojnije, jer moderan život nameće svoje zakone i običaje, pa i na javno očitovanje vjere.

Ipak, procesija je jedna lijepa vjerska manifestacija. Pretpostavlja broj, red, molitvu, vjernike zajedno sa svećenicima, koji su okupljeni u istoj vjeri, na putu, simbolički izražavajući hod Božjeg naroda prema konačnom cilju povijesti.

Potrebno je da vjernici ne samo pojedinačno, nego i u zajednici očituju svoju vjeru. Zajedničko svjedočanstvo sigurno je jače, snažnije, pogotovo kad okuplja brojne vjernike. Takvo svjedočanstvo ne može ne djelovati na druge ljude, koji se sami od sebe okupljaju da promatraju to svjedočenje Crkve i vjere.

I kad je biskup Lurda Msgr. Laurence poveo prvu službenu procesiju 4. travnja 1864. prema spilji, od onda će ga slijediti mnoge druge procesije vjernika, koji će dolaziti vlakom, autobusom, pješice, kopnom, morem, zrakom iz svih krajeva svijeta. Bogati i siromašni, mladi i stari, šefovi država i radnici, zdravi i bolesni, iz svih zemalja, sa svih kontinenata, svih rasa i kultura, svih socijalnih razreda, duše svete i grešne, svi se ovdje pronalaze braća u Kristu Otkupitelju.

Ispočetka su to procesije prema spilji. Ali ubrzo će Gospa tu rijeku i bujice hodočasnika svratiti svome pravom uviru. Po Mariji k Isusu! Procesije, i to masovne, svih prisutnih hodočasnika i hodočašća početak će kretati od spilje dva puta dnevno. Jedna poslije podne s presv. Sakramentom uz prisustvovanje bolesnika s pjevanjem euharistijskih pjesama i himni, da bi se završila Euharistijskim blagoslovom na esplanadi pred Bazilikom. A druga večernja sa svijećama, veoma sugestivna uz moljenje krunice i pjevanje lurdске himne »Ave, ave, ave Maria«, da bi također završila pred Bazilikom zajedničkim pjevanjem »Credo-Vjeronja«, one ispovijesti prave vjere, koja od ovoga mnoštva čini jedno srce i jednu dušu. Lijepo je to opisao naš Ivan Merz:

»Oh čarobne li bajke o rasvijetljenim crkvama, vatrenim rijekama i jezerima, zanosnim pjesmama, čudesnim ozdravljenjima i svetim ljudima, koji iz ljubavi prema bližnjemu žrtvuju svoj život, bajkovita li prizora što ga Otac nebeski priređuje svojoj zemnoj dječici... Svaka svijeća, koja trepti, to je jedna duša koja će danas sutra k Njoj. Oh, hoće li što prije doći taj čas, — tako čovjek u Lurdu osjeća, jer zaista, tamo ima neki »predokus« neba!«

PRIPREME ZA »VELIKI DAN«

Č e t r n a e s t i s u s r e t

Srijeda, 3. ožujka 1858.

Još je daleko svanuće, a prostor oko spilje već je sav ispunjen. Jedini način da se bude nekako nasuprot spilji jest prijeći na drugu obalu Gave. Broj prisutnih je udvostručen u odnosu na jučerašnji dan: tri do četiri tisuće osoba, koje su došle iz udaljenosti i do 20 kilometara.

Teškom se mukom Bernardica probila do spilje praćena od svoje majke i tete. Najbliži, koji imaju povlasticu da je vide, ostaju razočarani. Ništa od preobraženog lica, od ushićenja koje je izazivalo udivljenje onih koji su je gledali. Kako odmiče krunica, tako joj lice postaje sve žalosnije. Suznih očiju se diže i vraća se kući u pratnji svoje majke, koja

također plače. Većina svijeta odlazi u uvjerenju da je ukazanje već bilo, što zaključuju po sabranju i molitvi. No ipak najbliži su vidjeli o čemu se radi pa su brzo proširili istinu: ukazanja nije bilo. Toj odsutnosti ukazanja davana su tijekom dana najrazličitija tumačenja, kakva već može izmisliti ljudska mašta, kad se u njoj pomiješa na svoj način shvaćena religioznost i odnos Boga prema svijetu.

No slijedimo Bernardicu. Ukazanja stvarno nije bilo. Po odlasku od spilje zaustavljaju se najprije u mlinu Savy, da se odmire. Bernardica je žalosna. Da se ponovno vrati k spilji, ne isplati se, jer još uvijek ima previše svijeta. Pomisao na školu prekida svaki razgovor. U školi se Bernardica jedva može sabrati.

Na izlasku iz škole odjednom osjeti u nutrini poticaj da ponovno pođe k spilji, praćen primjesom nade i nemira. Prepoznaje odmah u njemu poziv od Aqueró. U pratnji svoje tete, koja u međuvremenu šalje dvije susjede po svijeću, i ujaka Sajous-a Bernardica se upućuje prema spilji.

Kakva radost! Došavši k spilji gospođica od svjetla već je tu, očekuje ju sa smiješkom. Današnji susret bit će kratak, ali tako srdačan. Još uvijek ima jedno stotinjak osoba kod spilje.

Nakon ukazanja Bernardica je okružena svom silom pitanja, pa će cijeli dan morati davati razjašnjenja. Ali najvažnije je da mora k župniku, koga cijeli dan nije bilo u Lurdu. Išao je posjetiti svoga dobrog prijatelja kanonika Ribes-a u Tarbes, rektora bogoslovije i s njime porazgovarati o svemu što ga je mučilo i uznemiravalo. Svjestan je svoje odgovornosti. I najmanji nerazborit čin s njegove strane mogao bi naškoditi ugledu Crkve i prave vjere...

Tek što je stigao kući, dolazi Bernardica. Treći puta od jučer ujutro.

- Gospodine župniče, Gospođa još uvijek želi kapelicu.

- Jesi li je pitala za ime?

- Jesam, ali se samo smiješila.

- Ona ti se ruga na ljubazan način.

Župnik nije više onako strog u nastupu kao ono prvi puta jučer ujutro. Pada mu na pamet da zatraži jedan znak.

- Dobro, ako želi kapelicu, neka kaže svoje ime i neka učini da procvate ružin grm kod spilje. I ako to učini, sagradit ćemo joj kapelicu i neće biti malena!

Odgoda jutarnjeg ukazanja dala je povoda da se u narodu još više proširila i potvrdila vijest o velikom »događaju«, koji bi se imao zbiti sutra ujutro, posljednji dan ukazanja. Čudo ili kazna! Trećega nema! Ljudska mašta je tako stvar ispreplela da svi očekuju da će se nešto dogoditi, pa su u tom smislu i vlasti poduzele sve potrebne mjere. Policija i vojska, svi su spremni za sutra. Izdana su naređenja da se u prvom redu bdije nad javnim redom, da se omogući kretanje svijeta, ali isto tako da se nadzire svaki pokušaj zloupotrebe ili tome slično. Uniforma i naoružanje moraju biti ne paradni nego ratni. Čak je i pištolj s municijom propisan, iako je izdano naređenje da ga se upotrijebi samo za zastrašivanje.

»Slučaj Bernardice« bit će poslan danas i u Pariz na ministarstvo pravde u kratkom izvještaju. Generalni prokurator našao je potrebnim da o svemu izvijesti svoje pretpostavljene.

Dapače, naređenje je došlo da se spilja i noću nadzire, da ne bi slučajno tko što podmetnuo ili se pokušao narod zastrašiti umjetnim vatrama. Četiri policajca su poslana u 11 sati k spilji, ali su se iznenadili našavši tamo svijeta, koji će cijelu noć probdjeti u očekivanju sutrašnjega »velikoga dana«, dok će drugi neprestano pristizati.

Noć je lijepa i svježja. Mjesec se polako penje na horizontu. Gava žubori i na njezinim uzburkanim valovima odsijevaju zvijezde.

* * *

Pomak današnjeg ukazanja na poslije podne još je jedan dokaz u prilog vjerodostojnosti samih ukazanja. U to je potpuno uvjeren i Jean-Marie, brat Dominique, koja je pozvala Bernardicu k sebi na večeru, kad se vraćala od župnika.

- Da mala izmišlja, mogla nam je mirno reći da je i danas vidjela isto kao i prijašnjih dana - umovat će Jean-Marie, koji je u cijeloj stvari bio inače dosta sumnjičav i suzdržan.

Tog mladog i snažnog trideset-godišnjaka Bernardica će zamoliti da je sutra prati k spilji i pomogne joj da se probije kroz mnoštvo svijeta, što će ovaj rado prihvatiti.

* * *

Gospa ponovno traži kapelicu. Vidi se koliko joj je stalo da se sve usmjeri na pravi kolosijek, tj. da se pobožnost, koja će iz dana u dan sve više rasti, poveže sa službenim bogoslužjem Crkve i da sve bude usredotočeno oko Crkve, oko Euharistije. Jer, u Crkvi se, u kapelici slavi Euharistija. I zato upućuje ljude Kristu. Kapelica, crkva, a ne toliko spilja i samo mjesto ukazanja, treba biti središnje mjesto okupljanja onih koji će se odazvati njezinu pozivu.

Župnik osim toga traži neki znak, traži da procvate ružin grm koji je bio kod spilje. Sasvim opravdan zahtjev kao i traženje imena. Istina, Gospa će reći svoje ime, ali ipak ružin grm neće procvasti. Međutim dat će Blažena Djevica druge znakove, brojnije, trajnije i uvjerljivije kojima će biti potvrđena njezina poruka i istinitost ukazanja. Čudesna ozdravljenja koja su se već od prvih dana počela događati, daleko snažnije će govoriti o istinitosti nadnaravnog događaja i pred svijetom, pred znanošću i pred Crkvom, nego li prerano rascvali ružin grm čije bi latice brzo opale i uvenule, a takvo se »čudo« ne bi moglo kasnije provjeravati. Ne bismo li i u tom mogli pročitati potvrdu one izreke: ako nam Bog ne dade ono što ga molimo, dat će nam nešto bolje. Bog znade što je za naše veće dobro. Često ono što mislimo da bi nam bilo korisno i potrebno, stvarno gledano s Božjeg stanovišta moglo bi škoditi našem duhovnom dobru. A duhovno je dobro prvenstveno. I zato nikad ne gubimo pouzdanja u Božju dobrotu koja zna što nam je potrebno i onda kad nismo postigli ono što smo molili.

RAZOČARANJE

P e t n a e s t i s u s r e t

Četvrtak, 4. ožujka 1858.

U šest sati ujutro, kad se počelo već razdanjivati, vojnici iz tvrđave sakupljeni su pred zgradom općine. U isto vrijeme pred zgradom policije čete žandarmerije iz Saint-Pé (10 km) i Argelès (15 km), koje su došle kao pojačanje lurdske policiji, slušaju naređenje što ga čita stražmeštar d'Angla:

».... treba organizirati promet i pristup spilji, da ne bude gužve i nereda... Koji idu prema spilji ići će lijevom stranom, a koji se vraćaju desnom.«

U to vrijeme ima samo onih koji idu prema spilji. Kad završi ukazanje, bit će samo povratnika. Ali zapovijed je zapovijed, izvršenje, izvršenje!

Policija i vojska podijelili su se na određenu razdaljinu, da bi mogli bez poteškoća upravljati mnoštvom, što je u dostojanstvenoj tišini i miru odlazilo prema spilji. Obrisi staroga dvorca postaju sve jasniji na horizontu, jer se razdanjuje, a on ovaliku masu svijeta i ovakvo gibanje nije vidio još od vremena arapskih hordi; nekad su ovamo dolazile i - izgubile se u

mraku povijesti. Gospodin gradonačelnik se povukao toga dana upravo u taj dvorac, izgrađen na visini, odakle se pruža nesmetan pogled na cijelu okolicu. Odatle se krasno može motriti sve što se zbiva pred spiljom. Mnoštvo svijeta, na tisuće u tišini i miru... Koliko ih je: 7.000 do 8.000! Gradonačelnik je zadovoljan. Služba reda, što ju je organizirao, djeluje izvrsno. Nikakve galame, nikakvih povika, nikakve gužve. No, njegove misli idu i dalje. Čuo je da se govori o nekakvom izvoru. Jednoga dana njegov gradić mogao bi postati privlačivo turističko mjesto...

U gradu je sve pusto. To je dan velikog sajma, kad u Lurd dolazi mnogo svijeta iz okolice. Ali tog je jutro na trgu Marcadal pustoš. Sve je kod spilje.

Velečasni Pène osjeća se kao u zatvoru. Da nije biskupove zabrane, bio bi među prvima... Uostalom tko mu brani da se ne ide prošetati s druge strane Gave. Žureći se opustjelim ulicama, prisustvovat će zadnjem ukazanju u udaljenosti od pet sto metara. Nikada prije nije imao tako jasan osjećaj da vjeruje u činjenicu ukazanja...

Odzvonilo je sedam sati... Čas očekivan od tisuća prisutnih osoba, od kojih su mnoge na nogama još od noćas. Kod spilje je sve puno. Mnogi su se popeli na drveće, drugi se povješali po stijeni, treći su na vodi i stoje na kamenju, koje viri iz Gave, naprežu se ne bi li što vidjeli.

Put za Bernardicu je osiguran, također i njezino mjesto. Vlasti su se za to pobrinule. Jacomet među prvima. Ali gdje je Bernardica? Uzbuđenje svega mnoštva raste.

U cachot-u su jutros međutim svi budni već od pet sati. A kad je spremanje započelo, negdje oko pola šest, tri nepoznata gospodina kucaju na vrata: liječnici iz Bordeaux-a. Došli su, a da ih nitko nije naručio. Ispituju Bernardicu o zdravlju i o svemu što se tiče ukazanja. To traje već cijeli sat. I da nije Bernardica sama stvar prekinula, još bi se odužilo. No još treba ići i na misu za pokojnu tetu, tatinu sestru, koja je umrla jučer ujutro. Već će proći sedam, kad će se Bernardica u pratnji svoga oca, sestrične Jeanne, mlade učiteljice, te druge rodbine i naravno mladog Jean-Marie, zvanog Ganço, uputiti prema spilji. Uz put sve više raste povorka, koja prati Bernardicu. Pojedinci joj se obraćaju s molbama: molite za moje slijepo dijete... darujte ovu svijeću Blaženoj Djevici za moje bolesno dijete... No Bernardica odgovara kratko i brzo na razne umjesne i neumjesne molbe. Nešto posebno je drži mirnu, sabranu, svu povučenu u sebe, ravnodušnu prema revnosti ljudi, koji je okružuju i kojih je sve više, što se više približava k spilji.

Nešto iza 7 sati vraća se natrag mladić što ga je poslao Jacomet i potvrđuje vijest, koja je već išla od usta do usta, da Bernardica dolazi. Unatoč svim mjerama, koje je poduzela i policija i Bernardičina pratnja, Bernardica je jedva uspjela doći do svoga mjesta. Na njezino traženje Jacomet dovodi do nje njezinu sestričnu Jeanne, koja je ostala zarobljena u masi svijeta, a tako je željela biti uz svoju rođakinju za vrijeme tog posljednjeg ukazanja.

Bernardica pali svijeću. Započinje kronicu. Tišina vlada posvuda. Ozračje molitve zahvaća sve.

Kod treće Zdravo Marije druge desetke Bernardičina ruka, koju je promatrala Jeanne, da bi mogla moliti kronicu istim ritmom, poblijedila je. Smiješak se pojavio na njezinom licu, i ono je također pobijelilo; vanjski svijet iščezava za Bernardicu. Oni koji je još mogu vidjeti iznenađeni su očitošću njezine sreće; sreće neusporedive s bilo čime, što su do tada mogli zamisliti, sreće koju s njom dijele i koja za njih već sama po sebi ima ime... »Zdravo Marijo«... izgovaraju te riječi s Bernardicom, osjećaju sasvim blizu prisutnost One koju zazivaju.

Komesar i njegov pomoćnik izvukli su svoje notese i bilježe sve što opažaju u Bernardičinu ponašanju. Otvorio je dvije rubrike: smiješci i nakloni. I bilježi. Na koncu bit će 34 smiješka i 24 naklona. Uostalom ovakav posao dobro mu dođe, da ne bi i on podlegao općem raspoloženju.

Jedna Bernardičina teta plače u dnu spilje preplašena njezinim izgledom, misleći da bi Bernardica mogla umrijeti...

Vrijeme klizi polagano, blago... Molitva krunice odmiče također polagano, isprekidana Bernardičinim naklonima i smiješcima. Na koncu tri prsta u kojima drži križ krunice prinosi čelu s namjerom da se prekriži. Ali ruka joj pada dolje, kao da je dotakla neku neprobajnu masu. Isto se ponavlja i drugi puta. Tek treći put s pogledom upravljenim k spilji Bernardica započinje jedan od onih izvanrednih znakova križa - izvanrednih napose zbog njihove jednostavnosti - koji su već zadivili svjedoke prijašnjih ukazanja. Koji je vide, ponavljaju to isto. Križ Kristov, malo cijenjjen, činjen na brzinu, podrezan i skraććen navikom i nehajem, čini se da je sišao sasvim nov, s pećine i preko Bernardice prelazi na mnoštvo.

Skoro je pola sata prošlo kako je ukazanje započelo. Bernardica se diže, svijeću što ju je imala u ruci, stavlja na veliki kamen i ulazi u spilju. Sestrična Jeanne slijedi je izbliza i okrenuta prema njoj ne izmiče joj ništa. Bernardičino lice osvjetljeno je radošću; čini znakove poklona. Jeanne je obuhvaćena nekom vrste straha; osjeća svetost mjesta. Jasno joj je: Netko je tu sasvim blizu, na dohvat njezine ruke. Povlači se za jedan korak unazad, ne gubeći svoju sestričnu s vida.

Bernardica, stojeći, gleda prema unutrašnjosti spilje, u udubinu, očiju jedva uzdignutih i usmjerenih u istoj visini prema nekome s kim razgovara na istoj razini. Miče usnicama, ali se ništa ne čuje. Desetak minuta ostaje ondje sva radosna. Jeanne je nabrojila za to vrijeme nekih 18 smiješaka. Bernardičino lice postalo je tada ozbiljno i žalosno. Za tri minute opet se razvedrilo. Naklanja se dva do tri puta i vraća se na svoje mjesto. Ondje ponovno klekne i nastavlja molitvu krunice izmiješanu naklonima i smiješcima kroz četvrt sata.

Uspinja se potom opet prema unutrašnjoj udubini spilje, ali ovaj put je razočarana. Čeka dvije minute, vraća se na prvotno mjesto, gleda prema gornjoj udubini, prekriži se, sabere se nekoliko trenutaka u molitvi i diže se. Kad se krunica bila završila, Aqueró je otišla. Bernardica je ugasila svoju svijeću i bez riječi napušta spilju i upućuje se kući ni ne gledajući mnoštvo, koje ju je samo gutalo očima. Odzvonilo je osam sati. Ukazanje ovoga jutra trajalo je duže nego obično, dobrih tri četvrt sata.

Mnoštvo svijeta ostaje razočarano. Očekivano »čudo« nije se dogodilo. No to ne znači da se ipak neće dogoditi. Dostatno je jedno »ništa«, da se ovo razočaranje pretvori u trijumf. Ima osoba koje još znatizeljno iščekuju.

Na putu kući Bernardica je opet susrela onu slijepu djevojčicu njezine dobi, koju joj je otac preporučio u molitve. Zaustavila se na čas, zagrlila je i dva puta poljubila, a da je nije zapitala za ime. Djevojčica je bila presretna. Onako, jadnu, bijednu, već odavno nije nitko zagrlio ni poljubio...

Mnoštvo slijedi Bernardicu, što se i moglo očekivati. Navratit će se kući prije nego pođe župniku za kojega ima poruku. Sestrična Jeanne koristi se tom prilikom i usput je ispituje tražeći razjašnjenje:

- Zašto si tri puta pokušala načiniti onaj lijepi znak križa?
- Aqueró ga nije još načinila. Nisam mogla doći rukom do čela...
- Zašto si bila radosna, pa žalosna?
- Žalosna sam kad je Aqueró žalosna i smiješim se kad se ona smiješi.
- Zašto si gledala u onu donju udubinu - pita Jeanne još uvijek pod dojmom čuvstva onoga časa, kad je nesvjesno učinila korak nazad.
- Aqueró je sišla onamo. Da ste pružili samo malo ruku, bili biste je dotaknuli.
- A zašto si govorila tiho, da nisam ništa razumjela?

Bernardica se čudi:

- Govorili smo kao što vam ja sada govorim...

Mnoštvo svijeta zakrčilo je ulicu Petits Fossés, gdje je Bernardičina kuća. Žele je vidjeti. Neki si čak uzimaju komadiće zida od kuće za relikviju.

Stražmeštar je u neprilici. Postavlja dva policajca na ulaz kuće i viče glasno: Nered napravljen u ime Božje, nije ništa manje nered, koji bi se mogao podnositi!

Ljudi žele vidjeti Bernardicu. Počinje skandiranje:

- Ber-na-dette, Ber-na-dette!

Pokazuje se na prozoru jedan, dva, tri puta, ali ništa ne pomaže. Na koncu otvaraju vrata i rijeka posjetilaca počinje prolaziti kroz cachot. Svi je žele vidjeti, dotaknuti, neki ushićeni neprimjetno si režu komadiće njezine odjeće, mole je da se dotakne predmeta... Bernardica je u neprilici. Ne može se oduprijeti tim molbama, iako upozorava da to ne mora ništa značiti. Ali nikoga ne može razuvjeriti. Svi žele imati od nje bilo kakvu uspomenu.

Među svijetom ima i bogatih osoba, koje bi prije s odvratnošću odvrćale oči od ovog mjesta bijede. Krinoline, dragulji, veliki urešeni šeširi u opreci su s mjestom u kojem se nalaze.

Mnogi pokušavaju Bernardici dati novčani dar: odlučno odbijeno. Neki gospodin kad je vidio da ni Bernardica ni roditelji ne primaju novca, pokušava u naravi: nudi naranče, koje se još nisu vidjele u cachot-u. I to je odbijeno.

Povorka prolazi pod nadzorom policije. No policija ima još jednu dužnost: provjeriti neće li Soubirous-ovi odnosno Bernardica primiti bilo kakav novac. Već se približava vrijeme ručku, a mimohod još nije završio. Dapače povećava se. Prolazi se u dva i tri reda. Policija je čak podmetnula pokušaj tako da su poslali osobe koje su namjerno davale malo novca. Čim bi Bernardica osjetila metal, povukla bi ruku kao da se opekla. Uzaludni svi pokušaji. Već je odavna prošlo vrijeme ručku, kad je konačno navala svijeta prestala. Ujak Sajous je bez pretjerivanja izračunao da je kroz cachot prošlo oko 10.000 osoba!

Bernardicu danas čeka još jedna dužnost. Posjet župniku, koji je očekuje ne bez uzbuđenja. I kad se pojavila, župnikovo prvo pitanje je bilo:

- No što ti je rekla gospođa?

- Pitala sam je za ime... Ona se smiješila. Pitala sam je da učini te procvate ružin grm.

Ona se opet smiješila. Ali još uvijek hoće kapelicu.

- Imaš li novaca da napraviš tu kapelicu?

- Ne, gospodine župniče.

- Niti ja... Reci gospođi neka ti ga dade.

I doda:

- Nije ti rekla da će se vratiti?

- Ne, gospodine župniče.

- A nije ti rekla ni da neće doći?

- Ne, nije mi to rekla.

Župnik je razočaran. Ni Bernardici nije svejedno što nije dobila očekivani odgovor... ali na koncu izvršila je svoj zadatak.

Ni poslije podne Bernardica nije imala mira. Povorka osoba koje su je željele vidjeti nastavila se do kasno u noć. Tu je i liječnik, koji je prema dogovoru došao još jedanput pregledati Bernardicu. Bila je već sva umorna i iscrpljena. Morali su silom zatvoriti vrata ključem i tako onemogućiti daljnji dolazak svijeta.

* * *

Današnje posljednje ukazanje u »službenom roku« jasno pokazuje kako Bog djeluje drugačije od ljudskog očekivanja. Ljudska mašta bezrazložno je izmislila da bi se ovoga dana, posljednjeg u petnaest dana za koje je Gospa pozvala Bernardicu da dolazi k spilji, trebalo nešto dogoditi; nekakvo čudo, nešto silno izvanredno, što bi zadovoljilo ljudsku znatiželju, onu potajnu želju koja u svakom počiva za nečim neobičnim, nesvakidašnjim, stravičnim.

Ništa od svega toga. Nebo ima svoj način djelovanja: tih, polagan, skroman, bez buke i uzbuđenja. Kad Bog nešto objavljuje, onda to ne čini da bi udovoljio našoj znatiželji često puta bolećivoj, nego da bi nam objavio što je za naše dobro, duhovno i tjelesno, za ovaj, a pogotovo za onaj život. I kad Bog čini čudo, ne čini ga da bi zabavljao ljude ili pokazivao svoju snagu i slično, nego da bi u tom čudu ljudi prepoznali znak koji treba čovjeka dovesti do viših nadnaravnih stvarnosti. Sva čudesa koja je Isus činio, kako su nam zapisala Evandjelja, jesu znakovi po kojima su ljudi trebali lakše povjerovati u Njegovo Božanstvo. Napose čudesna ozdravljenja imala su za cilj da pokažu kako je Isus došao donijeti drugo zdravlje, zdravlje duše od zaraze grijeha, osloboditi čovjeka od moralnog zla, koje je jedino pravo zlo.

Bit će u Lurdu velikih znakova i čudesa, naravno za one koji ih budu htjeli vidjeti i prihvatiti. Ali treba čekati. Nebo djeluje polagano, ima svoju pedagogiju. Trebamo imati na umu da i u našem životu Bog djeluje na isti način. Treba se samo prepustiti njegovom vodstvu i biti spreman odazvati se njegovim poticajima. I onda kad ga nešto molimo, nemojmo gubiti pouzdanja ako nam se molitva odmah ne ispuni. Dapače, ako i ne dobijemo ono što smo molili, dobit ćemo nešto bolje, jer Bog na koncu vidi što je za naše dobro.

I danas je Gospa ponovno tražila kapelicu. Ponovit će to i u dva naredna ukazanja. Očito je koliko želi da hodočasnici, koji će se odazvati njezinom pozivu, budu odmah usmjereni na prave izvore molitvenog života - svetu liturgiju i Euharistiju.

NEIZVJESNOST

D a n i b e z s u s r e t a

Od 5. do 24. ožujka 1858.

Sutradan nakon »velikog dana« sve nekako odiše zbunjenošću. Bilo da se radi o onima koji »vjeruju« ili o onima koji »ne vjeruju« u događaje kod spilje - većina ih je razočarana. Napose oni koji su očekivali čudesa.

Bernardica se za sve to gotovo i ne zanima. Nalazi se iznad svih tih uzbuđenja. Svoju ulogu je izvršila iako bi, doduše, i ona željela znati tko je na koncu ta divna mlada gospođica, koja joj se ukazuje.

Potpuno zadovoljstvo međutim vlada kod mjesnih vlasti. Njihova služba reda bila je uspjeh i Lurd se vraća u redovito stanje. Neočekivani ishod: unatoč mnoštvu, koje je moglo jučer brojiti između sedam do osam tisuća (Lurd sam je u to vrijeme imao nešto preko četiri tisuće stanovnika) nikakva nereda. Gotovo »čudo«! misle si službenici, ali je to čudo njihovo djelo; i svatko već prema ulozi, koju je imao, vjeruje da je upravo on najviše tome doprinio.

Ali najviše trijumfiraju protivnici spilje, među koje se svrstava štampa, kako mjesna tako i pokrajinska. Novinari, tko blaže tko žešće stvar izruguju, odbacuju i sažalijevaju »vjernike«, koji su na koncu ostali »razočarani.« To, međutim, izaziva samo nezadovoljstvo i srdžbu kod »vjernika« tim više što novinski izvještaji vrve pogriješkama i krivim tumačenjima. Zar nije bolje stvar prepustiti vremenu i čekati da se vidi što je, umuju mnogi »vjernici«! Osim toga, iako nitko nije ništa vidio osim Bernardice, koja to za sebe tvrdi, mnogi od prisutnih kod ukazanja osjetili su u srcu nešto drugo: da su se mogli moliti u onom ozračju sabranosti kao nikada do tada. Božja svemoć osjećala se tako blizu i dolazila je ne preko očiju, nego kroz srce. I zato će spilja i nadalje privlačiti ljude na molitvu. Dolaze onamo, kleče, u sabranosti mole, piju i umivaju se na izvoru. Uskoro će val velikodušnosti početi obasipati spilju raznim darovima u novcu i naravi, koji će biti pokupljeni i određeni za pobožne svrhe.

Bernardica je ravnodušna prema svemu što zanima javno mnijenje. Dapače ne ide više k spilji. Nastavlja svoj redoviti život i rad. Najbliži primjećuju da je zadovoljnija, zdravlje joj se nešto popravilo i uspješnija je u svemu što poduzima. Jedino joj učenje vjeronauka zadaje muke. Teško uči i pamti. Pomalo podrugljivo ustanovljuju sestre, koje je poučavaju:

- Bolje bi bilo da si pitala svoju gospođu da te pouči u katekizmu!

No procesija posjetilaca cachot-a nije prestala s 4. ožujkom. Mnogi znatiželjnici i dalje posjećuju Bernardicu, žele je vidjeti i čuti. A ona u svojoj jednostavnosti i kratkoći razočarava mnoge, što su očekivali nešto drugo. Upućuje ih k spilji i k izvoru. Ljudska mašta pridaje joj razne pridjeve: »sveta«, »posjedateljica čudesne moći« itd. Ona sve to odbija i upućuje k Massabiellu.

Župnik sve izdaleka slijedi i uviđa da ljudi dolaze pred spilju i mole se u redu. Osim toga posjet crkvi, pobožnostima i korizmenim poukama brojniji je nego prije. Očito da se radi o Božjem prstu. Uvjerio se također kako se jednom dječaku zdravstveno stanje očividno poboljšalo nakon što je pio vodu s izvora i što ga je Bernardica posjetila. Župnik je o svemu odmah izvijestio biskupa i dodao ako mali stvarno ozdravi, da se više ne bi imalo što sumnjati.

Mjesne su se vlasti nadale da će s 4. ožujkom stvar konačno biti završena. No prevarili su se. Narod nije dolazio pred spilju zbog lošeg vremena, ali počeo ju je od 13. ožujka sve više posjećivati. U tišini, miru, molitvi. Pred spiljom se ostavljaju pokloni, svijeće... Policiji se stvar ne sviđa. Jacomet bi bio za odlučnije mjere: zatvoriti spilju. No prevladalo je opet mišljenje gradonačelnika: ne izazivati previše negodovanje naroda.

Pozornost policije ponovo se usmjerila na Soubirous-ove, da se vidi koliko oni stoje iza stvari. Možda tajne smicalice i ostalo na što se sumnja. Ponovnim ispitivanjem Bernardice postiže se da za sada neće ići k spilji, iako im ona to izričito nije obećala. A 18. u četvrtak, vrijeme sajma, vrata cachot-a su bila gotovo zabarikadirana, da se spriječi dolazak znatiželjnika k Soubirous-ovima i tako onemogućiti daljnje širenje i potvrđivanje događaja. Osim toga apotekar Pailhasson je analizirao vodu i proglasio je »opasnom«, pa bi i to moglo doprinijeti skorom svršetku ovog događaja sa spiljom, — mislile su mjesne vlasti.

»JA SAM BEZGREŠNO ZAČEĆE«

Š e s n a e s t i s u s r e t

Četvrtak, 25. ožujka, Blagovijest

I tako je došla večer 24. ožujka nekako mirno što naviješta potpuno zadovoljstvo mjesnim vlastima. Bernardica je obavijena tišinom, odsutna je pogledima znatiželjnih, koji je sve više i više zanemaruju. Vlasti su odahnule.

Međutim sutrašnji blagdan Blagovijesti budi potihu nadu: koji su unatoč Bernardičinoj suzdržljivosti uvjereni da se radi o Blaženoj Djevici misle da bi se sutra za Njezin Blagdan Navještenja moglo nešto dogoditi...

Te večeri Bernardica polazi na počinak kao obično, ali nešto više umorna. Zdravstveno stanje bilo joj je danas nešto lošije. Ipak je uspjela zaspati.

U toku se noći probudila, ali ne zbog napada astme. Ovaj puta to je radost, radost koju je brzo prepoznala. Osjeća se potaknuta da ide k spilji... jedna privlačnost, ujedno i obećanje... Ponovno zaspi, no prije četiri opet se budi. Ustaje, oblači se... Budi ostale članove obitelji:

- Moram ići k spilji. Požurite ako me želite pratiti.

- Kuda ćeš tako rano? Osim toga i bolesna si... govori joj majka.

- Osjećam se dobro.

- Pričekaj večer!

- Ne, moram ići i to brzo...

I nije bilo druge, roditelji su morali popustiti. Još je noć. Nešto prije pet Bernardica izlazi u pratnji roditelja... Nitko nije obaviješten. Bit ćemo u miru — mislila je Bernardica. Ali to je bila samo želja. Glasovi, što su se širili da bi se danas moglo nešto dogoditi, privukli su k spilji u ove jutarnje sate nekoliko desetaka osoba. Čak je i komesar ovdje, kojemu niti jedna glasina ne izmiče, bila kriva ili prava.

No, Bernardicu čeka radosno iznenađenje: bijela djevojka, njezina prijateljica je već tu, čeka je, vjerna susretu što ga je zakazala.

Radosti prijašnjih ukazanja nadodaje se sreća ponovno nađenoga prijateljstva poslije duge odsutnosti.

Grupa revnih štovatelja misterija spilje okružujući Bernardicu nalaze također svoj dio radosti. U svjetlu svijeće i jutarnjeg svitanja primjećuje se kako Bernardičino lice postaje blijed, a njezin smiješak postaje kao s drugog svijeta.

Na koncu krunice Bernardica se uozbiljuje. Lice joj nije više svijetlo... Ide prema unutrašnjosti spilje - pod glasovitu udubinu.

Aqueró joj je dala znak i Bernardica je pronalazi: niže i bliže, uz osobe koje se tamo nalaze. Bernardica zadobiva hrabrost. Otkad je noćas osjetila poticaj da dođe, njezina je velika briga da sada dobije odgovor za gospodina župnika. Za vrijeme ukazanja zaboravlja sve ostalo. Hoće li se sada sjetiti? Hoće li se ponovno usuditi uporno pitati unatoč što će se Aqueró možda smiješiti?

Ali tamo pod donjom udubinom sve postaje lakše. I osim toga nije li već običaj da nakon molitve i uranjanja u razmatranje pred spiljom ovo mjesto postaje mjesto povjerenja i razgovora. I sada kad je »gospođica« sama skratila udaljenost, Bernardica se usuđuje pitati za ime.

Za vrijeme od tri tjedna odsutnosti Bernardica je složila jedan uljudan izraz, rečenicu punu počitanja, koju su joj djelomično drugi natuknuli:

- »Gospođice«, da li biste bili tako dobri da mi kažete tko ste vi, molim vas?

Na Bernardičino pitanje svijetla »gospođica« samo se smiješi. Da li je ismjehuje, kako je rekao gospodin župnik? Ne... ima toliko ljubaznosti i dobrote u njezinome pogledu.

I Bernardica ponavlja. Opet smiješak. Treći puta. Samo smiješak i šutnja. Ali Bernardica je ustrajna, ako treba, i deset puta ponovit će isto pitanje, jer je očito da to »gospođicu« ne ljuti, kad se samo smiješi. Ali, ipak više neće biti potrebno. Na Bernardičino četvrti puta ponovljeno pitanje Aqueró se uozbiljila. Premjestila je svoju krunicu na desnu ruku. Njezine sklopljene ruke otvaraju se i šire prema zemlji. Iz te jednostavne kretnje zrači sama uzvišenost: njezin lik mlade djevojke poprima neke vrste uzvišeno dostojanstvo; njezina mladost dobiva dimenziju vječnosti. I u jednom mahu ona sklapa ruke u visini grudiju i uzdiže oči k nebu i reče:

- Ja sam Bezgrešno Začeće. (Que soy era Immacula-da Councepciou).

Gotovo jedan sat trajalo je ukazanje ovoga jutra. Bernardica se diže sa svoga mjesta, vrativši se ponovno u ovaj svijet. Radosna je, puna zahvalnosti i još ni o čemu ne razmišlja. Želi nešto ostaviti kod spilje... Nema drugo nego svijeću, koju je držala za vrijeme ukazanja... Postavlja je među brojne druge, koje već gore u donjoj udubini, odakle je konačno stigao odgovor.

- Što ti je rekla, što ti je rekla? - zasipavaju Bernardicu pitanjima sa svih strana.

Bernardica tek sada primjećuje da one riječi, koje su tako divno, uzvišeno zvučale u ustima mlade gospođice, jesu u stvari teške, nikad ih nije čula do tada... čak ih i ne razumije... posebno drugu. Sabire se, doziva ih u pamćenje, a onda ih stade ponavljati do župnog dvora, samo da joj ne bi nestale iz sjećanja, baš zbog toga, jer ih ne razumije.

Prisutne osobe ostaju pomalo razočarane, ali pune poštovanja. Već su navikle na Bernardičinu tajnovitost, suzdržljivost u pitanjima ukazanja, pa previše i ne navaljuju. Nekoliko njih ipak slijedi Bernardicu do župnog dvora. Jedna, Ursula Nicolau, ipak se odvaži i pita Bernardicu što je danas bilo. Bernardica joj pod tajnu povjerava što joj je Aqueró rekla: Ja sam Bezgrešno Začeće. Ova rečenica, koja će u prvi mah izazvati razočaranje, »pod tajnu« se dalje širi.

Bernardica je konačno zadovoljna da dolazi župniku s odgovorom. Istina bila bi sretna da mu može reći da je to Blažena Djevica Marija, kako svi ljudi misle, a i ona si priželjkuje. Ali, eto stvarno ne zna tko je to »Councepciou«. Otvara vrata sobe i bez pozdrava, bez uvoda, pred župnikom izgovara riječi, brzo:

- Ja sam Bezgrešno Začeće.

Već dobro uvježbana naprava župnikove srdžbe počinje se stavljeti u pogon na te riječi, koje mu dolaze iznenada kao tuš. Ipak na vrijeme zaustavlja grmljavinu dok se Bernardica, uvidjevši kako je glupo stvar izrekla, odmah ispravlja:

- Aqueró je rekla: Ja sam Bezgrešno Začeće.

Župnik je iznenađen, osupnut. Još mu ne dolazi k svijesti potpuno značenje i dubina tih riječi. Sjeća se dogme o Bezgrešnom Začeću, proglašene prije četiri godine od Svetog Oca Pija IX. u Rimu, svojih propovijedi od 8. prosinca, ali još nikako ne može stvari povezati, da bi ušle u njegovu logiku. Ispituje Bernardicu:

- Znaš li što to znači?

Bernardica niječe glavom.

- Pa onda, kako možeš reći, kad nisi razumjela?

- Ponavljala sam cijelim putem!

Tom zadnjom rečenicom župnik je potpuno razoružan. Iz dubine njegova srca uzdižu se osjećaji ganuća, kakvi su ga znali obuzeti samo u djetinjstvu. Potresen je i zbunjen, ali mu je sada sve jasno.

- Aqueró još uvijek želi kapelicu - tiho progovori Bernardica za vrijeme stanke, koja je nastala.

I da si spasi ugled i dostojanstvo pred Bernardicom, još je smogao samo da kaže:

- Vрати se sada kući. Pozvat ću te koji drugi dan.

I onda je potresen kleknuo na pod, sa suzama u očima, i predao se osjećajima, koji su ga preplavili kao more...

Bernardica se vraća kući sva zbunjena. Kad ni gospodin župnik ne zna tko je ta osoba i što znači ona neobična riječ, tko će onda znati?

Tek poslije podne konačno će se i za Bernardicu stvar razbistriti. Ponovno mora pričati, ovaj puta kod gospodina Estradea i njegove sestre, sve što se jutros dogodilo. Bernardica je točno ponovila kretnje i riječi, kojima je Aqueró izrekla svoje ime. Ali u tom prizoru je bilo nešto tako uzvišeno, kao da je nešto božanskog prošlo, te Estrade i njegova sestra umalo nisu zaplakali od ganuća. I kad je Bernardica pitala što na koncu znače te riječi »Bezgrešno Začeće«, dobila je odgovor. I taj se dan završio za nju u velikoj radosti: dakle, ipak je to bila Blažena Djevica Marija, koja joj se ukazivala.

Međutim vijest će se širiti kroz grad sporije, upravo zbog neobičnosti i prividne nejasnoće samog izraza. Očekivalo se nešto drugo, jasnije, jedno ime, naziv koji je već bio uobičajen. No, ipak neće trebati dugo da se ljudi sprijatelje s tim nazivom. Najvažnije je što se konačno doznalo tko je osoba koja se ukazivala.

Ali još je netko te večeri bio neobično zadovoljan i sretan: gospodin župnik, i nije to mogao skriti ni u izvještaju što ga je još iste večeri napisao biskupu.

* * *

Naslućivanje vjernika da bi se danas na blagdan Blagovijesti ipak moralo nešto dogoditi, nije bilo uzaludno. Odavno očekivan odgovor o imenu nebeskoga bića koje se ukazivalo kod Massabielleske spilje konačno je došao. U prvi će mah razočarati svojom neobičnošću ali nakon malo razmišljanja otkrit će se sva dubina i znakovitost Gospinog imena »Ja sam Bezgrešno Začeće«. Mnogo, veoma mnogo Blažena Djeвица je rekla tim riječima. Potvrdila je nauku Crkve koja je četiri godine prije proglasila dogmu o njezinom Bezgrešnom Začeću, potvrdila je nauku o istočnom grijehu, potvrdila je papin autoritet i nepogrješivost kad nam govori kao Kristov Namjesnik, potvrdila je svoju ulogu u povijesti našega spasenja. O svemu ovome još ćemo se osvrnuti kasnije u poglavlju »Smisao Lurda«. Sada bismo se zaustavili samo na činjenici da je Gospa izabrala upravo današnji blagdan Blagovijesti da objavi svoj identitet.

Na blagdan Blagovijesti, 25. ožujka, Crkva slavi dan kad je Riječ tijelom postala, kad je Druga Božanska osoba sišla na zemlju i uzela našu ljudsku narav. Blagdan Utjelovljenja, kad Bog postaje čovjekom da bi sjedinivši nas sa sobom mi postali djeca Božja. No, sve se događa uz suradnju jednog ljudskog stvorenja, Djevice Marije, koja pristaje da postane Majkom Božjom, da pruži svoju najbližu suradnju u djelu našega spasenja i posvećenja. Za tako uzvišenu zadaću Bog ju je već pripremio izuzevši je od ljage istočnoga grijeha, učinivši njezinu dušu i njezino tijelo dostojnima da prime u sebe Vječnu Riječ, samoga Boga.

Te dvije uzvišene tajne, svoje Bezgrešno Začeće i Isusovo Utjelovljenje Gospa danas povezuje. Otkrivajući svoj identitet riječima Crkve »Bezgrešno Začeće«, samim izborom današnjeg blagdana želi naznačiti koji je smisao njezinog Bezgrešnog Začeća; odmah nas upućuje prema tajni Isusovog utjelovljenja radi čega je bila izuzeta od svake ljage grešnosti. Tek po Isusu i radi njega Blažena Djeвица Marija postaje ono što jest u svem svome dostojanstvu i uzvišenosti Božje Majke. Ne želi li nam Gospa time reći da i mi po Isusu, primajući Njega u naše srce kao Ona, trebamo postajati njoj slični. Ta zato se i spustila među nas grešnike da uz njezinu pomoć izađemo iz svoje grešnosti i živimo u dostojanstvu djece Božje.

»Znanost« JE KAPITULIRALA

S e d a m n a e s t i s u s r e t

Srijeda, 7. travnja 1858.

Dani koji su slijedili 25. ožujak samo su povećali uzbuđenje i zanimanje za spilju. Uz revnost i iskrenu pobožnost bila je pomiješana i neka grozničavost i očekivanje novih ukazanja i čudesa, kako to već biva u narodu, kad se istinskom religioznom iskustvu pridoda bolećiva znatiželja ljudske naravi. No za župnika jedna je stvar sigurna. Nebo se odškrinulo. I čini se da će se potpuno otvoriti. To mu pokazuju tolika iskrena obraćenja, žar molitve i pobožnosti, koja obuhvaća mnoge.

Posjet spilji se nastavlja. I raste. Na sam Uskrs 4. travnja bit će 3.625 posjetilaca, od toga 805 stranaca, tj. osoba izvan Lurda. Na uskrsni ponedjeljak bit će ih još više: 5.445 od čega onih izvan Lurda 3.433. To su sve brojke od policije, koja je i dalje strogo nadzirala kako se odvija »stvar« spilje.

U utorak 6. travnja Bernardica ponovno osjeća poticaj u svojoj nutrini da pođe k spilji. Iako se stvar nastojala zadržati u tajnosti, jedna nehотиčna izjava Bernardičine majke bila je dostatna da se sutradan ujutro kod spilje sakupi tisuću osoba. Kad je Bernardica stigla ujutro rano negdje oko 5 sati, bilo ih je već nekoliko stotina. Ovaj puta ukazanju je prisustvovao i

mjesni liječnik dr. Dozous, koji je »u ime znanosti« došao proučiti religiozni fenomen u koji istina on ne vjeruje, ali ga stvar zanima s medicinske strane.

Kod druge desetke krunice Bernardičino lice se preobražava. Smiješi se, naklanja se. Prisutne promatrače prolaze trnci. Osjećaju da je ovdje prisutno nadnaravno biće. Bernardica nastavlja krunicu, ali nepravilno, kako primjećuje dr. Dozous. Na časove se zaustavlja sva očarana prizorom što ga vidi; samo se smije od radosti i pozdravlja. Od vremena do vremena svijeća joj osvijetli suzu, koja se zablista u oku, da bi se potom osušila na obrazu. Završivši krunicu, koja je trajala dobrih pola sata, ostaje ondje očarana.

No u tom času zbiva se nešto neobično, što će privući pažnju svijetu, koji to budu zamijetili, napose dr. Dozous-a. Završivši krunicu, Bernardica kleči sklopljenih ruku uz svijeću čiji joj plamen zbog strujanja zraka dotiče donje prste obiju ruku. Mnogima se čini kao da plamen prolazi kroz njih. Koji promatraju taj prizor uzbuđeni su i žele joj pomoći, odmaknuti svijeću. No Bernardica ne daje nikakav znak da osjeća plamen. Dr. Dozous, ne vjerujući svojim očima, zabranjuje svako posredovanje i promatra prizor. Gleda i na sat. Nakon 10 minuta Bernardica se diže, naklanja se lijepo prema niži i ide prema donjoj udubini.

Koji je mogu vidjeti izbliza, kao Antoinette Tardhivail, vide kako se Bernardica nakon nekoliko časaka ozbiljnosti ponovo smiješi i promatra pred sobom osobu koju vidi. Usnice se pomiču, sluša, ali nitko ništa ne čuje. Nakon nekoliko minuta kao neka vrsta vela silazi na bljedilo njezina lica. Bernardica se naklanja posljednji puta s poštovanjem i neponovljivom milinom. Diže se. Već je jedan sat prošao kako je ukazanje započelo.

I čim se na Bernardici vidjelo da je ukazanje završeno, dr. Dozous joj prilazi, uzima je za ruke, gleda, ispituje, tražeći bilo kakav trag opekotine od plamena svijeće.

- Nema ništa!

- Nema ništa! - ponavljaju za njim naokolo.

- Ne znam što vidiš - reče liječnik sav uzbuđen - ali sada vjerujem da nešto vidiš!

I u pratnji svoja dva prijatelja dr. Dozous vraća se u grad sav potresen prizorom, čiji je svjedok bio cijeli sat, a najviše činjenicom događaja sa svijećom.

- Sada vjerujem! - priznaje glasno.

I upravo njegovo svjedočanstvo, njegova vjera i obrana istinitosti događaja kod spilje doprinijet će da će spilja još više dobiti na svojoj važnosti u narodu. Danas će se najviše o njemu pričati po Lurdu, tako da će ga i sam Jacomet pozvati na preslušavanje, napraviti zapisnik i zamoliti ga za suzdržljivost da ipak tako otvoreno i javno ne govori u prilog spilje.

No danas je Gospa u razgovoru s Bernardicom opet ponovila svoju želju da se sagradi kapelica. Već je peti puta kako to traži. Očito, koliko joj je do toga stalo. I danas je Bernardici bila povjerena još jedna tajna o kojoj naravno neće reći niti riječi onima koji je budu znatiželjno ispitivali.

Događaj sa svijećom protumačen je danas kao čudo, pa se i o tome pričalo po Lurdu. Neke su osobe pokušale ponoviti događaj sa svijećom od jutros: primaknule su neprimjetno plamen svijeće njezinim rukama, ali je Bernardica odmah povukla ruku viknuvši: Peče me!

* * *

Gospa je i danas ponovila molbu da se sagradi kapelica. Očito koliko želi da se pobožnost koja se počela kod spilje razvijati usmjeri pravim tijekom, tj. da se sve usredotoči u svetu liturgiju, službenu molitvu Crkve i da na koncu molitveni život hodočasnika bude okrunjen slavljenjem Euharistije, tog sakramenta kršćanskog jedinstva i božanske ljubavi.

Događaj sa svijećom upućuje nas na postojanje viših nadnaravnih sila, koje nas okružuju i koje nas mogu tako izdići iz ovoga svijeta da prestajemo osjećati ovosvjetsku stvarnost. Radi se o stvarnostima iz drugoga svijeta kojima idemo u susret i koje će nas

usrećivati potpuno, trajno kao što se to moglo vidjeti na Bernardici; bila je potpuno preobražena pri susretu s Blaženom Djevicom Marijom. Ako ju je susret s Gospom već toliko usrećio, što će tek biti kad budemo gledali Isusa Krista u njegovoj slavi i samo Božje Veličanstvo, našeg Oca Nebeskog!

U ZNAKU TRAJNE PRISUTNOSTI I ZAŠTITE

Posljednji susret

Petak, 16. srpnja 1858., Gospa Karmelska

Nakon 7. travnja događaji u Lurdu odvijali su se u dva smjera. S jedne strane pobožnost u narodu raste i očituje se na razne načine bilo molitvom pred spiljom bilo dobrovoljnim radom i ukrašavanjem pristupa k spilji, uređenjem izvora... Mjesne vlasti međutim žele svemu stati na kraj i provode upravne mjere, koje opet u narodu izazivaju revolt i negodovanje.

Bernardica je svemu tome daleko, pomalo iščekava.

Vlasti su 8. lipnja jednostavno zabranile svaki pristup k spilji. 15. lipnja napravljena je ograda od dasaka, ali narod ju je za dva dana srušio. I tako je ograda nekoliko puta bila podizana i rušena od »pristalica« spilje, što je sve izazivalo negodovanje u narodu nad postupkom vlasti. Župnik i biskup uspjeli su narod umiriti da se ne suprotstavlja dalje mjerama, što su ih vlasti pokušavale poduzeti, uvjereni da će stvar spilje pobijediti ako je Božja, neovisna o bilo kakvom ljudskom protivljenju. I u takovoj klimi zbilo se i posljednje ukazanje, u petak 16. srpnja.

Bernardica ostaje ravnodušna prema svemu što se događa ovih mjeseci nakon posljednjeg ukazanja. Ne ide više k spilji... Moli se na najuobičajniji način. Nikakvih posebnosti niti na dan njezine prve svete pričesti... Ne suprotstavlja se podizanju ograde. »Bog dopušta« - umiruje ona.

Blagdan Gospe Karmelske, 16. srpnja. Bernardica toga dana ponovno osjeća u svojojnutrini poznati poticaj da pođe k spilji. Gospa je zove. Ali kako onamo stići. Spilja je zabarikadirana. Roditelji će se protiviti... Ako svijet dozna, izazvat će opet uzbunu u narodu i dati povod vlastima za nove mjere. Treba pričekati večer. Sunce je upravo zašlo. Već je osam sati. Bernardica s tetom Lucilom kao pratnjom ide prema spilji, ali ne na lijevu obalu, jer je pristup onemogućen, nego na desnu. Usput im se pridružuju još dvije djevojke. Bernardica im dopušta da je prate, jer je to najbolji način da ne privuče pažnju drugih osoba, koje bi ove inače obavijestile.

Na drugoj obali Gave nasuprot spilji Bernardica je kleknula. Massabiellska spilja izdiže se dostojanstveno u tim posljednjim trcima dana, što se gasi. Tamna je osim za Bernardicu.

Pratnja primjećuje na njezinom licu promjenu: radosno iznenađenje, naklon, smiješak... Krunica klizi među prstima. Zdravo Marije se izmjenjuju... Pogledi prisutnih djevojaka idu čas prema nevidljivoj prisutnosti Blažene Djevice, koja je tu negdje pred njima, čas prema Bernardici, koja je postala njezin odsjaj.

Koliko je ukazanje trajalo? Teško je reći. Vrijeme se nije moglo mjeriti u ovoj toploj srpanjskoj večeri ispunjenoj blagim mirisom sijena s okolne livade.

Bernardica se diže. Na pitanja kojima je salijeću odgovara kratko:

- Ništa mi nije rekla.

Iako nije bilo danas ni razgovora ni poruke, ova živa veza je bila iznad svake riječi. Bernardici je dostatno da ju je vidjela. I nikad je do sada nije vidjela tako lijepu, kao da joj je Gospa željela ostaviti poklon prilikom rastanka kod ovog posljednjeg susreta.

Vijest o ovom ukazanju ipak neće ući u šire mase. Ostat će u užem krugu prijatelja i znanaca.

Da li će se Gospa još ukazivati - pitaju se osobe, koje su bile dostojne obavijesti o ovom posljednjem ukazanju. Blažena Djevica nije ništa rekla. Ali Bernardica osjeća u svojoj duši da svoj život ne smije graditi na očekivanju ovakvih izvanrednih milosti. Ona prihvaća hrabro svoj hod vjere, bez drugih pitanja u svakidašnjoj vjernosti.

To je bilo posljednji puta na ovoj zemlji da je Bernardica vidjela Presvetu Djevicu Mariju.

* * *

Za oproštajni susret Bezgrešna Djevica je izabrala svoj blagdan »Gospe Karmelske«. Sigurno da nam je tim izborom htjela opet nešto reći. Nenametljivo je time upozorila da njezina prisutnost i njezina zaštita simbolizirane škapularom ostaju i nadalje ali odsada obavijene vjerom. Uz nas je, prati nas, promatra nas s ljubavlju i sa smiješkom i vodit će nas putovima svetosti ako joj to dopustimo, ako je zamolimo.

Ukazavši se na svoj blagdan, ponovno nam je rekla koliko su joj dragi njezini blagdani. Kako bismo morali na nju tih dana više misliti, nečim je obradovati! Neće li i Ona tada biti darežljiva prema nama kao što je bila toga dana i prema Bernardici obdarivši je svojom prisutnošću i svojom milinom.

No još neke okolnosti nam danas nešto govore. Između Bernardice i Gospe danas se nalazi rijeka Gava i podignuta oграда pred spiljom.

»Što znače vode« - pisat će sv. Grgur - »ako ne ovaj svijet... tijekom ovozemnog prolaznog života, a obala zar ne podsjeća na cjelovitost vječnog počinka?«

16. srpnja Bernardica ima pred sobom sliku nestalnosti ovoga svijeta koja je dijeli od sreće »drugoga svijeta«. Ograda, što ju je komesar Jacomet dao podići, predstavlja protivljenje ljudi; a Gava tijekom ovoga života koji nas dijeli od vječnosti. Voda je za sada još nepremostiva, dok ne dođe čas da stignemo na drugu obalu. Ali tamo, znademo, čeka nas ljubav, smiješak, majčinska toplina, ljepota, dobrota, blaženstvo drugog svijeta.

Poslije oproštajnog ukazanja Bernardica se vraća u svakidašnjicu svoga života. Ona se umanjuje dok spilja i izvor rastu, dolaze u prvi plan. Duh Sveti vodit će dalje njezin život putovima koji su izuzeti od svake draži i svakog vanjskog sjaja. Njezina svetost ostat će skrivena okolini u kojoj bude živjela.

Trebamo još spomenuti kako je završilo protivljenje vlasti. 8. lipnja bila je izdana službena zabrana mjesne uprave kojom se zabranjuje pristup k spilji i bilo kakvo obavljanje religioznih čina. 15. lipnja podignuta je oграда od dasaka koja je sprečavala pristup k spilji, jer se narod nije držao zabrane. Ogradu je potom nekoliko puta rušio nezadovoljni narod, dok crkvene vlasti nisu konačno narod umirile. Nekoliko mjeseci trajalo je takvo zategnuto stanje između vlasti i naroda, čiji se vjerski osjećaji nisu nikako slagali s tom zabranom. Tek na posredovanje samoga francuskog cara, Napoleona III., koji je naredio mjesnim vlastima da odmah povuku zabranu i oslobode pristup k spilji, stvar se sredila. Bilo je to 5. listopada 1858. I od tada spilja, oslobođena svake ograde, vidljive i nevidljive, počeo će privlačiti najprije tisuće, onda stotine tisuće pa milijune hodočasnika koji će se odazvati pozivu Blažene Djevice Marije da dođu tamo te očituju i učvrste svoju vjeru.

Crkvene vlasti su stvar od samog početka nadzirale i proučavale. Četiri godine će trajati rad biskupskog povjereništva na proučavanju svega što se u Lurdu dogodilo i događalo.

Čudesna ozdravljenja, koja su se već od samog početka zbivala u okviru spilje i njezinog izvora, pospješit će njezin rad; bili su to znakovi kojim je Nebo potvrđivalo istinitost Bernardičinog svjedočanstva. 18. siječnja 1862. godine msgr. Laurence, biskup Tarbes-a i Lurda službenim dokumentom potvrđuje istinitost lurdskih ukazanja i potiče vjernike neka se odazovu Gospinim željama što ih je očitovala u Lurdu.

Već naredne godine započinje se radovima oko izgradnje »kapelice« što ju je Gospa tražila. Najprije će se izgraditi kriptu. Poslije toga gornja Bazilika, koja se danas izdiže nad spiljom. Kasnije se dodaje Bazilika Sv. Krunice ispod kripte. Za 100. godišnjicu ukazanja 1958. god. bit će izgrađena i posvećena velika podzemna bazilika, koja će u sebe moći primiti i do 30.000 hodočasnika.

I tako je Crkva u potpunosti ispunila želje Blažene Djevice Marije, očitovane preko Bernardice. Kakvi i koliki su učinci toga ispunjenja najbolje znadu oni milijuni hodočasnika koji su prošli kroz Lurd i ondje doživjeli svu istinitost i veličanstvenost katoličke vjere.

BERNARDICA IŠČEZAVA

Po završetku posljednjeg ukazanja Bernardica, istina neizmjereno obogaćena u svojoj nutrini izvanrednim milostima kojima ju je Nebo obdarilo kao posrednicu, započinje svoj hod u vjeri kao i svaki drugi član Božjega naroda. Dapače ona će se umanjivati, dok će Gospa i spilja rasti. Povlačit će se sve više u pozadinu. No pogledajmo ukratko razdoblja njezina života koja su slijedila nakon ukazanja.

16. srpnja 1860. godine Bernardica ulazi u konvikt časnih sestara u Lurdu gdje nastavlja učiti čitati, pisati, šivati, vesti; to će trajati šest godina.

Ništa nije neobično da će Bernardica pokazivati sklonosti prema redovničkom životu nakon ukazanja. Ali se nije mogla odlučiti u koji bi red pošla. Izgleda da joj je najveći problem bio siromaštvo, nedostatak miraza, koji se u ono vrijeme tražio od svake djevojke koja bi ulazila u samostan. Biskup Forcade, crkveni poglavar redovnica iz Nevers-a, koje su bile u Lurdu, dopustio je da Bernardica može ući u samostan i bez miraza, ako bi željela ući u taj red. No proći će ipak još tri godine, prije nego što je Bernardica konačno odlučila. Ovaj puta zdravlje ju je sprečavalo. Konačno 4. srpnja 1866. napustila je Lurd da se u nj više nikada ne vrati.

Nakon tri dana stigla je u samostan St. Gildars u Nevers. Grad se nalazi u središtu Francuske. I tu će provesti svoj kratki redovnički život.

»Došla sam ovamo da se sakrijem«, izjavila je jednom prilikom. Daljnji boravak u Lurdu stvarno joj je bivao sve teži, jer su mnogi hodočasnici dolazili da je vide i ispituju o ukazanjima. U samostanu će Bernardica nastaviti proživljavati razne vidove poruke koju je Gospa preko nje uputila svijetu: molitva, pokora, trpljenje za grešnike - ali sretna jer je u srcu stalno nosila obećanje koje joj je Blažena Djevica dala: da će je učiniti sretnom na drugom svijetu. No, treba ipak naglasiti: Bernardica je u svom životu puno trpjela. Gospa je mnogima povratila zdravlje u Lurdu, ali svojoj odabranici nije. Astma, tuberkuloza, tumor na nozi, sve su to bili križevi koje joj je Providnost slala za njezino posvećenje ali i kao oblik pokore koji je prikazivala za obraćenje grešnika. Dok je mogla, u samostanu je vršila službu bolničarke i neko vrijeme sakristanke. No od 1875. teško je bolesna. To će se nastaviti kroz četiri godine do smrti.

16. travnja 1879. na uskrсну srijedu već je potpuno oslabila. Zadnje riječi bile su joj: »Dragi Bože! Sveta Marijo, Majko Božja, moli za mene jednu grešnicu.« Pogledala je na raspelo i na kip Gospe Lurdske. »Vidjela sam je... Oh, kako je bila lijepa!... Kako se žurim da je ponovno vidim... Žedna sam«. Prije nego je uzela času, učinila je još jednom onaj divni dostojanstveni znak svetoga križa i prešla je u Vječnost.

Bilo joj je 35 godina.

Papa Pio XI. proglasio ju je blaženom 1925. godine, a svetom 1933. godine.

Tijelo, potpuno neraspadnuto, čuva se u staklenom lijesu u kapelici samostana sestara u Nevers-u. Na pozlaćenom okviru lijesa stoji natpis:

»Ne obećajem da ću vas učiniti sretnom na ovom svijetu, nego na drugom.«

Hodočasnik koji posjeti Nevers i kapelicu u kojoj počiva Bernardičino tijelo, ostat će zatečen prizorom koji ima pred sobom. Bernardica spokojno počiva iza stakla s pozlaćenim okvirima. Izražaj lica: kao da je usnula blagim snom, a ne da je umrla prije sto godina! Blažena Djevica nije ju ozdravila za vrijeme života, iako je mnogima povratila zdravlje u Lurdu. Ali je učinila drugo, veće čudo: očuvala je njezino tijelo od raspadanja i time još jednom preko svoje odabranice govori i potvrđuje istinitost lurdskih ukazanja i svoje poruke. Za ljude koji hoće vidjeti i vjerovati ima i previše znakova da prihvate ono što je Nebo u Lurdu očitovalo: po Mariji k Isusu!

SMISAO LURDA

Nakon što se pred očima našega duha odvio film lurdskih ukazanja, pokušajmo sada ući malo dublje u smisao i bit lurdske poruke. Što je Nebo htjelo postići tim izvanrednim očitovanjem? Danas nam je dosta lako odgovoriti na to pitanje kad iza nas imamo već dugu povijest Lurda kao najvećeg međunarodnog marijanskog prošteništa na svijetu, kroz koji su prošle ne tisuće nego milijuni i milijuni hodočasnika. (Samo 1978. godine u Lurd je došlo 4.250.000 hodočasnika!). Već samo postojanje Lurda kao takva sa svim svojim manifestacijama vjere i tolikim prilivom hodočasnika jest najveće čudo, daleko iznad svih čudesa i fizičkog reda koja su se u njemu dogodila i događaju. I u svjetlu te bogate i jedinstvene povijesti Lurda od 120 godina veoma lako ćemo pročitati i razumjeti poruku koju je Gospa u ime Božje preko Bernardice uputila kršćanskom svijetu.

Vrijeme i ozračje ukazanja

Polovicom XIX. stoljeća može se reći da završava stari svijet a počinje jedan novi koji se smješta ili na granici Crkve i Evandjelja ili jednostavno protiv njih. Racionalizam vlada u znanosti i kulturi. U ime razuma koji se postavlja kao vrhovno mjerilo istine odbacuje se sve što razumu nije dostupno. Broj ateista u svijetu znanosti i kulture daleko je veći nego u našem XX. stoljeću.

Sredina XIX. stoljeća jest trijumf novca nad dotadašnjim srednjevjekovnim kraljevanjem časti i tradicija. »Obogatite se«, dovikuje M. Guizot Francuzima svoga vremena. Novac postaje zakon ljudske djelatnosti, mjerilo vrijednosti na društvenoj ljestvici, utjecajna snaga u privatnom i javnom životu, a često i osnovica buržujskog morala. I u tom ključnom času povijesti, Crkva počinje gubiti mase siromaha koje su do tada bile njezine. I rađa se jedan novi svijet duhovnih siromaha izvan Crkve, koji joj ostaje nedostupan. I baš taj čas izabire Nebo da upozori svijet na evanđeoski smisao siromaštva.

To je razdoblje tehničkog napretka i njegovih dostignuća. Osvojena para unosi revoluciju u industriju, željeznice počinju prolaziti poljima, električna započinje preobrazbu života. Doba materijalnog prosperiteta jest otvoreno. Ali duhovne su vrijednosti u padu. I u tom času u Lurdu Nebo svraća pažnju na vrijednosti duha, na moć i učinkovitost molitve. Doba progresa privilegiranim ovoga svijeta otvara nove mogućnosti uživanja koja često graniče s grijehom. Ali Nebo poziva na evanđeoski smisao pokore.

Očitovanje nadnaravnog svijeta

Češće se može čuti od pojedinih ljudi, kad je riječ o zagrobnom životu: pa nitko se odanle nije vratio da bismo mogli znati ima li drugi život ili ne! Ova primjedba odaje skepsu pa čak i sumnju u mogućnost da drugi život postoji. Takav stav bio je uvećan racionalizmom onoga vremena koji je otklanjao svaku mogućnost postojanja nečega što se ne bi moglo razumski dokazati i opravdati. I baš u to vrijeme, kad je suvremeni ateizam počeo puštati korijenje i zaražavati intelektualne krugove a preko njih i široke mase, napose radničkog svijeta, nadnaravni svijet pokazuje da je živ, da postoji, da je stvaran. Istina samo Bernardica je vidjela Gospu, ali mnogi svjedoci vidjeli su Bernardičino preobraženo lice, na kojem je odsijavala stvarnost nadnaravnog svijeta kao i druge pojave za vrijeme ukazanja koje su jasno pokazivale da se radi o višim silama, iznad prirodnih zakona. A da ne govorimo kasnije o mnogim čudesima, znanstveno utvrđenima i od Crkve prihvaćenima, koji jasno potvrđuju da je u Lurdu stvarno na djelovanju Božja Svemogućnost. No, sigurno najveće čudo jest samo postojanje Lurda i oni milijuni hodočasnika koji se onamo slijevaju iz svih krajeva svijeta. Da bi jedna siromašna, bolesna i nepismena djevojčica mogla pokretati milijune ljudi iz cijeloga svijeta već 120 godina, to nije moguće protumačiti bez stvarnog i izvanrednog djelovanja nadnaravnog svijeta u ovom slučaju. I zato svaki čovjek, koji nije sputan predrasudama ili zaražen racionalizmom, ako objektivno promotri sve što se u Lurdu dogodilo i događa, mora doći do zaključka o postojanju nadnaravnog svijeta i njegova djelovanja.

Činjenica da se Gospa ukazala unutar Katoličke Crkve ne govori li da upravo ta Crkva ima ispravne pojmove o nadnaravnom svijetu!? Izvan Katoličke Crkve možemo naći elemente istine, često puta zasjenjene ljudskim naukama, ali puninu istine o Bogu i čovjeku i nadnaravnom svijetu naći ćemo samo unutar hijerarhijski uređene Katoličke Crkve. To je temeljna lurdaska poruka, posredno sadržana u svemu što je Gospa rekla i učinila.

Sadržaj lurdске poruke

Kad se analizira ono što je Gospa rekla i Bernardica nama prenijela, onda će netko možda ostati i razočaran. Praktički ništa nova, nikakva nova objava. Sve to već odavno, od početka Crkva znade i propovijeda: postojanje grijeha, poziv na obraćenje, pokora, molitva, procesije, gradnja kapelica... Pa onda što je novo, koji je smisao tog izvanrednog Božjeg zahvata?

U prvom redu Gospa je potvrdila službenu objavu koju Crkva prenosi i propovijeda svijetu. Vječne istine ponovno su zasjale u svojoj svježini i vječnoj vrijednosti. Dana im je dubina, plastičnost, sva stvarnost koju trebaju imati u našem životu. Lurd koliko je poziv na naš razum u smislu prepoznavanja i prihvaćanja vjerskih istina, toliko je još veći poziv na našu volju, na naše srce na onaj čuvstveni dubinski dio našega bića, čiju važnost tek današnja moderna psihologija otkriva. Nigdje na svijetu čovjek ne osjeća tako stvaran i prisutan nadnaravni svijet kršćanske vjere kao u Lurdu. I upravo taj doživljaj stvarnosti naše svete vjere, koji čovjek dijeli s tisućama prisutnih hodočasnika, djeluje na duše i potiče ih na dublji vjerski život.

Iako nam u Lurdu Gospa nije ništa novoga rekla što ne bi bilo sadržano u službenoj objavi, ipak je naglasila neke istine bilo posredno bilo neposredno što ćemo pokušati proanalizirati.

Po Mariji k Isusu

Za vrijeme ukazanja Blažena Djevica nije spomenula riječima svoga Sina Isusa. Ipak iz svega jasno proizlazi da je njezina uloga i ovdje kao i općenito u djelu našega spasenja da

nas privodi k Isusu. Već prva kretnja - onaj dostojanstveni znak svetoga križa, koji je načinila poučivši Bernardicu kako se treba križati, pa molitva svete krunice kod svakog ukazanja, činjenica da šalje Bernardicu svećenicima, onima koji nastavljaju poslanje njezina Sina, pa otkrivanje svoga identiteta na blagdan Isusova utjelovljenja i to riječima koje jasno pokazuju njezinu vezu s Kristom - sve nam to danasve pokazuje koliko je Isus u svemu prisutan. Kristocentričnost lurdskih događaja dolazi najjasnije do izražaja u razvoju i manifestacijama vjere. Kod spilje se započinje ali se završava oko Isusa, bilo slaveći zajednički svetu misu, bilo prisustvujući euharistijskoj procesiji ili onoj večernjoj sa svijećama, da bi se na koncu pred Bazilikom otpjevala zajednička ispovijest vjere. A da ne govorimo o brojnim obraćenjima srca u ispovijedima, koje se obavljaju na raznim jezicima u mnogim ispovjedaonicama svetišta.

Činjenica da Bog šalje upravo Majku Isusovu a ne kojeg od anđela ili svetaca ili kakva pokojnika već nam jasno govori što time želi postići. Nije li Isusova Majka najviše združena s njime u djelu našega otkupljenja? Nije li ona najbliža Bogu i najbliža nama ljudima, kako nam to izričito Koncil naglašava? I kao takva ne nastavlja li najodlučnije Isusovo poslanje s obzirom na naše spasenje i posvećenje? I baš kao Isusova Majka, koja silazi na zemlju i među nama se pojavljuje, ne podsjeća li nas na svoga Sina, istinitost Evanđelja, na životnu vrijednost svega onoga što je Isus naučavao i tražio od svojih sljedbenika?! Jer, kao što je Isus došao za nas, sav je za nas, tako isto i njegova Majka ne može ne biti nego sva za nas. Obično prema majci čovjek ima najviše povjerenja i pouzdanja. To napose vrijedi za našu duhovnu Majku, Blaženu Djevicu Mariju. I zato Ona dolazi među nas svoju djecu!

Gospino očitovanje u Lurdu stavlja najozbiljnije pred nas svu stvarnost Isusa Krista i njegovog poziva koji upućuje svakome čovjeku ali i ozbiljnost našega života, u kojem trebamo dati odgovor koji Isus od nas očekuje.

Crkva

Činjenica da se Gospa ukazala u okviru Katoličke Crkve koja sebe smatra onom pravom Crkvom što ju je Krist želio i osnovao, pokazuje da je Katolička Crkva stvarno ona prava zajednica vjere u kojoj će čovjek naći puninu objavljene božanske istine kao i puninu sredstava koja ga vode do spasenja i posvećenja.

I kad se proanalizira sve što je Gospa rekla i učinila u okviru ukazanja u Lurdu, onda se jasno vidi da ništa nije protivno onome što Crkva naučava. Njezin zahvat ni u najmanjoj sitnici ne unosi nered u nauku i praksu Crkve. Poticaj na molitvu, pokoru, kapelica, procesija, sve je to u okviru života Crkve, dapače samo poticaj da se Crkva učvršćuje i dalje razvija.

No dvije stvari posebno očituju njezinu potvrdu Crkve kao hijerarhijski od Krista uređene zajednice vjernika. Poslala je Bernardicu svećenicima da im prenese njezinu želju za procesije i kapelicu. Rekla je u množini »svećenici« a razumijeva se svećenstvo kao takvo na čelu sa svojim biskupom; dakle crkvena hijerarhija koja je odgovorna za život vjere u zajednici vjernika, ona koja u ime Njezina Sina nastavlja njegovu trostruku službu: učiteljsku, svećeničku i pastirsku. Nije poslala Bernardicu civilnim vlastima, niti je samo općenito izrazila želju za procesijom i kapelicom. Ne, nego zna se tko je odgovoran za takve stvari, tko je vlastan da izvršava želje Neba: oni koji nastavljaju poslanje njezina Sina!

Drugi Gospin zahvat još jasnije potvrđuje Crkvu i njezino hijerarhijsko uređenje. Kad je na blagdan Blagovijesti konačno otkrila svoje ime »Ja sam Bezgrešno Začeće«, upotrijebila je riječi Crkve da bi ljudi doznali za njezin identitet. Četiri godine prije, Papa Pio IX. u Rimu proglasio je dogmu o Bezgrešnom Začeću Blažene Djevice Marije. I sada Gospa to potvrđuje. To je, koliko je poznato, prvi puta u povijesti Crkve da je jedna dogma ovako izričito potvrđena od Neba. No tim riječima Gospa je potvrdila još jednu istinu koja će biti naknadno definirana na I. vaticanskom koncilu, tj. vjersku istinu o papinoj nepogrešivosti. Papa,

Kristov Namjesnik na zemlji kad govori ex cathedra o stvarima vjere i morala, nepogrješiv je, izriče nepogrješivu istinu koja obvezuje vjernike na vjerovanje i izvršavanje. Pa ako ćemo ići dalje, onda u tim riječima nalazimo potvrdu i za divnu stvarnost da je rimski biskup Isusov Namjesnik na zemlji kojega treba štovati, ljubiti i slušati kao samog Krista Gospodina, jer u njegovo ime nastupa. U tome nam je sama Gospa dala primjer upotrijebivši papine riječi da objavi svijetu svoj identitet.

Tu veliku istinu o Crkvi kao spasiteljskoj zajednici potvrdit će i neprestano će očitovati manifestacije vjere koje su se u Lurdu zbivale i zbivaju. Tkogod je bio u Lurdu, složit će se da nakon onog osjećaja blizine nadnaravnog svijeta i onog ozračja molitve i sabranja što ga čovjek rijetko može naći gdje drugdje na zemlji, najsnažniji doživljaj jest upravo doživljaj jedne, svete, katoličke i apostolske Crkve. Toliki katolici sa svih kontinenata, raznih narodnosti i običaja, u Lurdu se osjećaju jedno srce i jedna duša, članovi jedne velike Božje obitelji, koja se zove Katolička Crkva. I upravo taj najživlji doživljaj univerzalnosti katoličke vjere snažno nadahnjuje da čovjek i srcem prihvati istinu o Katoličkoj Crkvi kao jedinoj pravoj Kristovoj Crkvi.

Napomenimo još jednu malu ali ne baš beznačajnu pojedinost. Gospa je izabrala upravo blagdan Blagovijesti da na koncu objavi svoje ime. A na blagdan Gospe Karmelske 16. srpnja oprostila se od Bernardice. Nije li nas tim htjela oprezno upozoriti na važnost blagdana u našem životu, na njihovo svetkovanje. Blagdani, što ih Crkva slavi tijekom svoje liturgijske godine, uprisutnjuju nam spasenjski događaj u svojoj milosnoj vrijednosti za nas. Dapače za vrijeme blagdana Bog je spremniji udijeliti nam svoje milosti i radosti, očitovati nam se kao što se i Blažena Djevica očitovala posebno na one blagdane koji su njoj posvećeni.

Molitva

Velika poruka Lurda jest molitva: njezina potreba, njezina vrijednost i njezina učinkovitost. Kao i kod drugih vidova poruke i ovdje čini prethode riječima. Sva ukazanja odvijaju se u ozračju sabranja, tišine i molitve. Sama kontemplacija, sabranje i molitva prethode poruci riječima. Dva prva ukazanja jesu čisto uronjenje u razmatranje i molitva a isto tako i posljednje. Tek kad se stvori ozračje sabranosti i molitve, Bog se počinje očitovati našoj duši.

Već smo na početku spomenuli da je Gospa ukazujući se s krunicom posredno dala na znanje da joj je ta molitva najdraža. Dapače, to je još pokazala time što je pratila Bernardicu na svojoj krunici. Molitva svete krunice ima upravo tu vrijednost, jer spaja usmenu i mislenu molitvu. Pred očima našega duha redaju se svi najvažniji misteriji iz Isusova spasiteljskog života s kojima je Blažena Djevica Marija usko sjedinjena. I baš zbog tog naglaska na Gospinu sudjelovanju u djelu našega otkupljenja, što u krunici stalno razmatramo, ta molitva ima posebnu vrijednost kako u molitvenom životu pojedinaca tako i zajednice vjernika.

No Blažena Djevica izričito je tražila molitvu posebno za obraćenje grešnika. Nije li nam time Gospa jasno rekla koliko važna može biti naša molitva, dapače da je najveće dobročinstvo za bližnjega ako mu svojom molitvom pomognemo izaći iz stanja grešnosti.

I kad je tražila da se dolazi u procesiji i da se sagradi kapelica, nije li time opet naglasila molitvu, ovaj puta zajedničku. Jer što se drugo radi u procesiji i u kapelici nego zajednički moli. Nakon pojedinačne molitve Gospa upravlja pažnju na zajedničku molitvu koja svoj vrhunac postiže u Svetoj Misi. To se razumijeva u onoj poruci koju je uputila svećenicima o izgradnji kapelice. Što je drugo time htjela reći, nego da svećenstvo u svom hijerarhijskom ustrojstvu, tj. na čelu s biskupom, preuzme brigu, nadzor i vodstvo nad molitvenim životom vjernika koji će onamo dolaziti; a sve treba biti okrunjeno slavljenjem Euharistije, tim središtem kršćanskog molitvenog života.

Svi koji u Lurd hodočaste doživljavaju i doživjet će uvijek isto: ono posebno ozračje molitve i sabranosti koje rijetko gdje drugdje mogu naći. Bilo da mole pred spiljom, bilo da sudjeluju u zajedničkim procesijama. No vrhunac molitvenog života sigurno je zajednička sveta Misa u podzemnoj Bazilici Pia X. Izgrađena je 1958. za stotu godišnjicu lurdskih ukazanja a može primiti 30.000 vjernika. I upravo tu hodočasnik doživljava svu ljepotu i univerzalnost kršćanske vjere. Ljudi sa svih kontinenata, raznih narodnosti, jezika, rasa, običaja, okupljeni oko Krista koji se žrtvuje u Euharistiji osjećaju da su svi jedno kako je već davno rekao apostol Pavao: »Nema više: Židov - Grk! Nema više: rob - slobodnjak; nema više muško - žensko, svi ste vi jedan u Kristu Isusu« (Gal, 3, 28 - 29).

Grieh, obraćenje, pokora

Druga stvarnost na koju je Blažena Djevica upozorila svojim dolaskom jest grijeh. Grijeh žalosti i vrijeđa Boga, ali teško ranjava i ponižava čovjeka. I vidljivo će to Gospa pokazati žalošću koja će se odmah odraziti na Bernardičinu licu. Ali smisao dolaska Bezgrešne na zemlju nije samo da upozori ljude na to žalosno stanje grešnosti u kojem se mnogi nalaze, nego da pomogne ljudima iz njega izaći. I upravo tu njezina uloga dolazi najviše do izražaja. Gospa pomaže i pokazuje put kako se riješiti grijeha, kako uspostaviti red u svojoj duši i doći opet u prijateljstvo s Bogom.

Poziv na obraćenje i pokoru spada u bit lurdske poruke. Nakon molitve koja treba raspoložiti dušu za Boga i nadnaravne vrijednosti, treba slijediti potpuno obraćenje srca k Bogu ne samo časovito, nego trajno. Treba požaliti za svoje grijehе, treba odbaciti prljavu grešnu prošlost i početi živjeti životom dostojnim djeteta Božjega, onoga što smo postali po krštenju. Ali obraćenje srca treba popratiti i izvanjskim činima pokore koji imaju u prvom redu zadaću da učvrste to obraćenje, da potvrde spremnost volje da trajno ostane uz svoga Stvoritelja. Pokora bez obraćenja nije potpuna. Žalost, dakle, za grijehom i obraćenje srca trebaju biti istodobno popraćeni vanjskim znakovima, kojih je značenje višestruko: svladati ustrajnost grijeha, angažirati tijelo kao temeljni dio ljudskoga bića. I jer čovjek nije anđeo, do duhovnih stvarnosti dolazi preko vidljivih tjelesnih znakova, zato vanjski znakovi pokore pomažu da se lakše dođe do nutarnjih vrijednosti obraćenja srca. To je smisao onih pokorničkih čina koje je Gospa tražila od Bernardice: hodanje na koljenima, ljubljenje zemlje, umivanje u izvoru. Bili su to čini koje je Bernardica onoga časa mogla izvesti na licu mjesta, ali je time Gospa htjela upozoriti općenito na važnost pokore koju si svatko treba izabrati prema svojim mogućnostima.

Čini što ih je Bernardica po nalogu Blažene Djevice obavila, povezani su sa zemljom koja je oduvijek bila simbol naše prolaznosti, krhkosti i poniznosti. Na početku korizme u liturgiji Crkva upotrebljava riječi iz Svetoga Pisma dok se posipaju pepelom glave vjernika: »Spomeni se čovječe da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti«. Ali pokorničke vježbe što ih je Bernardica izvršila, završavaju se izvorom koji provire malo-pomalo iz nutrine zemlje. I taj izvor vode samo je simbol Božje milosti koja počinje provirati nakon obraćenja i pokore. Pokora otvara put milosti Božjoj u srce čovjeka, uprljano grijehom. I zato treba da i mi sami stvorimo sve preduvjete kako bi konačno milost Božja ispunila i očistila našu dušu. To je smisao pokorničkih čina koje je obavila Bernardica, a koji su tako usko povezani s izvorom vode - simbolom milosti Božje.

Bolesnici, ozdravljenje

Već od prvih dana lurdska spilja i izvor privukli su mnoge bolesnike. Prisutnost bolesnika u Lurdu, koja se dalje nastavila u sve organiziranim oblicima, jest jedna od velikih

značajki tog hodočasničkog mjesta. Činjenica je da su stvarno mnogi bolesnici zadobili zdravlje na čudesan način, što je potvrđeno od liječnika, a onda i od Crkve.

Spomenimo samo neka značajnija što ih navodi dr. Božo Vuco u svojoj knjizi »Lurd - nebeska ukazanja i čudesna ozdravljenja« (str. 43-72).

Petar de Rudder iz Belgije pri sječi grana slomio je nogu ispod koljena, 1864. god. Obje kosti provirile su kroz meso. Rana se međutim rastrovala u svoj dubini i zahvatila je mišićno tkivo. Liječnik dr. Affenaer nakon više mjeseci bezuspješnog liječenja dolazi do uvjerenja da je rana neizlječiva, a to potvrđuju i najveći belgijski specijalisti. Predlažu da se noga odreže, ali g. Rudder to odbija. Osam godina mučio se sa svojom bolesnom nogom, koja je uvijek bila sva gnojna, a kosti nezaraštene virile kroz ognojeno meso. Od neprestanog trljanja gornji dijelovi kostiju su se skratili za tri centimetra. Donji dio noge zbog prijeloma kostiju klimao se i njihao tamo amo. U takvom stanju Petar odlučuje poći svetištu Majke Božje Lurdske u Oostaker 7. IV. 1875. Pred kipom i spiljom Gospe Lurdske sjeo je da se malo odmori. Zatim na štakama vukući nogu za sobom obiđe oko spilje dva puta. Htio je i treći puta, ali nije mogao od umora. Sjedne opet ispred kipa Majke Božje i stane se moliti, prije svega da mu Bog oprostí grijehe, a onda da mu Majka Božja dade zdravlje. U taj čas i ne misleći što radi diže se bez štaka, što već godinama nije mogao činiti, sav u čudu što se to događa, odmah polazi pred kip Majke Božje da joj zahvali za čudesno ozdravljenje. S drugima obavlja tri hodočasnička ophoda po spilji.

Petar de Rudder ozdravio je u jedan čas: obje rane su se sasvim zatvorile, nestalo je svega gnjileža i sukrvice, obje su kosti narasle za tri centimetra i potpuno srasle pa su sada obje noge jednake. Ozdravljenje je potpuno! Istoga dana su to vidjeli oni koji su ga jutros unosili u vlak i druge osobe koje su ga još donedavno poznavale kao teškog, neizlječivog bolesnika. Već dva dana nakon ozdravljenja dr. Affenaer, o svemu obaviješten, odmah dolazi i pregledava de Ruddera. Izdaje liječničko svjedočanstvo da je »temeljito ozdravio, da mu je sada noga kao u djeteta što se tek rodilo.« To su potvrdili i drugi liječnici i specijalisti.

Evo još jednoga veoma uvjerljivog i čudesnog ozdravljenja. U sudaru brzih vlakova 17. XII. 1899. je stradao Gabrijel Gargam, činovnik u poštanskom vagonu. Odbačen je 18 metara, pao je u snijeg i tu je onesviješten i nepomičan ležao oko sedam sati. Kad su ga pronašli, liječnik je izjavio da je pravo čudo što je još živ. Sav je bio u ranama, slomljene ključne kosti u ramenu i s brojnim unutrašnjim povredama. Prelom kosti i vanjske rane zarasle su dosta brzo, ali unutarne povrede nikako. Iz dana u dan bivalo je sve gore. Donji mu je dio tijela bio sav paraliziran i bez osjeta. Hranili su ga pomoću sonde. Izgubio je kroz 20 mjeseci 50 kilograma, pa je težio samo 36 kilograma. Liječnici su ustanovili trajnu nesposobnost koja bi se teško mogla poboljšati a najvjerojatnije je da će ići samo na gore. I tako je i bilo. Nožni prsti počeli su crnjeti i gnojiti se, a meso se počelo rastvarati i otpadati. Stanje je neizlječivo, svršetak neminovan.

Majka i rodbina nagovaraju ga neka pođe s njima u Lurd i moli zdravlje od Gospe Lurdske. Gabrijel pristaje i 20. kolovoza 1901. dovoze ga u Lurd. Dugo putovanje izmorilo ga je i iscrpilo do kraja. Leži na nosiljci i prisustvuje poslijepodnevnoj procesiji s Presv. Sakramentom. Stanje mu je takvo da oni oko njega misle da će umrijeti. Predlažu da ga odnesu. Njegova majka odgovori: »Pustite ga, ako umre, ja ću mu rupcem pokriti glavu, pa nitko neće opaziti da je umro.«

I odjednom zbiva se čudo. Gargam otvori oči, stane micati rukama, hvata se nosiljke, hoće da se pridigne na rukama, a što nije činio već 20 mjeseci. Pomalo se ispravlja na nosiljci, spušta na zemlju jednu pa drugu nogu, i bosonog u noćnoj košulji ustaje. Čovjek bi rekao: mrtvac izlazi iz groba. Na nogama je, pridružuje se procesiji s Presv. Sakramentom, a prve su mu riječi izrazi zahvale Isusu i Mariji što su mu povratili zdravlje i život.

Nakon procesije odvođe ga odmah u Liječnički ured. Prisutno je 60 liječnika. Pregledavaju ga i raspravljaju. Kirurg pariške bolnice veli: »Gospodo, što nam treba tražiti

gdje je ozljeda. U ovom slučaju sve je bila jedna rana.« Svi se složiše da je Gabrijel Gargam potpuno ozdravio. Sve rane su mu tako zacijelile da nije trebalo nikakvog oporavljanja. Razorena tkiva zarasla su i narasla sasvim iznova, nova je koža već sve prekrila, više nema ukočenosti; hoda bez ičije pomoći; jede kao najzdraviji, brzo dobiva normalnu težinu. 28 mu je godina. Odmah se prihvaća posla i radi.

Iz zahvalnosti prema Isusu i Blaženoj Djevici svake godine dolazi u Lurd da kao dobrovoljni nosač dvori bolesnike u prihvatilištima, kupatilima i u procesijama. Tako je poslije ozdravljenja sve do svoje smrti dolazio 53 puta. Umro je 24. veljače 1953. godine. Spomenimo još ono čudesno ozdravljenje djevojke Henrike Hauton, 20 godina stare, koja sva tuberkulozna dolazi u Lurd, 1908. Teška svega 17 kilograma, živi kostur! Smatraju je da je starica od 80 godina. Kupa se u lurdskej vodi. Već joj je bolje. Sutradan prisustvuje procesiji za bolesnike s Presv. Sakramentom. U času kad biskup dolazi do nje i blagoslivlja je Presvetim Sakramentom, Henrika osjeća da u njoj struji novi život, pruža ruke, ustaje sa svoga ležaja, diže se i sva sretna kliče da je ozdravila.

Dolazi u Liječnički ured. Liječnici su zapanjeni. Jučer se ustanovilo da je sva tuberkulozna, koju bolest vuče još iz djetinjstva, a sada je pred njima potpuno zdrava. Istina, mršava je, ali potpuno zdrava! Oporavljanje ide brzo. Za tri tjedna već je teška 30 kilograma, a nakon tri mjeseca ima težinu preko 50 kilograma.

I tako bismo mogli redati čudo za čudom od onih koje su i liječnici i Crkva kao takve proglasili u ovih 120 godina postojanja Lurda. Nedvojbeni su dokaz Božjeg djelovanja u svijetu, apologija su kršćanske vjere i potvrda lurdske poruke i njezinog nadnaravnog značaja.

No, što trebamo pročitati u tim vidljivim znakovima Božje svemoći koja se očituje u ozdravljenju bolesnih? Isto ono što je bilo i u Isusovo vrijeme, kad je i on liječio bolesne. Čudo je u prvom redu znak jednog većeg važnijeg čuda, a to je ozdravljenje duše od grijeha. Ono nas podsjeća na Božju Svemoć, da je Bog uvijek tu, živ, da spasi cijeloga čovjeka. I ona nutarnja čudesa milosti, ona obraćenja koja izmiču vanjskom nadzoru, a poznaju ih i obavijaju tajnom brojne lurdske ispovjedaonice, jesu ono pravo, bitno, kamo nas Bezgrešna vodi, fizička ozdravljenja k tome samo upućuju. Obraćenja na dublji, revniji, kršćanskiji život, što svi hodočasnici u Lurdu doživljavaju i sa sobom nose svojim kućama, jest ono najvažnije kamo nas Bezgrešna Djevica želi povesti i zašto se i spustila na zemlju.

Iako mnogi bolesnici dolaze u Lurd, rijetki dobivaju tjelesno ozdravljenje. Većina ih se vraća u onom stanju kako su i došli, ali ipak u duši promijenjeni. Shvaćaju po Kristovu križu otajstvo trpljenja i njegovu vrijednost. Shvaćaju da jalovost ljudske patnje po ljubavi postaje spasenje. To je tajna koja mijenja mnoge bolesnike i njihov život, jer nastavljaju u svome tijelu »ono što nedostaje mukama Kristovim za njegovo tijelo a to je Crkva«, kako kaže sv. Pavao. Prisutnost brojnih bolesnika u Lurdu jest veliki poticaj na razmišljanje: zašto oni, a ne ja? No, ipak, možda jednoga dana? Ali ovdje pod okriljem Bezgrešne sve dobiva svoj smisao: i milosni izvor koji provire nakon obavljene pokore i prisutnost bolesnika, te čudesna ozdravljenja koja rijetko dolaze ali su samo eshatološki znak; očituju Spasiteljevu snagu koja je tu, prisutna, u ovom vremenu koje nas dijeli od Vječnosti i koja pokazuje svoju moć najviše u ozdravljanju duše od grijeha po sakramentu pokore.

Siromaštvo

Iako nije bila riječima izrečena, potvrda evanđeoskog siromaštva spada sigurno u bit lurdske poruke.

Bernardica Soubirous bila je zaista jedna od posljednjih koju bi ljudska mudrost izabrala da bude prenosilac nebeske poruke. Sve što daje vrijednost u očima svijeta (pa i onom Crkve) njoj nedostaje: živi s roditeljima u krajnjoj bijedi, tu je bolest astme i tuberkuloze, kao posljedice preboljene kolere, i još k tome nepismenost. I vjerska pouka joj

nedostaje. Sa 14 godina još ništa ne zna o tajni Presv. Trojstva, niti je primila prvu sv. Pričest. Upravo siromaštvo nije joj dopustilo da na vrijeme pohađa vjeronauk. Siromaštvo obitelji je bilo tako veliko da je, kako smo vidjeli, sumnja policije zbog ukradene vreće brašna iz jednog mlina pala na njezina oca, samo zato što su bili najsiromašniji.

Sigurno nije slučajno da je Bezgrešna Djevica izabrala upravo Bernardicu za prenosioca svoje poruke, potvrđujući time prvo Isusovo blaženstvo iz Govora na gori: »Blago siromašnima duhom jer je njihovo Kraljevstvo nebesko«. Tek kad nam srce nije navezano za materijalna dobra ovoga svijeta, kad smo slobodni, kad ne polažemo u bogatstvo svoju nadu, bit ćemo sposobni za nebeska dobra i nebeske milosti. Kako za vrijeme odvijanja samih ukazanja, tako i poslije, Soubirous-ovi će dati divan primjer dostojanstveno prihvaćena siromaštva. Iako su im mnogi nudili razne darove, kako u novcu tako i u naravi, »na račun ukazanja«, sve će to biti odlučno odbijeno. I to je bilo jedno izravno svjedočanstvo o istinitosti samih ukazanja.

Upravo to materijalno siromaštvo Bernardice i njezine obitelji, od kojeg su donedavno mnogi odvrćali oči, često puta i s prezirom, najedanput je mnogima otkrilo duhovno bogatstvo evanđeoskog siromaštva kojim je Bernardica bila obdarena. Mnogi bogataši čije su novce Soubirous-ovi odbili primiti, osjetili su šok prvog blaženstva iz Isusova govora na gori.

Lurdski događaj i njegova poruka biva najprije prihvaćena od siromaha koji počinju masovno dolaziti k spilji. Oni će prvi ostavljati Bezgrešnoj svoje darove, kako će to policija već od samih početaka zapisnički ustanoviti.

S porukom o siromaštvu Gospa nije htjela upozoriti samo na vrijednost evanđeoskog siromaštva, nego nas potaknuti i na ljubav prema siromasima, a ta će ljubav u samom Lurdu na poseban način procvasti.

Odgovorimo još na pitanje koji je smisao evanđeoskog siromaštva. Zašto je to Isus u svome naučavanju toliko naglašavao i svojim primjerom pokazivao. Materijalna dobra i bogatstvo ovoga svijeta za čovjeka jesu velika opasnost da mu zarobe duh i srce, da ga pomalo odvuku od najvažnijih životnih vrijednosti te tako postane neosjetljiv za ono što je vječno. Da se to ne dogodi, Isus propovijeda relativnost bogatstva, dapače siromaštvo radi Boga dragovoljno prihvaćeno proglašava blaženstvom. Jer čovjek koji dragovoljno prihvaća skroman, siromašan život, pogotovo kad je potaknut evanđeoskom naukom, pokazuje da mu je Bog prvo bogatstvo, najviša vrijednost. A takvu dušu Bog će sigurno obdariti bogatstvom svoje nazočnosti.

Bezgrešna

Zašto je Gospa izabrala baš ovaj izraz da objavi svoj identitet? Vidjeli smo da je time najprije potvrdila nauku svete Crkve o tajni svoje uloge u povijesti spasenja. Četiri godine prije, 1854. Papa Pio IX. proglasio je vjersku istinu o Bezgrešnom Začecu Blažene Djevice Marije, tj. da je Marija od prvog časa svoga postojanja bila izuzeta od istočnog grijeha. Potvrdila je također autoritet Rimskoga Biskupa koji vrši službu Kristova Namjesnika na zemlji i kojega treba slušati jer nam u ime Kristovo govori Božju istinu, prenosi je i tumači.

No Blažena Djevica je izabrala Bernardicu zbog njezina siromaštva, ali bila je i sama siromašna, kako je to izrekla u svome hvalospjevu »što pogleda na neznatnost službenice svoje«.

Ona, koja je podsjetila na hitnost molitve jest ona na kojoj se završava iščekivanje i molitve Staroga Zavjeta da bi s njome započela molitva Novoga Zavjeta: »Evo službenice Gospodnje... «.

Gospa je došla pozvati na pokoru u punom razmjeru obraćenja srca, ali je njezino srce bilo potpuno okrenuto prema Bogu od početka njezina bivstvovanja. Bila je izuzeta od

grijeha, ali je pristala da nosi teret naše bijede i pokore od Betlehemskih jaslica do drveta križa.

Siromaštvo, molitva, pokora - te riječi u imenu Bezgrešne dobivaju svoje potpuno stvarno značenje i uzoran primjer.

Možda bi se u prvi mah moglo učiniti nije li, možda, očitovanjem Gospina identiteta »Bezgrešno Začeće« prenamaglašenost udaljenost između nas grešnika i Nje, koja je sva čista, bez grijeha?! Nipošto. Baš naprotiv. Osoba koja je sama postala predmetom milosrđa, sposobnija je da bude milosrdnija prema drugima. Bezgrešna Djevica je na sebi najviše doživjela Božje milosrđe koje ju je očuvalo od grijeha i uzdiglo na dostojanstvo Majke Božje. I upravo svi ti milosni darovi koji je tako visoko izdižu iznad nas, proizvode u njoj s jedne strane zahvalnost Bogu a s druge veliko razumijevanje i naklonost prema grešnicima, onima koji nisu tako čisti kao ona. Ta naklonost se ne očituje u prihvaćanju njihove grješnosti, nego upravo u pokazivanju puta kako da iz nje izađu. Zato Djevica bez grijeha silazi među nas slabe grješnike da nas izvuče iz kala grješnosti i uvede u čistoću Božanske ljubavi.

Pedagogija Ukazanja

Recimo na koncu nekoliko riječi o samoj pedagogiji ukazanja. Kad se analiziraju sva ukazanja u svojoj cjelovitost, otkriva se jasno jedan dobro ustrojstven plan po kojem su se ukazanja odvijala.

Vrijeme ukazanja, u kojima se usredotočila glavnina poruke jest početak korizme, upravo kad Crkva posebno vrijeme posvećuje molitvi i pokori. Način na koji se ukazanja odvijaju nije silovit, bučan, nego tih, skroman, blag, bez buke i zastrašivanja. Gospa se ukazuje u liku mlade djevojke i nešto niža od Bernardice, samo da se Bernardica ne bi prestrašila njezine veličanstvene ljepote. Sve što Gospa čini i govori, sve je sukladno s naukom i praksom Crkve. Ne donosi ništa novoga, niti unosi bilo kakav nered u dosadašnji život Crkve.

Kad se promatra odvijanje samih ukazanja, jasno se uočava kako se sve odvija polagano, bez prisile, unatoč ljudskim protivljenjima. Božji način djelovanja jest drugačiji nego naš. Polagan, tih, skroman. Protivljenja roditelja, policije, civilnih vlasti, crkvenih osoba, javnoga mnijenja, sve se to na koncu raspršuje, ali ujedno doprinosi vjerodostojnosti samih ukazanja. Često se tako zbiva i u našem životu da radeći za Boga, nailazimo na poteškoće. No, to nas ne smije smesti. Ako stvarno tražimo samo Božju čast i njegov uspjeh, a ne sebe i svoje ciljeve, onda će Bog i provesti svoj plan neovisno o svim protivljenjima. Božja stvar treba vremena, Bog se služi onim stvarima koje su često u očima svijeta bezvrijedne, da bi se baš kroz to pokazala njegova svemoć. Reći će sv. Pavao: »Lude svijeta izabra Bog da postidi mudre (1 Kor 1, 27). Nije li Bog upravo ludošću križa spasio svijet!

Pogledajmo izbliza kako su se odvijala sama ukazanja. Prva dva (11. i 14. veljače) jesu samo molitva i tiha kontemplacija u sabranju. Potom 18. veljače počinje govor: poziv i nenametljiv uvod (»Ne obećajem... «). Slijedi opet nova faza razmatranja u tišini od 19. do 23. veljače. Zatim slijedi središnji dio poruke: poziv na molitvu i pokoru, izvor, poruka svećenicima za organiziranje hodočašća i izgradnju kapelice (24. veljače do 4. ožujka). I na koncu 25. ožujka tajnovita Aquero otkriva svoj identitet. Sve se završava kao što je i počelo: tiho, u molitvi i razmatranju bez riječi (16. srpnja).

Dakle, sam način ukazanja, ova skladnost objave koja postupno raste i završava se kao što je započela u molitvi i razmatranju, govori nam kako Nebo djeluje, kako se objavljuje, kakav stav mi trebamo zauzeti kad je u pitanju Božje očitovanje, Božja poruka koja nam stiže redovitim putem preko Crkve. Gospin zahvat u Lurdu, njezino očitovanje nije mimo službene objave koja je već dana, nego nju potvrđuje, daje joj životnu dubinu, čini je stvarnom u našem životu. I zato svatko tko se želi učvrstiti i produbiti u svojoj vjeri neće mimoći Lurd, jer je to

veliki milosni dar koji je Bog darovao svojoj Crkvi u ovim našim sekulariziranim i ateiziranim vremenima.

LITERATURA O LURDU

U našoj katoličkoj literaturi razmjerno se malo pisalo o Lurdu. Nemamo niti kompletno izrađenu bibliografiju svega onoga što je do sada bilo napisano. Ovdje bismo naveli samo neke važnije članke i knjige.

Prije rata mnogo je pisao o Lurdu dr. Ivan Merz, veliki štovatelj Blažene Djevice Marije i širitelj pobožnosti prema Gospi Lurdsjoj. Navodimo kako slijedi sve što je on o tome napisao:

I. Merz: Dva čuda u Lurdu; Narodna Politika br. 187, 1921., str. 2-3

I. Merz: Zolin Lurd. Hrvatska Prosvjeta br. 7, 1923., str. 316-329 (Opširna kritička studija Zolinog romana o Lurdu u kojoj dr. I. Merz razotkriva netočnosti i falsifikate Zolinog prikazivanja Lurda i čudesnih ozdravljenja).

I. Merz: Lurdske proslave u Zagrebu. Nedjelja, br. 13, 1924. str. 3-4.

I. Merz: Lurd. Katolički List br. 37, 1924., str. 441-444; br. 38, 1924., 460-461; br. 39, 1924., str. 447-480; br. 40, 1924., str. 489-491; br. 41, 1924., str. 503-506.

I. Merz: Najnovija čudesa u Lurdu. Popularno naučna knjižnica »Hrv. kat. narod. saveza«, Zagreb, 1924., 63 str. (Objavljena također u njemačkom prijevodu).

I. Merz: Naša Gospa Lurdska. Glasnik Sv. Ćirila i Metoda, br. 2, 1925., str. 25-26.

I. Merz: Lurd u francuskoj književnosti. Za Vjeru i Dom, br. 1, 1925, 5-7; br. 2, 1925., str. 25-27; br. 3, 1925., str. 34-38; br. 4, 1925., str. 70-73; br. 5, 1925., str. 108-110; br. 6-8, 1925., str. 140-146.

Poslije rata objavljene su kod nas slijedeće knjige o Lurdu:

Dr. Fra Gašpar Bujas: Kod čudotvorne Majke Božje u Lurdu. Doživljaji, dojmovi, prikazi. Zagreb, 1958., 124 str. (ciklostil)

Franz Werfel: Pjesma o Bernardici. Zagreb, 1970., 507 str. (Romanizirani prikaz Lurda i njegovih događaja. Prijevod s njemačkog.)

Dr. Božo Vuco: Lurd. Nebeska Ukazanja i čudesna ozdravljenja. 2. prošireno izdanje. Makarska, 1974., 216 str.

Paškal Vešara: Lurdska razmatranja za svibanj. Sarajevo. 1958.

Lurdska poruka. Razmatranja za svibanjske pobožnosti. Izd. Trećoreci sv. Franje, Zagreb, 1958.

SADRŽAJ

Predgovor

Obitelj Soubirous

U znaku svetoga križa (prvi susret)

Preobraženo lice (drugi susret)

Obećanje sreće na drugom svijetu (treći susret)

Smiješak u tišini (četvrti susret)

Molitva u sabranosti (peti susret)

»Vodit će vas pred upravitelja... « (šesti susret)

Neodoljiva sila (dan bez susreta)

Tajanstvena molitva (sedmi susret)

Molitva i pokora za obraćenje grešnika (osmi susret)

Izvor (deveti susret)

Nebo se ne žuri (dan bez susreta)

Tajna spilje (deseti susret)

Čekanje i sumnja (jedanaesti susret)

Doživljaj nadnaravnog (dvanaesti susret)

Svećenici, procesije, kapelica (trinaesti susret)

Pripreme za »veliki dan« (četnaesti susret)

Razočaranje (petnaesti susret)

Neizvjesnost (dani bez susreta)

»Ja sam Bezgrešno Začće« (šesnaesti susret)

»Znanost« je kapitulirala (sedamnaesti susret)

U znaku trajne prisutnosti i zaštite (osamnaesti susret)

Bernardica iščezava

SMISAO LURDA

Vrijeme i ozračje ukazanja

Očitovanje nadnaravnog svijeta

Sadržaj lurdske poruke

Po Mariji k Isusu

Crkva

Molitva

Griješ, obraćenje, pokora

Bolesnici, ozdravljenje

Siromaštvo

Bezgrešna

Pedagogija ukazanja

Literatura o Lurdu